

İDARE

Dahiliye vekâletinin aylık mecmuası

Yıl 3

ŞUBAT - 1930

Sayı 23

Tayinler

Valiler

No. 8794

Şebinkarahisar Valiliğine sabık Tekirdağ Valisi Arif Hikmet Beyin tayini, Dahiliye Vekâletinin 16 1 1930 tarihli ve 276 numaralı tezkeresiyle yapılan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 22 1 1930 tarihli içtimaında tasvip ve kabul olunmuştur.

22 1 1930

REİSİCUMHUR

GAZİ M. KEMAL

Başvekil	Adliye Vekili	Millî Müdafaa Vekili
İsmet	M. Esat	M. Abdülhalik
Dahiliye vekili	Hariciye Vekili	Maliye Vekili
Ş. Kaya	Dr. T. Rüştü	Ş. Saraçoğlu
Maarif Vekili	Nafia Vekili	İktisat Vekili
Cemal Hüsni	Recep	Şakir
Sihhat ve İctimaî Muavenet Vekili		
Dr. Refik		

Mektupçular:

1 — Sabık Balıkesir Mektupçusu Sırrı Beyin Muğla Mektupçuluğuna tayini tensip olunmuştur.

2 — Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

16 2/1930

REİSİCUMHUR

GAZİ M. KEMAL

Başvekil Dahiliye Vekili

İsmet Ş. Kaya

Kaymakamlar:

1 — Gemlik kaymakamlığına Bodrum Kaymakamı Hamdi, Boyabat kaymakamlığına sabık Tire kaymakamı İhsan, İskilip kaymakamlığına Poshuf kaymakamı Halil Rifat, Kula kaymakamlığına sabık Suma kaymakamı Sait, bodrum kaymakamlığına Demirci kaymakamı Necmettin Beylerin nakil ve tayinleri tensip edilmiştir.

2 — İşbu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

8/2 1930

REİSİCUMHUR

GAZİ M. KEMAL

Başvekil Dahiliye Vekili

İsmet Ş. Kaya

.....

Simav kaymakamlığına sabık Derik kaymakamı Cemil, Demirci kaymakamlığına sabık Mazgirt kaymakamı Fahri, Orhangazi kaymakamlığına Şatak kaymakamı Emin beylerin nakil ve tayinleri tensip edilmiştir.

İşbu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

22/2/930

REİSİCUMHUR

GAZİ M. KEMAL

Başvekil Dahiliye Vekili

İsmet Ş. Kaya

Emniyeti Umumiye müdürlüğü

Polis Müdürleri:

Antalya Polis Müdürü Mustafa Nuri Beyin Maaşı 4000 kuruşa iblağ kılınmıştır.

Serkomiserler:

İstanbul Dört No. 1ı Serkomiserliğine beş No. 1ı taharri serkomiseri Halit Efendi nakil

İstanbul Polis İkinci şube beş No. 1ı taharri serkomiserliğine Kocaeli sabık serkomiseri Hacı Ali Efendi tayin İstanbul Polis ikinci şube altı No. 1ı taharri serkomiserliğine Burdur serkomiseri Muammer Nurettin, Burdur serkomiserliğine Kütahya serkomiseri Hüseyin Hulusi, Kütahya serkomiserliğine Bilecik serkomiseri Tevfik Efendiler nakledilmişlerdir.

Bilecik serkomiserliğine Kayseri sabık serkomiseri Abdulmennan Efendi tayin kılınmıştır.

İkinci komiserler :

İstanbul Polis ikinci şube sekiz No. 1ı ikinci sınıf taharri ikinci komiserliğine 297 No 1ı komiser muavini Ömer Hulüsi efendi terfi; Ordu ikinci komiserliğine İstanbul 61 No. 1u ikinci Komiseri İsmail Ali efendi naklen tayin kılınmışlardır.

Komiser muavinleri:

İstanbul 297 No. 1ı Komiser muavinliğine 178 No. 1ı taharri Komiser muavini Şevket efendi ve 178 No.1ı taharri Komiser muavinliğine Elâziz Komiser muavini Hüseyin Rifat efendi nakil ve tayin edilmişlerdir.

.....

İstanbul 82 No. lı Taharri Komiser muavinliğine 282 No. lı sabık Komiser muavini Adem Sabri Efendi tayin kılınmıştır.

Rize Komiser muavinliklerine İstanbul sabık taharri Komiser muavinlerinden Salih ve Besim; Kars Komiser muavinliğine İstanbul sabık Komiser muavini Osman Nuri efendiler tayin kılınmışlardır.

Tekirdağ Komiser muavinliğine Kastamonu sabık Komiser Muavini Hüseyin Avni efendi tayin kılınmıştır.

Ankara Komiser muavinliklerine Çanakkale Komiser muavini Mehmet Hilmi ve İçel Komiser muavini Durmuş Ali efendiler nakledilmişlerdir

Isparta Komiser muavinliğine Bursa Komiser muavini Haşan efendi naklen tayin kılınmıştır.

İnzibat Komisyonları kararları

Çankırı

Çerkeş muhasebei hüsusiye memuru Hamdi efendinin bir haftalık, Ilgaz muhasebei hususiye tahsildarı Şaban efendinin 3 ve Mustafa efendinin 15 günlük maaşları kesilmiştir.

Vilâyet nüfus ikinci kâtibi İsmail ve muhasebei hususiye müdürü Halit beyler tevbih cezası ile tecziye edilmişlerdir.

İstanbul

Adalar nüfus memuru Nuri efendinin bir ve nüfus kâtibi Mehmet Ali efendinin iki haftalık maaşları katedilmiştir.

Adalar nüfus kâtibi Mehmet Ali efendi tenzili sınıf cezası ile tecziye edilmiştir.

İzmir

Kuşada Jandarma Mülâzimi Mustafa efendinin yol işlerinde gösterdiği faaliyet ve kazandığı muvaffakiyetten dolayı makamı Vilâyetçe bir kıt'a teşekkürname ile taltif edilmiştir.

Kayseri

Özürsüz olarak mezûniyetini tecavüz ettiren İncesu muhasebei hususiye piyade tahsildarı Emin efendinin on günlük ücreti katedilmiştir.

Malatya

Kale Nahiyesi müdürü Kemâl efendi memuriyetten ihraç edilmiştir.

.....

Kâhta kazasının Merdisi Nahiyesi müdürü Zeki efendi tahvile tabi tutulmuştur. Muhasebei hususiye birinci daire tahsildarı Nuri ve ikinci daire tahsildarı Abdülkadir efendiler tevbih cezasile tecziye edilmişlerdir.

Mardin

Nüfus Başkâtibi Fahri efendi haysiyetşiken muhaberatta bulunmasından memurin kanununun 29 uncu maddesi mucibince tecziye edilmiştir.

Cizre Nüfus kâtibi Nasri efendi kumar oynamak filinden dolayı memurin kanununun 32 inci maddesi mucibince tecziye edilmiştir.

Ordu

Gölköy nüfus memuru Hüsamettin efendinin sarhoşluğundan dolayı bir haftalık maaşı katedilmiştir.

Rize

Pazar muhasebei hususiye tahsildarları Bahri ve Riza efendiler mürettebatları nisbetinde tahsilat yapamadıklarından haklarında tevbih cezası verilmiştir. Kuraiseba Nahiyе müdürü Sıtkı, Viçe nahiyе müdürü Mustafa ve Karadere nahiyе müdürü Sıtkı efendiler memurin kanununun 35 inci maddesi mucibince mecburî tahvile tabi tutulmuşlardır.

Kemalpaşa Nahiyе müdürü Mustafa, Karadere nüfus memuru Hasan Tahsin efendiler tasfiyeye tabi tutulmuşlardır.

Sinop

Vilâyet tahrirat kâtibi Lütfü evrak memuru cemel efendilerin onbeşer günlük maaşlarının kat'ı suretile tecziyelerine karar verilmiştir.

Kanunlar

Seriri ve gıdai taharriyat yapılan lâboratuvarlara mahsus 19 mart 1927 tarih ve 992 numaralı kanunun 2 inci maddesinin tadiline dair kanun

No. 1551

Madde 1 — Serirî ve gıdai taharriyat ve tahlilât yapılan ve maslî teamüller aranılan bakteriyoloji ve kimya laboratuarlarına dair 19 mart 1927 tarih ve 992 numaralı kanunun 2 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıda gösterildiği veçhile tadil edilmiştir.

(Fıkra 1 — Nüfus tezkeresi, diploma, tababet ve şubatı sanatlarının tarzı icrasına dair kanun ile nizamnamesinde münderiç ihtisas vesikaları hakkındaki hükümlere muvafık olarak alınmış vesikalar veya suretleri.)

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun icrasına Sihhat ve İctimaî Muavenet ve Adliye Vekilleri memurdur. 30/1/1930

Muhasebe! Umumiye Kanununun 92 inci maddesine bir fıkra ilâvesine dair kanun

No. 1552

Madde 1 — 26 mayıs 1927 tarih ve. 1050 numaralı muhasebei umumiye kanununun 92 inci maddesine aşağıdaki fıkra ilâve olunmuştur:

.....

(C — Kavanini mahsusaya müsteniden yapılacak işler için verilmiş olan avanslar hizmetin ifa olduğu sene bütçesinde (eski seneler mahsubatı) unvanile açılacak bir fasıldan mahsup ve bu miktar tahsisat olarak bütçeye ilâve olunur.

Bu avanslar ait olduğu sene hesabı kafisinin sütunu mahsusunda ayrıca gösterileceği gibi bunlara mukabil mevkuftutulmuş olan tahsisat, avansların mahsubundan sonra dahi, başka bir masrafa karşılık tutulmaz.)

Madde 2 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu Kanunun hükmünü icraya icra Vekilleri Heyeti memurdur. 1/2/1930

**1929 senesi bütçesinin bazı fasıl ve maddeleri arasında
münakale yapılması hakkında kanun**

No. 1553

Madde 1 — 1929 senesi bütçesinin merbut cetvelde yazılı fasıl ve maddeleri arasında ceman (9,100) liralık münakale icra edilmiştir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu Kanunun hükmünü icraya Maliye Vekili memurdur.

28/1/1930

Fasıl	Madde	Muhasesatın nev'i	Tenzili Zammı	
			lâzım gelen	lâzım gelen
Riyaseti Cümhur				
38	1	Tenvir ve teshin		2 000
39		Müteferrika		300
40	2	Tamir		1 000
	3	İşletme		5 000
		Fasıl yekûnu		6 000
		Yekûn		8 300
Şurayı Devlet				
112		Kitap mubayaası bedeli, telif, tercüme ve tabı masrafı	800	
106		Mefruşat ve demirbaş		800
Maliye Vekâleti				
199		Tetkikatı maliye masrafı 8	8300	
			9100	9 100

İstatistik Umum Müdürlüğünün salâhiyet ve vazifeleri hakkında kanun

No. 1554

Madde ; 1 — Devlet İstatistiklerinin bu kanunla muayyen hat ve şartlar dahilinde cemi, telifik ve murakabesi Başvekâlete bağlı İstatistik Umum Müdürlüğüne mevdudur.

Madde: 2 — İstatistik Umum müdürlüğü hususî bir kanunla yapılması emrolunan nüfus, ziraat, sanayi ve ticaret umumî tahrirlerini hazırlar.

Bu tahrirlere ait sual varakalarını, alâkadar dairelerin mütakalarını alarak tertip ve bu hususta Hükümet memurlarile tahrir memurlarına mahsus talimatnameleri tanzim ve elde edilen neticeleri cem ve neşreyler.

Madde: 3 —Başvekâlet, İstatistik Umum Müdürlüğünü bütçesinin müsaadesi dairesinde her hangi bir sahada istatistik anketleri icrasına memur edebilir. Ancak bu anketler bir vekâletin ihtisası sahasına giren işlere müteallik bulunduğu takdirde bu hususta evvel emirde alâkadar vekâletin muvafakati alınır.

Madde : 4 — Doğum, ölüm, evlenme, boşanma, muhaceret gibi nüfus hareketlerine ait istatistikler, Nüfus İdareleri İskân Umum Müdürlüğü ve Hali medenî Memurlarının yardımile İstatistik Umum Müdürlüğü tarafından tanzim ve neşredilir.

Madde : 5 — İstatistik Umum Müdürlüğünün teklifi üzerine vekâletler veya umum müdürlükler tarafından yapılmakta olan her hangi bir istatistiğin tanzimini, bu müdürlüğe tevdi İcra Vekilleri Heyeti salahiyyetlidir.

Bu takdirde mevcut istatistik teşkilâtı ait olduğu daire ve bütçesindeki tahsisatı ile birlikte ertesi sene İstatistik Umum Müdürlüğü bütçe ve kadrosuna aynen veya tadilen naklolunur.

Madde : 6 — Devlet dairelerde hususî idare, şehremanetleri ve belediyeler ve bunlara bağlı diğer müesseseler tarafından İstatistik Umum Müdürlüğünün tasvibi olmaksızın hiç bir istatistik usulü tatbik ve yeni istatistik cetvelleri tanzim edilemez. İstatistiklerin neşri Umum Müdürlüğün tasvibine bağlıdır. Umum müdürlük bu hususların takip ve murakabesi ile mükelleftir.

Madde : 7 — Aynı mevzua ait istatistikler muhtelif dairelere taallük eylediği takdirde bunun hangi daire tarafından tanzimi muvafık olacağını İstatistik Umum Müdürlüğü tayin eder.

Madde: 8 — Umum Müdürlük her sene memleketin hal ve faaliyetini gösterir hülâsa cetvetlerini havi bir (İstatistik Yıllığı) neşreder.

Madde: 9 — İstatistik Umum müdürlüğü her sene istatistik faaliyeti hakkında Başvekâlete bir rapor verir. Bu raporda bilhassa istatistik teşkilât ve faaliyetlerinin toplanıp birleşdirilmesi hakkında ittihazı icabeden tedbirleri ve Umum Müdürlüğün sair dairelerle olan münasebat ve irtibatını izah eder.

Madde: 10 — Umum Müdürlük istatistiklerin tanzim ve murakabesi hususunda iktiza eden malûmat ve vesikaları almak için resmî ve hususî bilûmum daire ve müesseselerle doğrudan doğruya muhabere eder. Umum Müdür münhasıran istatistik vesikalarının mübadelesi, Umum Müdürlüğe müfit olacak istatistiklerin cemi ve istatistik terakkiyatının takibi için icabında ecnebi istatistik idareleri ile muhabereye salâhiyetlidir.

Bu kabil muhaberele ile, istatistiklerin neşri ve neşredilmemiş istatistikler hakkında her nevi beyanat. Başvekâletin iznine bağlıdır.

Madde: 11 — Umumî tahrirlerle büyük anketlere ait programların tertibinde alâkadar dairelerin mümessillerinden mürekkep bir heyetin mütaleası alınır.

Madde: 12 — Altıncı maddede zikredilen daire ve müesseseler, kendilerinde mevcut olup İstatistik Umum Müdürlüğü tarafından talep edilen istatistik malûmatını umum müdürlüğün tayin eyleyeceği şekil ve mühlet dairesinde sahih olarak vermeğe mecburdurlar.

.....

Bir daire istenilen malûmatın verilmesini mahzurlu gördüğü takdirde keyfiyeti Başşekil halleder.

Ancak İstatistik Umum Müdürlüğüne verilebilecek askeri malûmatı Büyük Erkânı Harbiye Reisliği tespiteder.

Madde: 13 — İmtiyazlı, imtiyazsız şirketlerle diğher her nevi müesseseler ve bilûmum şahıslar kendilerinde mevcut istatistik malûmatını on ikinci madde mucibince sahih olarak vermeğe mecburdurlar.

İstatistik Umum Müdürlüğü, verilen malûmatın sahih olduğundan şüphelendiği takdirde işin mahrem cihetine şamil olmamak üzere bunlardan kanaat verici tafsilât isteyebilir.

Madde: 14 — Umum Müdürlük tanzimine lüzum göreceği istatistikler için malûmat ve ehliyeti haiz bulunmak şartıyla alâkadar daire memurlarının yardımını talebedebilir. Alâkadar daire bu talebe muvafakat etmediği takdirde keyfiyet İcra Vekilleri Heyeti kararile hallolunur.

Madde: 15 — Umumi tahrirlerle büyük anketlerin icrası için resmî daire ve müesseselerin memur ve müstahdemlerinden lüzum görülecekler İcra Vekilleri Heyefi kararile tavzif olunur.

Madde : 16 — Umum Müdürlük istihsal olunan istatistik malûmatından ferdi ve hususî bir mahiyeti haiz bulunanları neşir ve ifşâ etmekden memnudur. Bu malûmatı cemi ve tertip ile meşgul memur ve müstahdemler dahi kat'î bir ketumiyet göstermeğe mecburdurlar.

Madde: 17 — İstatistik için memur yetiştirmek üzere Umum Müdürlük nazarı ve amelî istatistik kursları tertip edebilir.

Bu kursların ne suretle tertip olunacağı İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılır.

Madde : 18 — İşbu kanunda muayyen hizmetlerin ifasında ihmal ve terahisi görülen memur ve müstahdemler

Ceza kanununun iki yüz otuzuncu maddesine göre cezalandırılır.

İstatistik malûmatını veya eşhasa ve onların hususî muamelelerine ait malûmatı ifşa eden memur ve müstahdemler elli liradan ikiyüz liraya kadar hafif para cezası ve tekerrürü halinde on beş günden iki aya kadar hafif hapis cezasile cezalandırılırlar ve bu hususta tevellüt edecek zarar ve ziyan dahi tazmin ettirilir.

Madde: 19 — On üçüncü madde mucibince istenilen malûmatı muayyen müddet içinde mazeret olmaksızın vermeyen şahıslarla şirket ve müesseselerin müdür veya mümessilleri beş liradan yirmi beş liraya kadar hafif para cezası ve iki aya kadar hafif hapis cezasile cezalandırılır. Tekerrüründe işbu cezalar iki kat olarak verilir.

Madde: 20 — 25 Haziran 1927 tarih ve 1153 numaralı İstatistik kanunu mülğadır.

Madde: 21 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde: 22 — Bu kanunun hükmünü icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Muvakkat madde — Altıncı maddede yazılı daire ve müesseseler halen mevcut bulunan istatistik cetvel ve talimatnamelerini tasvip veya tebdil olunmak üzere istatistik Umum Müdürlüğüne tevdi edecekler ve Umum Müdürlüğün muvafakati alınmadan bunlarda hiç bir tadil yapmıyacaklardır.

3/2/1930

**İhtiyat zabitleri ve ihtiyat askerî memurları kanununun
tadiline ve bu kanuna bazı maddeler tezyifine dair kanun**

No: 1555

Madde 1 — İhtiyat zabitleri ve ihtiyat askerî memurları

.....

hakkındaki 1076 numaralı kanunun ikinci maddesinin (A) fıkrası şu suretle tadil edilmiştir:

(Kara, deniz, hava ve jandarmadan mütekait ve muştala olanlardan ihtiyata ayrılanlar “daimî maluliyet sebeplerde tekaüt edilenlerden seferî ordunun geri ve sabit hizmetlerinde istihdama elverişli olmıyanlar ve yirmi üçüncü maddede sayılan fiillerden dolayı tekaüdü icra edilmiş bulunanlar ihtiyata ayrılmazlar.,,)

Madde 2 —Mezkûr kanunun üçüncü maddesinin üçüncü fıkrası şu suretle tadil edilmiştir:

(Bunlardan, cetvel mucibince kıt’a hizmeti yapan ve ikmal eden veya yüksek ehliyetnameyi haiz olan tabip, kimyager, eczacı, dişçi ve baytarlar tercihan kendi tatbikat mekteplerine ve lüzumunda askerî sıhhi müesseselere, kimyagerlerle mühendislerden lüzumlu miktarı İmalâtı Harbiyeye diğerleri sınıfları ihtiyat zabitan mekteplerine sevk ve buralarda altı aylık bir tahsil ve hizmete tâbi tutulurlar.)

Madde 3 — Mezkûr kanunun yirmi ikinci maddesi şu suretle tadil edilmiştir:

(İhtiyat zabıt ve memurları hazar ve seferde ancak tahdidi sin kanununda yazılı yaşlara kadar hizmete celbolunurlar. Bu yaşlar dahilinde bulunanlar ile dereceli veya derecesiz malûlen tekaüt edilmiş ve edilecek olanlardan sıhhiye heyetlerinin raporlarile ahvali sıhhiyeleri kıt’a hizmetlerinde istihdama müsait olmıyanlar ordunun hafif, sabit ve geri hizmetlerinde kullanılırlar. Ancak seferin icabatı olarak lüzum görüldüğü takdirde Tahdidi sin kanununda yazılı yaşlardan beş sene fazla yaşlı ihtiyat zabıt ve memurları dahi, sıhhati müsait olanların en gençlerinden başlayarak orduya alınırlar.)

Madde 4 — Mezkûr kanunun yirmi beşinci maddesinin on numaralı fıkrasına şunlar ilâve edilmiştir:

(Eczacı, Dişçi, Deniz Ticareti, Posta ve Telgraf ve telefon mektepleriyle Güzel San'atlar Akademisi ve diğer yüksek mektepler müdürleri.)

Madde 5 — İhtiyat zabıtları ve ihtiyat askerî memurları hakkındaki 1076 numaralı kanuna aşağıdaki maddeler zeyledilmiştir:

Birinci müzeyyel madde — Üçüncü maddede yazılı derecelerdeki tahsili bitirdikten sonra şehadetname veya tasdikname alanlar ile her ne suretle olursa olsun tahsili terke mecbur olanların (Orta tahsili mektepleri ikmal etmeden terkedenler müstesna) nüfus kayıtlarındaki muvazzah künyeleri inikâkleri esbabile birlikte mektep müdürlerince her sene mektebin bulunduğu yerdeki askerlik şubelerine gönderilir ve tahsil dereceleride hüviyet cüzdanlarına kayıt ve tasdik edilir. Askerlik şubeleri bu malûmattan kendi şubelerine ait olanları kaydederler ve olmıyanları şubelerine gönderirler. Şubeler bu malûmatları nüfus memurlarına dahi bildirirler. Nüfus memurları bu malûmatı yoklama defterlerindeki künyelere keçirmeğe mecburdurlar.

İkinci müzeyyel madde — Üçüncü maddede yazılı derecede tahsili olanlardan 9 kânunuevvel 1927 tarihinden sonra asker edilmiş ve fakat askerliklerini üçüncü maddeye göre yapmamış olanlar bu kanunun mer'iyete girdiği tarihten itibaren bir sene içinde müracaat ettikleri takdirde altı ay tahsil için ihtiyat zabıt mektebine sevkolunurlar.

Bunların tahsilde muvaffak olanları ihtiyat zabıt vekilliği ile olmıyanları da ihtiyat çavuşluğu ile terhis edilirler. Bu mühlet bittikten sonrameydana çıkanlarla tahsillerini gizleyerek filî hizmetlerini bu kanuna göre yapmamış olanlar ele geçirildiklerinde yeniden üçüncü madde hükmüne tâbi tutulurlar.

Üçüncü müzeyyel madde — Üçüncü maddede gösterilen tahsil derecesinde olanlardan 9 kânunuevvel 1927 tarihinden

sonra asker edilenler mezkûr madde mucibinde askerliklerini yaptıklarına dair askerlik şubelerinden vesika getirmedikçe Devlet dairelerde resmi ve hususî müesseseler ve şirketlere memur sıfatile alınmazlar. Bunlardan Devlet dairelerde resmî ve hususî müessese ve şirketlerde bulunanlar bir sene içinde askerlik şubelerine müracaat ederek vesika almağa ve onları istihdam edenler de bu vesikaları aramağa mecburdurlar.

Dördüncü müzeyyel madde — Üçüncü müzeyyel madde hükmüne muhalif olarak memur istihdam edenler hakkında Türk Ceza Kanununun iki yüz otuz dokuzuncu maddesi hükmü gözetilmek ve iki yüz otuzuncu maddesine göre cezalandırılmak üzere kanuni takibat yapılır.

Madde 6 — Bu Kanun neşrinden bir ay sonra muteberdir.

Madde 7 — Bu Kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

3/2/1929

İstiklâl harbi malûllerine verilecek para mükâfatı hakkında kanun

No : 1556

Madde 1 — Merbut cetvelde isim, künye ve maluliyet dereceleri yazılı zabıt ve efrada 297 numaralı kanuna tevfikan verilecek (19,600) liralık para mükâfatı 1929 senesi bütçesinin 252 inci maaşatı zatiye faslına mevzu tahsisattan tesviye olunur.

Madde 2 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3— Bu Kanunun hükümlerini icraya maliye Vekili memurdur.

3 2 1930

| Cetvel, Resmî gazetenin 10 şubat 930 tarihli ve 1420 sayılı nüshasında mevcuttur.

.....

İşpençiyari ve tıbbî müstahzarlar haakkındaki 21/5/1928 tarih ve 1262 numaralı kanuna zeyledilecek madde hakkında Kanun

No 1557

Madde 1 — İşpençiyari ve tıbbî müstahzarlar hakkındaki 21/5/1928 tarih ve 1262 numaralı kanuna zeyl olmak üzere aşağıdaki madde ilâve edilmiştir:

Yerli müstahzarların amilleri veya mes'ul müdürleri ve ecnebi memleketlerden giren müstahzarları yapan fabrika veya laboratuarların Türkiyede mütemekkin vekilleri vefat ettikleri taktirde verilmiş olan ruhsatnamelerin hükmü kalmaz. Yerli müstahzar âmil veya mes'ul müdürlerinin mirasçıları müstahzar yapmağa salâhiyetli iseler doğrudan doğruya kendi namlarına ve salâhiyet sahibi olmadıkları takdirde bunları yapabilecek salâhiyetli bir mes'ul müdür göstererek yeniden ruhsatname alırlar. Ecnebi fabrika ve laboratuarların gösterecekleri yeni vekilleride aynı mecburiyete tabidirler. Her iki halde müstahzarın formülü değişmediği takdirde bunlar tahlilden ve tahlil harcından istisna edilirler.

Maüde 2 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya Adliye, Maliye ve Sıhhat İçtimai Muavenet Vekilleri memurdur.

8/2/1930

—————

1929 bütçesinin bazı fasıllarına fevkalade ve munzam tahsisat verilmesine ve bazılarında münakale yapılmasına dair kanun

No: 1558

Madde 1 — Emlâki mazbuta, yurtluk ve ocaklık mukabili

maaş ashabına verilecek emlak ve arazinin mahsubu karşılığı olmak üzere 1929 senesi Düyunu Umumiye bütçesinde (252) inci faslın ikinci maddesinden (10 000) lira bittenzil yeniden açılan (256) inci fasla fevkalâde tahsisat olarak konulmuştur.

Madde 2 — Sıhhat ve İçtimaî muavenet Vekâletinin 1929 bütçesinde Hükümet kinini namile açılacak (625) inci fasla (48 924) lira tahsisat konulmuştur.

Madde 3 — 1929 senesi Bütçe Kanununun sekizinci maddesine merbut (D) cetvelinin Adliye Vekâletine ait kısmına 1 şubat 1930 tarihinden muteber olmak üzere altmışar lira ücretli beş şoför ilâve olunmuştur.

Madde 4 — 1929 senesi bütçesinin merbut cetvelde yazılı fasıl ve maddeleri arasında (36 200) liralık münakale icra edilmiştir.

Madde 5 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 6 — Bu Kanunun hükümlerini icraya Maliye Vekili memurdur.
16/2/1930

[Cetvel Resmî Gazetenin 20 şubat 930 tarih ve 1429 No. lı nüshasında münderiçtir.

Maaş Kanununun ikinci maddesine bir fıkra ilâvesi hakkında kanun

No: 1559

Madde 1 — 1108 numaralı Maaş Kanununun ikinci maddesine aşağıdaki fıkra ilâve olunmuştur:

(Ancak nakil ve tahvil edilen memurlara harcırah tediye emri verilmeksizin memuriyetleri tebliğ edilemez. Şu kadar ki harcırahsız veya müstahak olduğu harcırahın bir kısmı ile gitmeği rızalarile kabul edenler bu hükümden müstesnadır.)

Madde 2 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu Kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

19/2/1930

**Gümrük Kanununa müzeyyel mevat hakkındaki kanunun
beşinci maddesinin tadiline dair kanun**

No: 1560

Madde 1 — 7 haziran 1926 tarih ve 905 numaralı Gümrük Kanununa müzeyyel mevat hakkındaki kanunun beşinci maddesi aşağıdaki şekilde tadil olunmuştur:

İthalât beyannameleri taallük ettiği eşyanın tâbi olduğu teklif ve resimlerin ve muayene neticesi terettüp edecek para cezalarının tediyesini icap ettirir bir teahhüt mahiyetindedir.

Türkiyeye ithali memnu olduğu cihetle hudut harieine iadesi lâzım gelen eşyadan beyannamede gösterilmiş bulunmak şartile resim alınmaz.

Türkiyeye ithal edilmek üzere gümrüğe beyannamesi verilen eşyanın ithalinden sahibi vaz geçecek olursa bu eşya gümrük müdür veya müfettişi dahil olmak üzere en az üç zatten mürekkep bir heyet tarafından birer birer muayene edilerek para cezasını ve müsadereyi icap ettirmediği sabit olduktan sonra talebi kabul olunur.

Muayene neticesi para cezasını icap ettirir bir hal görülürse talebin kabulü, eşyaya terettüp edecek para cezasile sair teklif ve resimlerin tesviyesine bağlıdır.

Şu kadar ki mal sahibi bu kabil eşyayı gümrüğe terk- etmek isterse kendisinden yalnız para cezası alınır.

.....

Muayene neticesi kaçak eşya görüldüğü takdirde müsadere ve kaçak hükümleri tatbik olunur.

Madde 2 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu Kanunun hükümlerini icraya Maliye Vekili memurdur.

19/2/1930

13 Mart 1329 tarihli İdarei Umumîyei Vilâyat Kanununun 36 ve 133 üncü maddelerile 144 üncü maddesinin 4 üncü fıkrasının ikinci babını tadil eden kanun

No. 1561

Madde 1 — Meclisi mumilerce kabul edilen vilâyet bütçeleri valiler tarafından Dahiliye vekâletine irsal olunur. Bu bütçeler alâkadar Maarif, Sıhhiye, Nafia, İktisat ve Dahiliye Vekâletleri mümessillerinden mürekkep bir komsiyonda tetkik ettirildikten sonra İcra Vekilleri Heyetinin kararı ve Reiscümlurun tasdiki ile tatbik olunur.

Madde 2 — Dahiliye Vekâletinde içtima edecek olan bu komsiyonda bütçelerin tevdii tarihinden itibaren bir ay zarfında ve İdarei Umumiyei Vilâyat kanununun 84 üncü maddesi ahkâmı dairesinde tetkiki icabeder. Komisyonun mesaisi ihzaridir. İhtilaflı hususat İcra Vekilleri Heyetince nihaî karara iktiran eder.

Madde 3 — Fasıldan fasla münakale icrası, birinci ve ikinci maddelerde muharrer usul dairesinde tetkik ile olur.

Madde 4 — Meclisi umumiler gelecek sene bütçesile birlikte meclise verilen geçen sene hesabı kafisini ve bu bapta encümeni vilâyetlerce tanzim olunacak mazbatayı tetkik ederek karar ittihaz eyler. Bu hesabı kafiler vali

.....

tarafından Dahiliye Vekâletine irsal ve tasdik olunmak üzere Divanı Muhasebata tevdi olunur.

Madde 5 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 6 — Bu Kanunun ahkâmını icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

22 2 1930

İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununun muaddel 116 ve 140 inci maddelerinin tadiline dair kanun

No. 1562

Madde 1 — İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununun muaddel 116 inci maddesi berveçhizir tadil olunmuştur.

Meclisi Umumî âzalarına devamı müzakere müddetince yevmî beş liradan on liraya kadar muhassasat ve şehri sekiz bin kuruş üzerinden harcirah verilir.

Madde 2 — Mezkûr kanunun muaddel 140 inci maddesi âtideki şekilde tadil edilmiştir.

Vilâyet encümenleri âzasına meclisi umumî kararile şehri 75 liradan 150 liraya kadar tahsisat verilir.

Meclisi umumilerce tayin ve takdir olunacak muhassasat ve tahsisat miktarı Dahiliye Vekâletince tasdik olunur.

Madde 3 — Bu Kanun neşri tarihinden itibaren mer'id ir.

Madde 4 — Bu kanunun hükümlerini icraya Dahiliye Vekili memurdur.

22/2/1930

Türk Ocakları Merkez Heyetince aktebilecek istikraza Maliye Vekilinin kefaleti mezuniyetine dair kanun

No. 1563

Madde 1 — Her sene tertip edilmekte olan piyango hasdatı karşılık olmak üzere Türk Ocakları Merkez Heyetince yüz yirmi beş bin liraya kadar aktebilecek istikraza kefalet etmeğe Maliye Vekili mezundur.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun ahkâmını icraya Maliye Vekili memurdur.

22/2/1930

1929 senesi bütçesi munzam tahsisat ve münakala kanunu

No. 1564

Madde 1 — 1929 senesi Düyunu Umumiye bütçesinin 241 inci faslının birinci mürettebatı seneviye maddesine (1 000 000) lira munzam tahsisat olarak ilâve edilmiştir

Madde 2 — 1929 senesi bütçesinin merbut cetvelde yazılı fasıl ve maddeleri arasında (510 585) liralık münakale icra edilmiştir.

Madde 3 — Bu kanun neşri tarihinde muteberdir.

Madde 4 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye Vekili memurdur.

22 2/1930

[Cetvel Resmî gazetenin 27 şubat 930 tarihli ve 1435 No. lı nüshasında münderiçtir.

Darülfünunun 1341/1925 malî senesi hesabâtı kat'î kanunu

No. 1565

Madde 1 — Darülfünunun 1341/1925 malî senesi umum varidatı (A) cetvelinde gösterildiği üzere 1 023 447 lira 62 kuruştur.

Madde 2 — Darülfünun aynı sene umum masarifi (B) cetvelinde gösterildiği üzere 1 011 235 lira 52 kuruştur.

Madde 3 — Tahsisattan 1341/1925 senesi içinde sarf olunamayan 119 637 hra 14 kuruş iptal olunmuştur.

Madde 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 5 — İşbu Kanunun ahkâmını icrava Maarif Vekili memurdur.

22/2/1930

| Cetvel Resmî gazetenin 27 Şubat 930 tarihli ve 1435 No. lı nüshanda münderiçtir. |

**Türkiye Cümhuriyetile Soviyet Hükümeti arasında imza
olunan dostluk ve bitaraflık muahedenamesinin mer'iyet
müddetinin temdidi hakkında kanun**

No. 1566

Madde 1 — Türkiye Cümhuriyeti Hükümetile Soviyetist Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı Hükümeti arasında Pariste 17 kânunuevvel 1925 de imza edilip hükmü 17 kânunuevvel 1929 tarihinde munkazi olan dostluk ve bitaraflık muahedesinin mer'iyet müddetinin temdidine müteallik 17 kânunuevvel 1929 tarihli protokol tasdik edilmiştir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun icrasına Hariciye Vekili memurdur.

22 2/1930

Protokol

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Soviyetist Sosyalist Cumhuriyetler İttihadı Hükümeti, Pariste 17 kânunevvel 1925 tarihinde imza olunan dostluk ve bitaraflık muahedenamesini karşılıklı menfaatlerine ve aralarındaki tabîî devamlı münasebatı ve samimî dostluğu muhafaza etmek ve daha ziyade kuvetlendirmek hususunda mütehassis oldukları arzuya mutabık bularak mezkûr muahedenin mer'iyeti müddetinin temdidine karar vermişler ve bu maksatla:

Bir taraftan Türkiye Cumhuriyeti Hariciye Vekili Tevfik Rüştü Beyefendiyi, ve diğer taraftan Soviyetist Sosyalist Cumhuriyetler İttihadı Hariciye Komiser Muavini Müsyü Karaham ve Soviyetist Sosyalist Cumhuriyetler İttihadının Türkiye Büyük Elçisi Müsyü Suriç'i tayin etmişlerdir.

Mumaileyhim aşağıdaki protokol ahkâmını kararlaştırmışlardır.

Madde 1 —Türkiye Cumhuriyeti ile Soviyetist Sosyalist Cumhuriyetler İttihadı arasında 17 kânunuevvel 1925 tarihinde Pariste aktolunan dostluk ve bitaraflık muahedesini inkızası tarihinden itibaren iki sene müdeetle temdit olunmuştur. Bununla beraber âkit taraflardan biri muahedeye nihayt vermek arzusunda olduğunu iki senenin hitamından altı ay evvel diğer tarafa bildirmezse muahede bir senelik yeni bir devre için kendiliğinden temdit edilmiş addolunacaktır.

Madde 2 — Âkitlerden her biri kendisi ile diğ er tarafın kara veya denizden doğ rudan doğ ruya komşuluğ unda bulunan sair Devletler arasında neş redilmiş vesikalar haricinde hiç bir teahhüt mevcut olmadığını beyan eder.

Âkitlerden her biri diğ er tarafa iblâğ etmeksizin iş bu tarafın kara veya denizden doğ rudan doğ ruya komşuluğ unda bulunan Devletlerle siyasî mukaveleler akdine matuf müzakerelere girmemeğ i ve bu kabil mukaveleleri ancak mevzuubahs tarafın muvaâfakati ile aktetmeğ i teahhüt eder.

Ş ukadar kî bu Devletlerle tabii münasebatın tesisi veya idamesi maksadına matuf olan ve neş redilecek bulunan vesikalar yukarıdaki teahhütten hariçtir.

Madde 3 — Türkiye Soviyet dostluk ve bitaraflık muahedesine raptedilerek mezkûr muahedenin eczayı mütemmimesinden olacak olan iş bu protokol yukarıdaki birinci madde hükümleri mucibince temdit edilen muahedenamenin mer'iyeti müddetince muteber olacaktır.

İş bu Protokol âkit tarafların yekdiğ erine tebliğ edecekleri tasdik muamelesi akebinde mer'iyete girecektir.

Ankarada iki nüsha olarak 17 kânunuevvel 1929 da tanzim edilmiştir.

Türk parasının kıymetini koruma hakkında kanun

No. 1567

Madde 1 — Kambiyo, nukut, esham ve tahvilât alım, satımının ve memleketten ihracının tanzim ve tahdidi ve Türk parası kıymetinin korunması zımında kararlar ittihazına icra Vekilleri Heyeti salâhiyetlidir.

Madde 2 — Bu kararlar (Türk parası kıymetini koruma)

başlığı altında gazetelerle ve sair münasip vasıtalarla neşrii ilân olunur.

Mer'iyeti tarihi metninde yazılı bulunmıyan kararlar neşrinin ertesi gününden muteber olur.

Madde 3 — İcra Vekilleri Heyetince ittihaz olunacak kararlara muhalif hareket eden bankalarla birinci maddede yazılı işlerle iştigal eden sair müesseseler hakkında kanunî takibat yapılarak mahkemelerce bunların on beş günden iki seneye kadar muamele icrasından men ve tatiline karar verilmekle beraber beş yüz liradan yüz bin liraya kadar ağır para cezası dahi hükmedilir.

Bu hareketi itiyat eden banka ve müesseseler setolunur. Muhalif hareket banka ve müesseselerin merkezi tarafından yapılmış veya yaptırılmış ise tatil ve set kararlara o banka ve müessesenin Türkiyedeki bilcümle şubelerine de şamildir. Şubeler kendiliklerinden yapmışlarsa karar yalnız o şubeler hakkında tatbik olunur.

Muvakkaten tatile mahkûm olan banka ve müesseseler tatil müddetince kendilerine menfaat temin edecek yani muameleler icrasından memnudurlar. Şukadar ki üçüncü şahısların hukukunu alâkadar edecek muamelelerle evvelce yapılmış olupta kanunî müddete tâbi olan işlere devam olunur.

Madde 4 — Her nerede ve ne suretle olursa olsun İcra Vekilleri Heyeti kararlarına muhalif hareket eden ve ettiren banka ve müesseselerin müdürleriyle alâkadar memurları ve sair şahıslar Türk Ceza Kanununun 358 ve 359 uncu maddelerinde yazılı cezalarla cezalandırılırlar.

Madde 5 — İcra Vekilleri Heyetince ittihaz olunacak

.....

karara muhalif hareketler için 1447 numaralı kanunla sair kanunlarda yazılı ceza hükümleri carî olmayıp bu kanundaki cezalar tatbik olunur.

Madde 6 — Bu kanun neşri tarihinden üç sene müddetle muteberdir.

Madde 7 — Bu kanun hükümlerinin icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

22/2/1930

Tefsirler

Ankarada inşası mukarrer yeni mahalle için muktazi yerler ile bataklık ve merzağı arazinin şehremanetince istimlâki hakkındaki 583 numaralı kanunun ikinci maddesinin tefsiri

Hülâsa

İstimlâk edilecek yerlerin kıymetleri hakkında.

No: 156

İstimlâk edilecek yerlerden rayici hazıra göre tadil görenlerin kıymeti muharrereleri değer baha addolunur.

20/2/1930

Memurin Muhakemat Kanununun 12 inci maddesinin tefsiri

Hülâsa

Merkezden mansup memurlara, mensup oldukları vekâletin muvafakatile işten el çekirilebileceği hakkında.

No: 157

Aleyhlerinde vilâyetlerce tahkikatı iptidaiye icrasına mübaşeret olunan merkezden mansup memurlara, o memurların mensup oldukları vekâletin muvafakatile işten el çektirilir.

20/2/1930

T. B. M. M. KARARLARI

**Kanunu Medeninin 268 ve 269 uncu maddelerinin tefsirine
lüzum olmadığı hakkında**

No: 542

Kanunu Medeninin 268 ve 269 uncu maddeleri hükümleri sarih olup velilerin, velayetleri altında bulunan küçüklerin uhdelerindeki gayri menkul mallarını satmak veya rehin etmek hususlarında iptidaen hâkimden izin istihsaline mecbur olmadıkları gibi muamelenin icrasından sonra da hâkime tasdik ettirmek gibi bir muameleye de lüzum olmadığı aşikâr olduğundan tefsiri müstelzim bir cihet görülmediği, Umumî Heyetin 27 inci in'ikadının 1 inci celsesinde takarrür etmiştir.

**Ticaret ve Sanayi Odaları Âzalarile müstahdeminin vazifei
memurelerinden dolayı takibat ifası halinde Devlet memurları gibi
muhakemeleri icap edip etmeyeceğinin tefsirine mahal olmadığı
hakkında**

No: 543

Memurin Kanununun birinci maddesinde (Kendisine Devlet hizmeti tevdi olunan ve sicilli mahsusunda mukayyet olarak umumî ve yahut hususî bütçelerden maaş alan kimseye memur denir) denilmesine nazaran Ticaret ve Sanayi

Odaları âzalarıyle müstahdemini memur addedilmeyecekleri gibi haklarında ahkâmı umumiye haricinde muamele icrası için de sarahati mahsusa olmadığından usulü muhakeme noktai nazarından da yapılacak muamelenin memurlara yapılanın aynı olamayacağı ve fakat Türk Ceza Kanununun 279 uncu maddesinde (kanunun tatbikatında Devlet, Vilâyet ve nahiye ve kariyelerin nezareti altında bulunan bir hizmette maaşlı veya maaşsız daimî veya muvakkat vazife görenler memur sayılır) denilmekte olmasına göre bunlarında tıpkı memurlar gibi ceza görmeleri lâzım geleceği pek tabii bulunduğu cihetle maddei mezkûrenin tefsirine mahal görülmediği, Umumî Heyetin 27 inci in'ikadının 1 inci celsesinde takarrür etmiştir.

**Avukatlık kanununun bazı maddelerini tadil edici 708
numaralı kanunun 6 inci maddesinin tefsirine mahal olmadığı
hakkında**

No: 544

Avukatlık kanununun bazı maddelerini muaddil 708 numaralı kanunun 6 inci maddesinde beş dava vekili bulunmayan yerlerde Adliye Vekâletince tensip edilecek şekilde imtihan verebilen dava vekillerinin o gibi yerlerde dava vekâleti edebilecekleri yazılı olup (ogibi mahaller) tabirinin nereye atfedildiği açıkça anlaşılmadığı ve çünkü buna takaddüm eden fıkrada baro teşekkül etmiyen mahallere atfolunmayıpta beş dava vekili bulunmayan mahaller tabirine atf olunuyorsa bir takım müşküller çıkaracağı ve böyle imtihanla dava vekilliği yapmağa ruhsatname alan kimsenin vekâlet icra ettiği yerde bir altıncı zatın iltihakı halinde birinin o yerden hicret etmesini veya başka bir iş yapmasını icap

edeceği ve bunun da doğru olmayacağı esbap ve mütaleasile maddedeki esas maksadın baro teşekkülünü himaye olduğundan (o gibi mahaller) tabirinin baro teşekkül etmeyen yerler demek olacağı suretinde maddenin tefsiri bir karara raptı teklif olunmuşsa da:

708 numaralı kanunun altıncı maddesi üç hükmü ihtiva etmekte olup biri kanunî şeraite göre avukat olacıklardan maada dava vekili namile vekâlet icra edebileceklerin evsafını göstermektedir ki bu da Avukatlık Kanununun neşri zamanında ruhsatnameyi haiz olanlardır.

İkincisi ruhsatnamesiz olarak beş sene müstemirren dava vekâleti yapanların imtihan ile dava vekâleti hukukunu ihraz edebileceklerine mütedairdir.

Bu iki surette dava vekili addedilenler baro teşekkül etmiyen yerlerde vekâlet icra edebilirler.

Maddenin üçüncü ve son hükmü de yukarda yazılı evsafi haiz beş dava vekili bulunmıyan yerlerde Adliye Vekâletinin tensip edeceği şekilde imtihan verenlerin ancak o yerde dava vekâleti edebileceklerini mutazanmmındır. Bu hüküm halkın ihtiyacı noktasından bir zaruret telâkki edilerek kabul edilmiş fevkalâde bir vaziyettir ki ne kanunî şeraite göre avukatlığı ve ne de evvelce ruhsatname istihsal etmiş ve ne de istimrar ile ruhsatnamesiz dava vekâleti yapmış olanların müktesep haklarını kanunla tasdik ve teyit edilmesi haline şibih ve kabili kıyas değildir. Binaberin üçüncü hale göre dava vekâleti yapmağa salâhiyeti olanların o yerde birinci ve ikinci şekillere göre beş dava vekili bulunduğu takdirde bu üçüncü hali kabule saik olan zaruretin mürteîi olmuş bulunacağına göre bu salâhiyetin devam edemiyerek ortadan kalkacağı pek tabiidir.

Şu izahata göre bir dava vekili iltihakile diğerlerinden birinin o yerden hicreti varit olmayacağı gibi ancak beş

.....

dava vekili bulunduğu halde diğerlerinin vekâlet işini yapmamaları de evvelce vekâlet icra etmek salâhiyetini ihraz ederken netayici hakkında kanunun hükmü ortada olduğundan müktesep bir hak iddiası ve mağduriyet gibi bir vaziyet mutasavver olamiyacağından pek sarih olan maddenin tefsirine mahal bulunmadığı, Umumî Heyetin 27 inci in'ikadının 1 inci celsesinde takarrür etmiştir.

**Kozanın Hamam Köyünden Bekir oğlu Caferin ölüm cezasına
çaptırılması hakkında**

No: 545

Kozanın Hamam Köyünden İsmail oğlu Mehmedi, gece çardağında ailesile uyumakta iken, evvelce aralarında mevcut husumet saikasile teammüden öldüren mezkûr köyden 1314 doğumlu Bekir oğlu Cafer hakkında hükmedilmiş olan ölüm cezasının tahvil ve tahfifini müstelzim bir sebep görülmediğinden Teşkilâtı Esasiye kanununun 26 inci maddesi mncibince mezkûr cezanın infazına Umumî Heyetin 27 inci in'ikadının 1 inci celsesinde karar verilmiştir.

**Kıdemli Yüzbaşı Rıza Beyin istiklâl madalyasile taltifine
mesağı kanunî bulunmadığına dair**

No. 546

29 teşrinisani 1336 tarih ve 66 numaralı İstiklâl Madalyası kanununa müzeyyel 26 şubat 1927 tarih ve 977 numarah kanunun birinci maddesinde (inha ve istida ve müracaatlar makamâtı aidesince 1 Teşrinisani 1926 tarihine kadar kabul olunur) hükmü mevcut olup Ali Rıza beyin

.....

arzuhalı ise 18 ikinci Teşrin 1929 tarihli olduğuna ve mülga Müdafaa-i Milliye Cemiyetinden aldığı vesikada 17 ikinci Kânun 1927 tarihini taşıdığına ve zaten mumaileyhin isminin B. E. H. deki defterde bulunmadığı da bilmuhabera anlaşıldığına binaen mumaileyhin İstiklâl Madalyası ile taltifine mesâğı kanunî bulunmadığı, Umumî Heyetin 28 inci inikadının 1 inci celsesinde takarrür etmiştir.

1/2/1930

—————

**Adapazarı polis memurlarından İbrahim Ethem efendinin
İstiklâl madalyası ile taltifine dair**

No. 547

Adapazarı polis memurlarından 5 numaralı İbrahim Ethem Efendinin Millî mücadelede ifa ettiği hizmetlerin derece ve kıymeti ile hakkında mevcut vesâik ve tarihleri olbaptaki ahkâmı kanuniyeye tamamen mutabık görülmekle mumaileyhin kırmızı şeritli istiklâl madalyası ile taltifi, Umumî Heyetin 30 uncu in'ikadının 1 nci celsesinde takarrür etmiştir.

8/2/1930

—————

**Müteveffa Nazmî Efendi ailesine para mükâfatı
verilmeyeceğine dair**

No. 548

Millî Mücadele esnasında Ereğli Liman Reisi iken limanda yatan Samsun römorkörünü ve üç mavna ile Türk sancağını hamil Şahin vapurunu ve Yunanın Dafni sefinesini limanda tevkiî ve müsadere ettiğinden dolayı ganaimi bahriye kanununun 4 üncü maddesine tevfi kan kendisine avâit verilmesi güverte kıdemli yüzbaşı Nazmî Efendi ve mumaileyhin

vukuu vefatına binaen zevcesi tarafından ba arzuhal talep olunmuşsada Ganaimi Bahriye Kanununun dördüncü maddesinde iğtinam aidatının ne gibi hizmetler mukabilinde ve kimlere verilebileceği sarih olduğu cihetle müteveffa Nazmi Efendi ailesine para mükâfatı verilmesine kanunî imkân bulunmadığı Umumî Heyetin 30 uncu in'ıkadının 1 inci celsesinde takarrür etmiştir.

8/2/1930

**Alâiyenin Köprülü nahiyesinin orta köyünden Kölemen oğlu
Ali ve kardeşi Mehmedin ölüm cezasına çarpılmaları hakkında**

No: 549

Alâiyenin Köprülü nahiyesinin orta köyünden Saraydar namı diğer Kölemen oğlu yirmi üç yaşında Ali ve kardeşi üç yüz on dört doğumlu Mehmet, mezkûr köyden kız kardeşleri Batmanın Bozlu oğlu Osmanla gayri meşru münasebette bulunduğu zannından mütevellit teessür saikasıle müstakil faili gayri muayyen ve takdiri muhaffî sebep vucudile kasten her ikisini öldürmek ve Alinin kardeşi Fatmayı evvelce boşamış olmasından münbais iğbirarla Bedel oğlu Melimedi öldürmesinden ve diğer Mehmedin de bu file fer'an zimethal olmasından ve yine Mehmedin hapisshaneden firar eden kardeşi Alinin tutulması için kendisini tazyik ve jandarmaya teslim etmesinden hasıl olan husumetle köy muhtarı Kâmili taammüden öldürmesinden dolayı haklarında icra kılınan muhakeme neticesinde Alâiye Ağırceza Mahkemesinden Ali ve Mehmedin cürümlerinin en ağırı itibarile ölüm cezasına mahkûmiyetlerine dair verilen kararın tahfif ve tahvilini müstelzim bir sebep görülemediğinden mezkûr cezanın

Teşkilâtı Esasiye Kanununun 26 inci maddesine tevfikân infazına, Umumî Heyetin 32 inci in'kadının 1 inci celsesinde karar verilmiştir.

15/2/1930

Saimbeyli kazasının Çanak köyünden Ali oğlu Mustafanın ölüm cezasına çarpılması hakkında

No: 550

Saimbeyli kazasının Çanak köyünden amıcasının oğlu Yusuf oğlu Bekiri, gayri meşru münasebette bulunduğu karısı Ayşe ile verdikleri karar üzerine kar getirmek bahanesile dağa gönderip arkasını takip ile bir pusudan tüfekte vurduktan sonra taşlada kafasını ezmek suretile öldüren mezkûr köyden Kaypak Ali oğlu 315 doğumlu Mustafa hakkında icra kılınan muhakeme neticesinde Kozan Ağırceza Mahkemesinden hükmolunan ölüm cezasının tahfif ve tahvilini müstelzim bir sebep görülemediğinden Teşkilâtı Esasiye Kanununun 26 inci maddesine tevfikân mezkûr cezanın infazına, Umumî Heyetin 32 inci inikadının 1 inci celsesinde karar verilmiştir.

15/2/1930

Gedizin Küçükler köyünden Emin oğullarından Mustafa oğlu Kömürcü Molla Mustafanın ölüm cezasına çarpılması hakkında

No: 551

Gedizin Küçükler köyünden Hasan oğlu Osmanı gayri meşru münasebette bulunduğu karısı Sultan ile vücudunu

ortadan kaldırarak mal ve arazisini elde edip evlenmeği kararlaştırdıktan sonra eve gelerek bıçakla karnından yaralamak suretile taammüden öldüren Gökler köyünden Emin oğullarından yirmi sekiz yaşında Kömürcü Molla Mustafa hakkında icra kılınan muhakeme neticesinde Kütahya Ağırceza Mahkemesinden ölüm cezasına mahkûmiyetine dair verilen kararın tahfif ve tahvilini müstelzim birsebep görülemediğinden Teşkilâtı Esasiye Kanununun 26 inci maddesine tevfikân mezkûr cezanın infazına, Umumî Heyetin 33 üncü in'ikadının 1 inci celsesinde karar verilmiştir.

20/2/1930

İnegölün Genci köyünden Bekir oğlu İsmailin ölüm cezasına çarpılması hakkında

No: 552

İnegölün Genci köyünden 1318 doğumlu Bekir oğlu İsmail dayak attığı büyük anası Selimenin feryat ve istimdadına gelen komşusu Mehmet oğlu Halil ve karısı İhsan Hanımla oğlu Fazlıya hiddet ederek hamil olduğu mavzer tüfeği ile Halil ve İhsan Hanımı öldürmesinden ve Fazlıyı da yaralayarak uzvunun tatiline sebebiyet vermesinden dolayı hakkında icra kılınan muhakeme neticesinde Bursa Ağırceza Mahkemesinden merkumun ölüm cezasile mahkûmiyetine dair verilen kararın tahfif ve tahvilini müstelzim bir sebep görülmediğinden Teşkilâtı Esasiye Kanununun 26 inci maddesine tevfikân mezkûr cezanın infazına, Umumî Heyetin 33 üncü in'ikadının 1 inci celsesinde karar verilmiştir.

20/2/1930

No. 8792

Ankara şehrinin medenî ihtiyaçlarından olan vesaiti

nakliyenin muntazam bir şekilde temini için Elektrikli Tramvay inşası Otobüs ve Omnibüs hizmetinin bir imtiyaz halinde Ankara Şehremanetine itası Dahiliye Vekâletinden bildirilmiş ve Elektrikli Tramvay tesis ve işledilmesi imtiyazı 326 tarihli menafii umumiyeye müteallik imtiyazat kanunu mucibince kabil isede 331 tarihli talimatnamenin 19 uncu maddesi Otobüs ve Omnibüs imtiyazının itasını salıp bulunduğundan Ankaranın hususiyeti itibarile mevzu bahis maddenin yalnız Ankara için meriyetten kaldırılması Nafia Vekâletinin 19/1/1930 tarih ve 37/97 numaralı tezkeresile vukubulan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 22/1/1930 tarihli içtimasında tasvip ve kabul olunmuştur.

22/1/1930

REİSİCUMHUR

GAZİ M. KEMAL

Başvekil	Adliye Vekili	Millî Müdafaa Vekili
İsmet	M. Esat	M. Abdülhalık
Dahiliye vekili	Hariciye Vekili	Maliye Vekili
Ş. Kaya	Dr. T. Rüştü	Ş. Saraçoğlu
Maarif Vekili		Nafia vekili
Cemal Hüsnü		Recep
İktisat vekili		Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekili
Şakir		Dr. Refik
No. 8820		

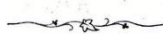
Türkiye vatandaşlığına alınmasını isteyen ve yapılan tahkikatta kütüğe geçirilmesinin münasip bulunduğu anlaşılan İstanbulda oturan Barut ve Mevaddı İnfilâkiye İnhisar İdaresi mimarı E. Fim Pistriyokof oğlu 1889 doğumlu Tebrizli Davit Pistriyokof ile karısı Tamara Pistriyokofun Türk vatandaşlığına kabulleri, Dahiliye Vekâletinin 27/1/1930 tarih

ve 169/90 numaralı tezkeresile yapılan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 29/1/930 tarihli içtimanda tasvip ve kabul olunmuştur .

29/1/930

REİSİCUMHUR
GAZİ M. KEMAL

Başvekil	Adliye Vekili	Millî Müdafaa Vekili
İsmet	M. Esat	M. Abdülhalık
Dahiliye vekili	Hariciye Vekili	Maliye Vekili
Ş. Kaya	Dr. T. Rüştü	Ş. Saraçoğlu
Maarif Vekili	Nafia Vekili	
Cemal Hüsnü	Recep Bf.	
	İçtimada bulunamadı	
İktisat Vekili	Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekili	
Şakir	Dr. Refik	

No. 8838

3/3/929 tarih ve 7729 numaralı kararnameye zeyüdir: Türklük hakkında hakaret âmiz tabirler kullandığından dolayı kapatılmış olan (Hronika) gazetesinin mes'ul müdürlüğü hakkında Cümhuriyet Müddei umumiliğince yapılan kanunî takibat neticesinde bu neşriyatın Türklüğü tahkîr mahiyetinde görülmediği cihetle beraetine karar verilmiş olduğundan gazetesinin neşrine izin verilmesi ; Dahiliye Vekâletinin 26/1/930 tarih ve 532/24 numaralı teklifi üzerine

İcra Vekilleri Heyetinin 5/2/930 tarihli içtimasında tasvip ve kabul olunmuştur.

5/2/930

REİSİCUMHUR
GAZİ M. KEMAL

Başvekil	Adliye Vekili	Millî Müdafaa Vekili
İsmet	M. Esat	M. Abdülhalık
Dahiliye vekili	Hariciye Vekili	Maliye Vekili
Ş. Kaya	Dr. T. Rüştü	Ş. Saraçoğlu
	Maarif Vekili	Nafia Vekili
	Cemal Hüsnü	Recep
İktisat Vekili	Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekili	
Şakir		Dr. Refik

No. 8448

Sabık Osmanlı tebasından olup 1321 tarihinde Rusyaya giderek bir deha aydet etmediği ve millî mücadele esnasında Türkiye hududu haricinde kaldığı anlaşılan İstanbulda üçüncü dairenin Mirahur İlyas Bey mahfesinin Narlıkapı çeşme caddesinde 240 numaralı hane üzerine kayıtlı ve 1288 doğumlu Hirito oğlu Hiristonun 1041 numaralı kanun ahkâmına tevfikan Türk vatandaşlığından çıkarılması, Dahiliye Vekâletinin 29/1/1930 tarih ve 1682/96 numaralı

tezkeresile yapılan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 5/2/1930 tarihli içtimamında tasvip ve kabul olunmuştur.

5/2/930

REİSİCUMHUR
GAZİ M. KEMAL

Başvekil	Adliye Vekili	Millî Müdafaa Vekili
İsmet	M. Esat	M. Abdülhalık
Dahiliye vekili	Hariciye Vekili	Maliye Vekili
Ş. Kaya	Dr. T. Rüştü	Ş. Saraçoğlu
	Maarif Vekili	Nafia Vekili
	Cemal Hüsnü	Recep
İktisat Vekili	Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekili	
Şakir		Dr. Refik
No: 8907		

Türk parasının kıymetini korumak için kambiyo, nokut, esham ve tahvilât muamelâtı hakkında Maliye Vekâletince tanzim ve teklif olunup İcra Vekilleri Heyetinin 26/2/930 tarihli içtimamında tetkik ve mütalea edilen merbut 1 numaralı kararnamenin tatbiki tasvip ve kabul olunmuştur.

26 2 1930

REİSİCUMHUR
GAZİ M. KEMAL

Başvekil	Adliye Vekili	Millî Müdafaa Vekili
İsmet	M. Esat	M. Abdülhalık
Dahiliye vekili	Hariciye Vekili	Maliye Vekili
Ş. Kaya	Dr. T. Rüştü	Ş. Saraçoğlu
Maarif Vekili	Nafia Vekili	İktisat Vekili
Cemal Hüsnü	Recep	Şakir
	Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekili	
	Dr. Refik	

Türk parası kıymetini koruma

1 numaralı kararname

Madde 1 — Kambiyo, nukut, esham ve tahvilât işlerinde sipekülasyon memnudur.

Madde 2 — Kambiyo sipekülasyonu: 1447 numaralı kanunun 29 uncu maddesi mucibince Maliye Vekâletince tanzim ve ilân olunan ihtiyaç listesine muvafık olmıyan ve yahut borsa ve banka ve Maliye Vekâletinden mezuniyet almış banger kişiler hariçinde veya açıktan yapılan kambiyo alım ve satımlarıdır.

Madde 3 — Kambiyo, nukut ve tahvilât alım ve satımı bankalarla Maliye Vekâletince mezuniyet verilecek bangerler marifetiyle yapılır. Borsa acenteleri ancak bu banka ve bangerlerden aldıkları alım ve satım emirlerini icra edebilirler.

Madde 4 — Kambiyo işleri yapanlar bu işleri kimin için yaptıklarını kambiyo murakipliğine bildirmeğe ve iş yaptırılanlar da işlerinin ihtiyaç listesine muvafık olduğunu ispat edici evrakı ihtiyaç listesinde gösterilen mahallere ibraz ve tevdi etmeğe ve istenilecek malûmat ve izahatı vermeğe mecburdurlar. Bu evrak bir daha istimal edilmemek üzere banka veya bangerler veya murakiplikçe iptal ve icabedenleri hıfzolunur.

Madd 5 — Bankalarda bangerlerin ecnebi kambiyosunu ve nukudunu karşılık tutarak Türk lirası üzerine avans yapmaları memnudur.

Madde 6 — Banka ve bangerler kişilerinde her gün alıp saltıkları kambiyo farkını ertesi günü akşamına kadar borsada karşılayarak kapatmağa mecburdurlar. Ancak beş yüz isterimden aşağı olan küsürat ertesi güne devrolunabilir

Madde 7— Borsa bulunan mahallerde banka ve banger kişilerindeki kambiyo alım ve satım fiatları muamelenin yapıldığı anda borsadaki İsterlin İiatına nazaran beher İsterlin veya muadili için nihayet iki kuruş tecavüz edemez.

Madde 8— Banka ve bangerler Türk parası olarak yapılan tevdiatı Mâliyenin ihtiyaç listesi haricinde hiç bir suretle ecnebi kambiyo ve nukuduna tahvil edemezler.

Madde 9— Türkiyede müesses olmayan ve Türkiyede şubesi bulunmayan eşhas ve müessesat lehine banka ve bangerler ve sair müesseselerce Türk parası üzerinde kredi açılmaz.

Madde 10— İmtiyazlı ve sermayesinde devletin İştiraki olan şirketler mevduatını ancak sermayesi Türk parası olan bankalarda bulundurabilirler.

Madde 11— 1447 numaralı kanununun 29 uncu maddesi mucibince maliye Vekâletince tanzim ve 17 temmuz 1929 tarihinden itibaren mer'î olan ihtiyaç listesi haricinde döviz tedarikinin menedilmiş olmasına binaen efrat ve müessesat arasında ecnebi ve kambiyo nukudu esası üzerinde yapılmış ve yapılacak dahili alım ve satım ve ikraz ve istikraz muamelatından mütevellit borçlar döviz olarak tediye olunmaz. Bu kabil borçlar tediye günündeki borsa rayici üzerinden Türk parası olarak tediye olunur.

Madde 12— Maliye Vekâleti namına Borsa komiserliği ve kambiyo murakipliği kambiyo ve nukut ve tahvilât müamelâtına ait hususatin tetkiki için banka bangerler ve ticarethaneler ve sair müessesattaki evrak ve defterleri tetkika salahiyetlidir. Bu müesseseler komiserlik veya murakiplikten istenilen evrak ve vesaik ve her nevi malumatı ibraz ve itaya mecburdurlar.

Madde 13— Borsa acenteleri acentelikten başka hiç

.....

bir iş yapamaz. Kendi nam ve hesaplarına kambiyo ve nukut ve esham ve tahvilât alıp satamaz ve aldırıp sattıramaz. Bunlar muamelelerini günü gününe defterlerine kaydetmeğe ve aynı günde bir cetvelle borsa komiserliğine ve ya murakipliğine bildirmeğe mecburdurlar.

Madde 14 — İthalat emtiası bedellerinin tediyesi için bankalardan döviz tedariki ancak bu ithalâta ait olup gümrük idarelerince verilecek olan muamele vergisi makbuzunun ibraz ve tesliminde mümkündür. Verilecek döviz miktarı malın makbuzdaki muamele vergisinin esaslarından birini teşkil eden maliyet fiatını tecavüz edemez. Fazla kambiyo almak maksadile maliyet fiatını hakikî miktar ve ihtiyacattan ziyade göstermek memundur. muamele vergisinden müstesna olan ithalât dövizini murakiplikçe yapılacak tetkikat neticesinde temin olunur.

Madde 15 — Bankalar muamele vergisi makbuzu alınmadan evvel müşterilerine işin tekâmül safhalarında döviz avansı yapabilirler. Tacirlere bu suhuleti gösterebilmek için bir miklar açıktan döviz almak isteyen bankalar olursa Maliye Vekâletinin tespit eyleyeceği bir miktar için müsaade olunur.

Madde 16 — Gümrükten alınacak muamele vergisi makbuzunun istilzam eylediği döviz miktarının bir kısmı veya hepsi daha evvel tedarik edilmiş veya tediye edilmiş ise o miktarı bankalar tenzil ederek mütebakisini tediye edeceklerdir.

Madde 17 — Maliye Vekâletinin mezuniyeti olmaksızın Türkiyeden esham va tahvilat ve kuponlarının ve Türk parasının ihracı memnudur.

Madde 18 — Açıktan veya borsa ve banka haricinde yapılan tahvilât ve kupon alım ve satımı sipekülasyondur.

Madde 19 — Maliye Vekâletinin mezuniyeti olmadıkça Türkiyeye esham ve tahvilât ve kupon ithal olunamaz

Madde 20 — Coberler kendi nam ve hesaplarına da olsa borsadan esham ve tahvilât alıp satamaz.

Madde 21 — Mubayaa olunacak tahvilât kuponlarıyla beraber eshabı namına ancak bankalarda muhafaza olunabilir.

Madde 22 — açıktan veya borsa ve bankalar haricinde yapılan veya ihtiyaç listesine muvafık olmıyan ecnebi nukudunun alım ve satımı sipekülasyondur.

Madde 23 — Efektif ecnebi nukudunun alım ve satımı kambiyo hakkındaki ahkâma ve ihtiyaç listesine tevfikân bankalar ve bangerlerce icra edilir.

Sarraflar, yalnız ecnebi paralarını Türk parasına tahvil edebilirler. Tahvil ettikleri ecnebi paralarını banka ve bangerler satmağa mecburdurlar.

Madde 24 — Kambiyo ve nukut, esham ve tahvilât işleri peşin olarak yapılır. Bunların teslim ve tesellümü akıt gününün ertesi akşamına kadar ifa ve ikmal olunur.

Madde 25 — ecnebi dövizini natık çek ve bonolar ve poliçeler ve hesabı cariler Maliye Vekâletinin muvafakati olmadıkça bankalardan başka kimseye ciro edilemez.

Madde 26 — kambiyo ve nukut ve esham ve tahvilâtı satmağa ve almağa mezun banka ve bangerler aldıkları ve sattıkları dövizin ve esham ve tahvilâtın nevi ve miktarile tarihini ve alış verişini icra edildiği saat ve dakikayı ve fiatını ve müşterinin isim ve hüviyetini ve imzasını gösterir dip koçanlı bir vesika vermeğe ve bu muamelelerini aynen murakiplikçe musaddak bir deftere kayıt etmeğe ve bu defterlere bir gün zarfında yazılı olan muameleleri ertesi günü öğleye kadar bir bordro ile murakipliğe bildirmeğe mecburdurlar.

Madde 27 — Eşhas ve müessesatın bankalar nezdindeki Türk lirası hesabı carisinden döviz hesabı carisine münakale icra edilmez.

Madde 28 — Bankalar ve bangerler nezdindeki döviz hesabı carisinde bakiyei matlupları mevcut olan eşhas ve müessesat bu mevcutlarını ihtiyaç listesine tevafuk eden ihtiyaçlar için istimal edebilecekleri gibi banka kişilerinde veya borsalarda da sattırabilirler.

Madde 29 — Bu kararnamede yazılı ahkâma muhalif harekette bulunanlardan 22-2-1930 tarih ve 1567 numaralı kanun mucibince hükmolunacak para cezalarının tahsilinde yarısına kadarı muhbirlerine verilir.

Madde 30 — Kambiyo murakibi bulunmayan mahallerde bu vazifeler o mahallin en büyük mal memuru tarafından ifa olunur.

Madde 31 — Memleket haricine nakit ve kambiyo, esham ve tahvilâtı doğrudan doğruya veya bilvasıta ve Maliye Vekâletinin müsaadesi olmaksızın ihraç etmek ve harice sermaye kaçırmak memnu olduğundan girdikleri iş icabı ve bilhassa inşaat şirketleri ve müteahhitler bu işlerinin ifası esnasında hesaben hariçten getirip sarfetmeğe mecbur oldukları dövizleri Türkiyede hangi bankaya sattırdıklarını sorulduğu takdirde ispat edici vesaiki hazır bulundurmağa mecburdurlar.

Madde 32 — Bu Kararnamenin neşrinden evvelki ithalâtta mütevellit kambiyo ihtiyaçları murakiplikçe yapılacak tetkikat neticesindeki mezuniyete bağlıdır. Bu gibi döviz ihtiyaçları için kararname neşrinden itibaren on beş gün zarfında beyanname verilmek ve müracaat vesikası alınmak lâzımdır .

Madde 33 — İhracı kanunen memnu olan madenî altın bu kararname ahkâmına tâbi değildir. Kanunu mahsusundaki hükümlere tâbidir.

No :8840

İstiklal harbine iştirak etmiyen ve Türkiyede alâkası kalmadığı anlaşılan İstanbulda Sultan Ahmette Bostani Ali mahallesinde kilise sokağında 26 numaralı hane üzerine kayıtlı 1308 doğumlu Nasip oğlu Zara Köleyanın 1041 numaralı kanuna göre Türkiye vatandaşlığından çıkarılması, Dahiliye Vekâletinin 29 1 930 tarih ve 3273/95 numaralı tezkeresile yapılan teklifi üzürine İcra Vekilleri Heyetinin 5 2 930 tarihli içtimamda tasvip ve kabul olunmuştur.

5/2/1930

REİSİCUMHUR
GAZİ M. KEMAL

Başvekil	Adliye Vekili	Millî Müdafaa Vekili
İsmet	M. Esat	M. Abdülhalık
Dahiliye vekili	Hariciye Vekili	Maliye Vekili
Ş. Kaya	Dr. T. Rüştü	Ş. Saraçoğlu
Maarif Vekili	Nafia Vekili	İktisat Vekili
Cemal Hüsnü	Recep	Şakir
	Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekili	
	Dr. Refik	

.....

Teşkilât ve fek ve ilhaka
ait Kararnameler

1— Aydın Vilâyeti merkezine merbut Germencik nahiyesinin Arağavlı köyü mezkûr nahiyeden alınarak aynı vilâyetin Söke kazasına ilhak edilmiştir.

2— Bu Kararname hükmünü icraya Dahiliye Vekili memurdur.

30/1/1930

REİSİCUMHUR
GAZİ M. KEMAL

Başvekil
İsmet

Dahiliye Vekili
Ş. Kaya

1— Ankara Vilâyetinin Polatlı Kazasına merbut Polatlı Beyobası nahiyesinin merkezi bu nahie dahilinde bulunan Malıköy istasyonuna nakledilmiştir.

2— Bu Kararname hükmünü icraya Dahiliye Vekili memurdur.

16/2/1930

REİSİCUMHUR
GAZİ M. KEMAL

Başvekil
İsmet

Dahiliye Vekili
Ş. Kaya

No: 3979

Madde 1 — Çanakkale Vilâyetinin Bayramiç Kazasına merbut Gölcük nahiyesinin Maakovandağı, Dedeler köyü bu nahiyeden alınarak mezkûr Vilâyetin merkez kazasına ilhak edilmiştir.

Madde 2 — Bu kararname Hükümünü icraya dahiliye vekili memurdur.

25/2/1930

REİSİCUMHUR
GAZİ M. KEMAL

Başvekil
İsmet

Dahiliye Vekili
Ş. Kaya

No: 3980

Madde 1 —Kocaeli Vilâyetinin Gebze kazasına merbut Mollafenarı nahiyesinin merkezi “Cuma,, köyünden aynı Kazanın Akviran köyüne nakledilmiştir

Madde 2 — İşbu Kararname hükümünü icraya Dahiliye

26/2/1930

REİSİCUMHUR
GAZİ M. KEMAL

Başvekil
İsmet

Dahiliye Vekili
Ş. Kaya

Tamimler

Vilâyetler idaresi

2-2-1930

Hülâsa

Vilâyet İdare Şube Reisleri içtimanda ittihaz olunan mukarrerattan sair Vekâletleri alâkadar edenlerin ait olduğu Vekâletlere bildirilmesine dair:

No 722

Zeyl 30-11-29 Tarih ve 7576 No lı tamime,

Vilâyet İdaresi Kanununun 41 inci maddesi mucibince Vilâyetlerde toplanmakta olan Vilâyet İdare Şube Reisleri içtimanda ittihaz olunan mukarrerattan diğer Vilâyetleri alâkadar eden hususatın doğrudan doğruya ait olduğu vekâlete bildirilmesi sür'atı ve kolaylığı mucip olacağından badema bu içtimalarda ittihaz edilecek mukarreratın heyeti mecmuası Umumî bir Rapor şeklinde Vekâlete bildirilmekle beraber diğer Vekâletleri alâkadar eden hususatın da ait olduğu vekâletlere iş'ar kılınması ve keyfiyetin Umumî Rapora derç ve işaret edilmesi tamimen tebliğ olunur efendim.

5-2-1930

Hülâsa

Çentler Markalı otomobiller
hakkında:

No 817

Çentler Markalı otomobiller hakkında Nafia Vekâletinden vurut eden tezkerenin bir sureti leffen gönderildi efendim.

Vilâyetlere ve Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

Çentler Marka otomobil hakkında Nafia Vekâletinden vurut eden 5-1-930 tarih ve 4 92 No. lı tezkere suretidir.

4-12-929 Tarih ve 5724 No. lı tezkereye cevaptır.

Bütün yedek akşamı Türkiyede bulunduğu ve kullanışlı olduğu ve ilk altı ay zarfında icabeden tamiratın meccanen yapılacağı acantası tarafından temin edildiğinden 928 senesi Teşrinisanisinde “6 000,, liraya alınan Çentler otomobili daha ilk aylarda tamire lüzûm görülmüş ve acentasına malûmat verilmiştir.

Acente temini vecihle otomobili tamir ettirmediği gibi memleketimiz dahilinde yedek akşamını da bulmak mümkün olamamıştır.

Bu bir sene zarfında üç esaslı ve bir çok dafada müteferrik surette tamir edildiği halde bu gün gayrı kabili istimal bir vaziyettedir.

Devletin diğer dairelerinin de aynı zarar ve müşkülâta uğramamaları için keyfiyeti arz ve alâkadarların nazarı dikkatinin celp buyurulmasını rica ederim efendim.

21-1-30

8/2/1930

Hülâsa:

154 ve 155 No. lı tefsirlerle
541 No. lı kararın musaddak
suretlerinden adedinin
leffiyle

N.864

T. B. M. M. Heyeti Umumiyesinin 20-1-30 tarihli 24 üncü
m'ikadının birinci celsesinde kabul edildiği Başvekâleti Celileden tebliğ
buyrulan 154 ve 155 No. lı tefsirlerle 541 No. lı kararın musaddak
suretlerinden adedi leffen takdim kılındı efendim.

Vekâlet Dairelerine yazılmıştır.

(Tefsir ve kararlar mecmuanın 22 inci sayısında münderiştir).

8/2/1930

Hülâsa

“ İdare Taksimatı
Cetvelinde yapılan ilâve ve
tashihler hakkında

No. 865

17-12-29 tarih ve 7961 No. lı Umumi Tahrirata zeyildir. "İdare
Taksimatı Cetveli „ nde yapılan ilâve ve tashihleri gösterir cetvel leffen
gönderildi efendim.

Vilâyetlere yazılmıştır.

9/2/1930

Hülâsa:

İsim tebdili hakkında

No. 893

Memleket dahilinde aynı isimde yadedilmekte olan veya teleffuzu birbirine benziyen kaza ve nahiye isimlerinin tebdili hakkında 13-1-30 tarih ve 223 No. lı tamimle istenilen malûmatın acele bildirilmesi temenni olunur efendim.

9 2 1930.

Hülâsa:

İstatistik U. Müdürlüğünden istenilen malûmatın bildirilmesine dair.

No. 894

İstatistik U. Müdürlüğünden istenilen malûmatın vaktinde bildirilmesine dair Başvekâleti Celileden varit olan 3-2-1930 tarih ve 6/460 No. lı tezkere sureti leffen gönderildi.

Bermucibi emir mezkûr müdürlükten istenilen malûmatın bilâ taahhur itasına itina ve dikkat olunması ehemmiyetle tebliğ olunur efendim .

Vekâlet Dairelerine yazılmıştır.

**Başvekâleti Celilenin 5- 2- 1930 tarih ve
6 460 No. h tezkeresi sureti**

1929 senesi istatistik yıllığının neşri esnasında bir kısım devair ve teşkilâtın İstatistik Umum Müdürlüğünce istenilen malûmatı bir çok talep ve tekitlere rağmen çok geç gönderdiklerinden bazı hususâtın 1928/1929 seneleri için temin

ve yıllığa dercine imkân hasıl olmadığı anlaşılması ve bu malûmatı vaktinde göndermiyen dairelere keyfiyet yazılmıştır. Memleketimizin çok muhtaç olduğu istatistik ve buna müteallik malumatın sağlam bir tarzda birleştirilmesinin lüzum ve ehemmiyeti aşikâr olduğundan İstatistik U. Müdürlüğünden istenilen malûmatın vaktinde ve doğru olarak bildirilmesinin alâkadar dairelere ehemmiyetle tebliğini rica ederim efendim.

12/2/1930

Hülâsa :

1076 No. lı kanunun sureti tatbikine dair talimatın tadili hakkında:

No. 968

İhtiyat zabitleri ve İhtiyat askerî memurları hakkında 1076 No. lı kanunun sureti tatbikine dair tanzim kılınan talimatın 46,57 inci maddeleri tadil edilmiş ve muaddel maddeler suretinden “ „ adedi leffen gönderilmiştir efendim.

Vilâyetlere ve vekâlet dairelerine yazılmıştır.

1076 No. lı kanunun tatbikatına ait talimatın 46, 57 inci maddelerinin tadili.

1076 No.lı kanunun tatbikatına ait talimatın 46, 57 inci maddeleri aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir. Talimatın bu suretle tashih ve tatbiki rica olunur.

Madde : 46 — İhtiyat zabitleri ve ihtiyat askerî memurlarının yoklamaları; senede bir defa olmak üzere

(1 Haziran-30-Haziran) arasında bir ay devam etmek üzere icra edilir.

Yoklamanın başlayacağını askerlik şubeleri vaktından evvel münasip vasıtalarla ilân ederler. Ve yoklama müddeti zarfında da muhtelif zamanlarda asgarî dört, beş defa yoklamaya başlanıldığı ilânı tekrar olunur.

Madde: 57 — Yabancı Memleketlerde bulunanlar buldukları memleketlerdeki Türkiye cümhuriyeti elçilikleri veya şebenderliklerine senenin (1 - Haziran - 30- Haziran) arasındaki bir aylık müddet zarfında kayıtlarını yaptırırlar. Mahallî harici memvrtarı da senenin haziran ayından evvel memuriyeti dahilinde bulunan ihtiyat zabıt ve memurlarını yoklamaya müracaatları için mahallî olarak münasip şekillerle haberdar ederler.

Hariciye memurları bunların sınıfını, rütbesini, sicil ve ya kayıt numarasını hangi askerlik şubesinde mukayyet bulunduğunu Türkiye dahilindeki ikametgâhı kanunisini kayıt ve ehemmiyetle takip ederek Müdafaa-i millîye vekâletine bildirilir. Vekâlette keyfiyetten şubelerini haberdar eder.

12/9/929

12/2/1930

Hülâsa:

542, 543, 544 No. lı karar suretlerinin gönderildiğine dair

No. 982

T. B. M. M. Umumî Heyetince kabul buyrulup Başvekâleti Celileden tebliğ buyrulan 542, 543, 544 No. lı kararların musaddak suretlerinden adet leffen takdim kılındı efendim.

Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

(Kararlar mecmuanın kararlar kısmında münderiçtir.)

15/2/1930

Hülâsa :

İnzibat Komisyonları hakkında

No. 1005

23-12- 29 tarih ve 8084 No. lı tamime zeyildir.

Vilâyet ve kaza İnzibat komisyonları kararları İdare mecmuasında neşredileceğinden Dahiliye memurları hakkında ittihaz olunan kararların her ayın on beşinde bir cetvel halinde muntazaman irsali rica olunur efendim.

18-2-1930

Hülâsa

1551 No. lı Kanunun musaddak suretinin leffîyle:

No 1061

Meclisi Âlinin 27-1-1930 tarihli 27 inci in'ikadını 1 inci celsesinde kabul ve Başvakâleti Celileden teliğ buyrulan şeriri ve gıdaî taharriyat yapılan Lâboratuarlara mahsus 19-Mart-1927 tarih ve 992 No.lı Kanunun 2 inci maddesinin tadiline dair 1551 No.lı kanunun musaddak suretinden.... adedi leffen gönderildi elendim.

Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

(1551 No.lı Kanun mecmuanın kanunlar kısmındadır)

18-2-1930

Hülâsa

1554, 1555 No.lı kanunların musaddak suretlerinin leffîyle:

No. 1062

Meclisi Âlinin 1.2.930 tarihli 28 inci in'ikadının birinci celsesinde kabul ve Başvekâleti Celileden tebliğ buyrulan

.....

İstatistik Umum Müdürlüğünün Salâhiyet ve vazifeleri hakkında 1554 No. lı kanun ile ihtiyat zabiteleri ve ihtiyat askerî memurları kanununun tadiline ve bu kanuna bazı maddeler tezyiline dair 1555 No. lı kanunun musaddak suretlerinden adedi leffen gönderildi efendim.

Vekâlet Dairelerine yazılmıştır.

(1554 ve 1555 No. lı Kanunlar mecmuanın Kanunlar kısmındadır)

18-2-1930

Hülâsa

1552 No. lı Kanunun
Musaddak suretinin leffiyle:

Meclisi Âlinin 27-1-1930 tarihli 27 inci in'ikadımın 1 inci celsesinde kabul ve Başvekâleti Celileden tebliğ buyrulan Muhasebe Umumiye kanununun 92 inci maddesine bir fıkra ilâvesine dair 1552 No. lı kanunun musaddak suretindenadedi leffen gönderildi efendim.

Vekâlet Dairelerine yazılmıştır.

(1552 No. lı Kanun mecmuanın Kanunlar kısmındadır).

18-2-1930

Hülâsa:

Devlet daire ve
müessesatınca lüzum
görülecek eşyanın darphane
müdüriyetinden temin
edilmesine dair:

No. 1071

Devlet daire ve müesseselerince siparişlerine lüzum görülecek eşya için evvela darphane Müdürlüğüne müracaat edilmesi ve buradan temini mümkün oldukça hariçten eşya

alınmaması Maliye Vekâletinin 25-1-930 tarihli ve 1473 63 No. lı tezkeresi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 29/1/930 tarihli içtimanda tensip edildiği ve Milli darphanede mevcut ve imali mümkün olan eşyanın listesinin de gönderildiği beyaniyle bu hususa riayet olunması Başvekâleti Celileden ehemmiyetle emir ve iş'ar buyrulmuş ve mezkûr listenin bir sureti leffen gönderilmiştir,

Keyfiyet ehemmiyetle tebliği ve tamim olunur efendim.

Vilâyetlere, Vekâlet dairelerine ve Birinci U. Müfettişliğe yazılmıştır.

Darphanede yapılmakta olan Eşya

- 1— Sikke
- 2— Madalya, Madalyon ve Rozetler.
- 3— Zabit, efrat ve talebe kasketlerine konulan madenî alâmetler, harfler, rakamlar, talebe ve efradın kemer tokâları, kordon uçları, mavzer tepelikleri ve bunlara mümasil askeri eşya,
- 4— Her nevi çakmak pulları, resim cibayetine mahsus bilumum marka, pul, Fişler,
- 5— Resmi ve hususî kabartma, oyma, mühür, damga kilise başlık ve imzalar damga kısıkaçları, çelik mühürler
- 6— Muhtelif şekillerde madenî tabelâlar
- 7— Vesaiti nakliye, sokak, hane ve idarehane plâka, numara ve tabelâları
- 8— Muhtelif maddeden muhtelif şekil ve ebatta dökme, mücessem, kabartma harf ve rakkamlar, devair ve müessesat cepheleri ve camekânlar, için,
- 9— Demirden adi ve oymalı kapı pençere parmaklıklar ve saire,
- 10— Demircilik, torna ve tesviyeciliğe ait bilcümle işler.

11— Ebniye inşaatında müstamel kâpu tokmaları ve sair madenî levazimat

12— Her nevi otomobil ve makine tamirâtı.

13— Pik va ağaç kasnaklar imali.

14— Her nevi şekil ve ebatta kiristal yaldızlı, yağlı boyalı, adi ve müzeyyen tabelalar.

15— 15 santimetre arzına ve 1 milimetre sihanine kadar silindiriden çekilecek madenî levhalar

16— Sal nikel müstesna olmak üzere maadin izabesi

17— Dökmeciliğe müteallik işler

18— Çelik üzerine ornöman ve yazılar hakki ve bunların istenilen madenler üzerine tersim ve nakil ve teksiri

19— bilumum hâk işleri

20— Hassas terazi, baskül tamirâtı, dirhem ve gram ez'aî ve akşamının imali ve ayarlarının tanzimi ve sistem metriye müteallik bilumum malzeme imali

21— Madenî ve uzvî her nevi tahlilât

22— numune üzerine her nevi madenî eşya

20-2-1930

Hülâsa

Huyot Nahiyesinin Mutki Kazasına bağlı bulunduğuna dair:

No. 1102

Zeyl, 8-2-30 tarih 865 No. lı umumî tebligata:

„idare Taksimatı cetvelin“ de Mutki kazasına bağlı olan Huyot Nahiyesi sehven Bitlis kazasına bağlı gösterilmiştir Keyfiyet bu veçhile tashih olunur efendim.

Vilâyetlere yazılmıştır

20/2/1930

No. 1114

1.— Vilâyetiniz dahilindeki köylerin isimlerde bu köylerde konuşulan lisanlar merbut nümunedeki hanei mahsuslarına işaret edilecek ve köyde konuşulan lisanın Türkçeye nisbeti keza hanei mahsusuna işaret olunacaktır.

2.— Köyün son tahrire göre nüfusu miktarı da nümunedeki hanesine konulacaktır.

3.— Merbut Numune kaza adedince gönderilmiştir.

4.— Cetvellerin derhal doldurtularak tekide mahal kalmaksızın gönderilmesi ehemmiyetle ve tamimen rica olunur efendim.

.....Vilâyeti

Köyün ismi	Nahiyesi	Kazası	Nüfusu miktarı	köyde konuşulan Lisanlar	Bunların Türkçeye Nisbeti

22-2-1930

Hülâsa:

Polatlı beyobası nahiye merkezinin tebdil edildiğine dair:

No: 1125

Ankara Vilâyetinin Polatlı Kazasına merbut Polatlı beyobası nahyesinin merkezi bu nahiye dahilinde bulunan Malıköy istasyonuna nakledilmiştir efendim.

Vilâyetlere ve vekâlet dairelerine yazılmıştır.

23-2-1930

Hülâsa :

İsim tebdili hakkında:

No : 1153

Adana Vilâyetinin Kozan kazasına tabi “Sırkıntıbalâ,, nahiyesinin ismi “Yukarısırkıntı,, ya tebdil edilmiştir elendim. Vilâyetlere ve vekâlet dairelerine yazılmıştır.

24-2-30

Hülâsa

Fek ve ilhak hakkında:

No: 1191

Manisa Vilâyetinin Demirci kazasına merbut Turpçu köyü mezkûr kazadan alınarak aynı vilâyetin Kula kazasına merbut Çay köyü bu kazadan alınarak Demirci kazasına ilhak edilmiştir efendim .

Vilâyetlere ve Vekâlet Dairelerine yazılmıştır.

25 2/930

Hülâsa :

Kaza idare Şube Reisleri
hakkındaki tahkikat
evrakının mercii tetkikine
dair:

No: 1197

Vilâyet İdaresi kanununun 6 inci maddesinde, kaza İdare Şubelerinin reisleri sarahaten tayin ve tesbit edildiği halde bazı vilâyet İdare Heyetlerince bu kanuna göre kaza rüesayı memurinden olmayanlar hakkında da evvelki mevzuata nazaran birinci derecede karar verilmekte olduğu Mülkiye dairesince vaki tetkikattan anlaşılmakta olduğundan bu gibi tahkikat evrakının salâhiyet noktasından teshile

.....

iadesine mahal kalmamak üzere salîûlarz kanuna göre rüesayı memurinden olmiyan memurlar hakkında birinci derecede kaza ve ikinci derecede vilâyet İdare heyetlerince karar verilmesi lüzumu Başvekâleti Celileden tevdi buyrulan Devlet Şurası riyasetinin tezkeresinde bildirilmektedir. Mucibince muamele olunması tamimen tebliğ olunur efendim.

Bilumum Vilâyetlere yazılmıştır.

25- 2-930

Hülâsa

8-2-930 tarih ve 1557 No. lı kanunun musaddak suretinin leffiyle :

No: 1205

Meclisi Âlinin 6-2-930 tarihli 29 uncu in'ikadının 1 inci celsesinde kabul ve Başvekâleti Celileden tebliğ buyrulan ispençiyari ve Tıbbi müstahzarlar hakkındaki 21-5-1928 tarih ve 1262 No. lı kanuna zeyledilecek madde hakkında 1557 No. lı kanunun musaddak suretinden “ .., adedi leffen gönderildi efendim .

Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

1557 No. lı kanun mecmuanın kanunlar kısmındadır.

26- 2-930

Hülâsa

Tezler için Avrupadan getirtilen kitapların esmanı hakkında:

No. 1215

Avrupadan getirtilip 12-2-930 tarihinde üç paket olarak postaya tevdiyan gönderilen kitapların fiyatı otuz beş liradır. Esmanın Anadolu Maarif kütüphanesine verilmek üzere irsalde iş'arı rica olunur efendim.

Mahalli İşler

25-1 -930

Hülâsa:

Belediye para cezaları
hakkında

Çatalcannın Ferhat paşa mahallesi ahalisinden arap dede oğlu Ömer efendi tarafından verilip İstanbul Vilâyetinin 27 11/929 tarih ve 5117 numaralı tahriratıyla gönderilen mütekaddim itirazname ve merbutları münderecatına nazaren müstedi çatalca kazası idare hey'etince birinci derecede verilen kararın tasdikine dair İstanbul Vilâyeti idare hey'etince verilen 8/9/929 tarih ve 2747/442 numaralı karara itiraz etmekte isede Vilâyet idare heyetince bittetik kat'iyet kesp etmiş olan bu gibi kararların üçüncü derecede tetkikine kanunen imkân olmadığı gibi son Merciiinden verilen kararlar aleyhine itiraz edilebileceğine dairde bir hükmü kanunî bulunmadığına mebni keyfiyetin mumaileyhe tefhim olunması hususunun Vilâyeti müşarünileyhaya tebliği için evrakı varidenin Vekâleti Celbelerine takdimi mülkiye dairesince ifade kılınmıştır. Muktezasının ifasına müsaadei devletleri rica olunur efendim .

No. 724/7

Bütün Vilâyetlere

Belediye para cezaları hakkında idare heyetlerince itirazın sadır olan kararlara üçüncü derecede vuku bulan itirazlar hakkında devlet şurası mülkiye dairesince ittihaz

.....

edilen 18/12 929 tarih ve 345 numaralı karar sureti bâlâya çıkarılmıştır. Mümasil mesaide bu karar veçhile muamele ifası temenni olunur efendim .

Dahiliye Vekili

10/2/930

Hülâsa

Evlenme ilânlarına dair.

No. 724/9

Bazı Vilâyetlerden vaki olan iş'ara nazaran, muayyen müddet ilân edilmek üzere Belediyeler tarafından alâkadar mahallere gönderilen ve en kısa bir zamanda cevap verilmesi icap eden evlenme ilânlarına müsbet ve menfi bir cevap verilmediği, yapılan tekitlere, eshabı tarafından ücreti verilmek üzere çekilen telgraflara rağmen cevabının uzun müddet teehhüre uğratıldığı anlaşılmaktadır.

Halkın müracaat ve muamelatı tesri ve teshil vazifesiyle mükellef olan belediyelerimizin ve evlenme ahkâmına harfiyen riayet etmek mecburiyetinde bulunan evlenme memurlarının eshabı müracaatın şikâyetini icap ettiren bu hareketi hiç bir veçhile tecviz edilmeyeceğinden ahar mahallerden gönderilen evlenme ilânlarının bu hususa ait talimatname ahkâmına tevfikân sur'atla icra ve cevabının müddeti zarfında itası esbabının temini ve teehhürata meydan verilmemesi lüzumu tamimen tebliğ olunur efendim.

İskân

1/2/1930

Hülâsa

Vesaiki tasarrufiye hakkında

No. 94873

28/12/929 tarih ve 93563 No. lu tahrirata zeyldir.

Tasfiye Talepnamesinin mütemminatmdan olan vesaiki tasarrufiye 8/12/929 tarih ve 92669 No. lu tebligatı umumiyyede tasrif edildiği üzere keyfiyetin ashabına tebliğ tarihinden itibaren azamî bir ay zarfında tevdi edileceğinden bu müddetin mürurundan sonra ibrazı halinde ademi kabulile dosyalarının mevki muameleden reîi icap edeceği tavzihan beyan olunur Efendim.

1 2/930

No. 94897/5

İran ve sair mahallerden Türkiyeye iltica ve hicret edenlere yapılacak haneler hakkında icra Vekilleri Hey'eti celilesince kabul olunan kararname sureti leffen gönderildi, indeliktiza ahkâmına tevfiiki hareket olunması rica olunur efendim.

Kararname sureti

No. 8644

İran ve sair mahallerden Türkiyeye iltica ve hicret suretiie gelen muhacirlerin ekserisi eylül ve birinci teşrin nihayetlerinde geldikleri ve iklim itibarile mevsimi inşaat mayis iptidasından eylül nihayetine kadar devam eylediği cihetle sonraları

.....

inşaat yapılmadığından muhacirinin dıőarı sefalet olmamaları için hu müddet zarfında yapılacak inşaat ve tamiratın müstaceliyetine mebni münakaşa kanunu mucibince pazarlıkla yaptırılması Dahiliye Vekâletinin 30/11/929 tarih ve 92270 No.lu tezkeresile vuku bulan teklifi ve Maliye Vekâletinin 12/929 tarihli mütaleanamesi üzerine icra vekilleri Heyetinin 11 12 929 tarihli içtimada tasvip ve kabul olunmuştur.

REİSİCUMHUR

Gazi M. Kemal

Bş. V.	Ad. V.	M.M.V.	Da. V.
İsmet	M. E.	M. A.	Ş. K.
Ha. V.	Ma. V.	Mf. V.	Na. V.
D. T. R.	Ş. S.	C. H.	R.
			ictimada bulunmadı.
İK. V.	S. İ. M. V.		
Ş.	D. R.		

9/2/1930

No. 95058

Bazı Vilayetlerde mübadiller tarafından kanunî müddet içinde iskân dairelerine tevdi edilmeyen tasfiye taleplerinin bu kerre kabul edilerek yeniden teffiz dosyaları küşat ve vesaiiki tasarrufiyeye istinat etmeyen tasfiye taleplerinde emval teffiz olunmak içinde beyanname ile mal alanların kefaletlerinin kabul edilmekte olduğu Mülkiye Müfettiőlerinin iş'aratile cari muhaberattan anlaşılmıştır.

1 — 20/10/929 Tarih ve 90640 No. lı tamim ile de tebliğ olunduğu üzre emval tefevvüzü için 31 / kânunuevvel / 1928 tarihine kadar iskân dairelerine tevdi edilmeyen taleplerin ondan sonra kabulü 1331 Numaralı temlik kanununun

.....

üçüncü maddesine münafî olmakla iş'arı sabık veçhile bu hususa fevkalâde dikkat olunması lâzımdır.

2 — Kefaletname ile emval tefevvüz edecek mübadiller hakkında heyeti vekile kararına mukluran 5/ Teşrini sani/ 340 tarihli talimatnamenin yalnız (A) fıkrası 6/ Mart 929 tarihli kararnameye merbut talimatnamenin ikinci maddesile tadil edilmiş olup ahkâmı sairesi mamulinbih bulunmuştur. Binaenaleyh kefaletnameler hususunda mezkûr talimatnameler ahkâmına riayet edilmesi muktezidir.

Bu dairede muamele ifasile teffiz işlerinin sür'atla ikmal ve intacına himmet olunması ehemmiyetle matlûp ve mütemennadır efendim.

10/2/930

Telgraf

929 senesinde İskân edilen mübadiller hakkında

No. 95069

Yalnız bin dokuzyüz yirmi dokuz senesi zarfında Vilâyet dahilinde İskân edilen bilumum mübadil ve muhacir ve mültecilerin Vilâyet namına birer kaleme erkek ve kadın mikdarlarının bir haftaya kadar inbası ehemmiyetle rica olunur

10/2/930

Telgraf

Muhacir ve mülteciler hakkında

No. 95070

1928 ve 1929 seneleri zarfında Yunanistan, Bulgaristan Yugoslavya, Romanya, Rusya ve sair memleketlerden Vilâyet

.....

dahiline gelmiş olan bilumum muhacir ve mültecilerin erkek ve kadın miktarlarının seneleri ve hangi hükümet kalkından oldukları ayrı ayrı gösterilmek üzere on güne kadar bildirilmesi ehemmiyetle rica olunur.

23 2/1930

Mübadillerin kanunî istihkakları hakkında

No. 95316

Maliye Vekâleti Celilesinin 12/12/929 tarih ve $\frac{101}{6784}$ No. 11 tahrirâtı umumiyesile tebliğ edildiği üzere bazı yerler de mübadil muhacirlerden bir kısmının istihkakı kanunilerinden fazla olup kendilerine tebligat veçhile borçlandırılması lâzım gelen cüz'ü şayilerin 328 senesi kıymeti mukayyedesinden veya yine o sene kıymeti esas ittihazile muhammen kıymetinin borçlandırılmakla iktifa olduğu ve bazı yerlerde cüz'ü şayia bu suretle mevzubahs kıymetin üç misline iblağla tahsiline tevessül edildiği anlaşılmaktadır.

Kanun ve tebligatı umumiyenin kastı kanunî istihkaklarının fevkinde olup Devlete ait iken mübadil ve muhacirlerden nezedilmemek üzere borçlandırılmaları esas itibarile kabul olunan kısımların ancak hali hazır ve hini teffizindeki kıymetlerde kendilerine temlikinden ibaret olduğuna göre bu şayi kısımların evvelce defterdarlıklara tebliğ edilen 3 Temmuz/929 tarih ve $\frac{1728}{14}$ No.11 tahrirâtı umumiyeden evvel kıymeti tayin ve tedeyyün muamelesi ikmal edilmiş olanlardan yine kendilerine müsait olan 9 misil üzerinden borçlandırılması, defaten veren yenin tebliğinden itibaren ise tahrirâtı umumiyede gösterildiği veçhile vergi kıymeti üzerinden muamele ifası hususunun memurun aidesine tebliği mütemennadır efendim.

(CEDVEL)

Kısmı şayı Kıymeti	Misil	Beher taksit tutarı	İskontosu	
			L.	K.
100 X	9	45	2	70
		45	5	40
		45	8	10
		45	10	80
		45	13	50
		45	16	20
		45	18	90
		45	21	60
		45	24	30
		45	27	00
		45	29	70
		45	32	40
		45	35	10
		45	37	80
		45	40	50
		45	43	20
		45	45	90
		45	48	60
		45	51	30
		45	54	00
		900	567	00

Bu yirmi taksit üzerine hesap edilmiştir.
İskonto on dokuz taksit itibarıyla yapılır.

Mübadillerin kanunî istihkakları fevkinde kısmı şayilerin evvelce 328 kıymeti üzerinden kendilerinin borçlandıkları miktarın merbut tahrirâtı umumiyeye göre hali hazır kıymetine irca için dokuz misle iblağdan sonra bunlardan mukassatan vermek isteyenlerin her seneye isabet eden miktarın defaten verenler balâdaki cedvele göre on dokuz senelik % 6 İskontosunun tenzilinden sonra mütebakiyi te'diyede muhtadırlar.

.....

Kısmı şayi 100 lira olduğuna göre yapılan hesapta (900) lira borçlanacak olanların birinci sene taksitini esasen heman vereceklerine göre mütebaki 19 taksit üzerinden iskontosu olan (513) liranın tenzili halinde defaten 387 lira vermekle borcunu eda temiş olur. (kısmı şayiiin 328 kıymetinin 3,87 adediie hasılı zarbı yekûnen sahibi hakkın nakten vereceği mıkdarı gösterir. 12/12/1929

Emniyet umum müdürlüğü

Ş: 1

2/2/930

Hülâsa

Yunan gazeteleri hakkında.

No. 647

Atınada çıkan (Kostantinopolis) gazetesiyle Selânikte çıkan (Gatos) mecmuasının memleketimize sokulmamaları İcra Vekilleri Hey'etinin 17/10 929 tarihli içtimasında kararlaştırılmıştır.

Tamimen tebliğ olunur efendim.

2/2/930

Hülâsa

İkraz ve İstikraz muameleleri yapanlar hakkında.

No. 648

Emlâk ve mücevherat terhinde ikraz ve istikraz muamelesi yapmak üzere Vilâyet dahilinde yazıhane ve müessise varımdır? sahipleri kimlerdir? ne vakittenberi bu iş ile işğal etmektedir? iş'arı rica olunur efendim.

2/2/930

Hülâsa

Cemal efendi hakkında.

No. 649

Ankara Şehremaneti tahsildarlarından olup zimmetine para geçirdiğinden dolayı hakkında muvakkat tevkif müzekkeresi isdar edilen Cemal efendi gaybubet etmiştir, esmer benizli, kara saçlı, kara kaşlı, kara gözlü, kısa boylu olan mumaileyh hakkında tahkikat icra ve derdesti esbabının temini rica olunur efendim.

2/2/930

Hülâsa

Agopun vatandaşlıktan ıskatı hakkında.

No. 650

İsmi ve hüviyeti aşağıda yazılı olan şahs Türk vatandaşlığından ıskat edilmiştir. Bir daha memleketimize girmesine müsaade olumlayacaktır efendim.

İsmi ve babasının ismi	: Avak oğlu Ağop.
Doğum tarihi	:1894
Memleketi	:İstanbul.
MLiseccel olduğu yer	: İstanbul Sultanahmet nüfus şubesi.
Yeni tabiiyeti	:
İskatı sebebi	:1041 No. lu kanun mucibince.
Hey. Vek. kararı tarihi	: 8/1/930. No: 8756.

2/2/930

Hülâsa

“Pomorski” nin hudut
haricine çıkarıldığına dair.

Fotoğrafi merbut ve ismi aşağıda yazılı olan şahs ecnebi kanununa tevfikân ve Hey’eti Vekile kararıyla hudut haricine çıkarılmıştır. Bir daha memleketimize girmesine müsaade olunmayacaktır efendim.

İsmi ve babasının ismi	:Nikola oğlu Toller Pomorski
Milliyeti	:Rus
Tabiiyeti	:Beyaz Rus. : Rusya.
Memleketi	: Rusya
Sebebi ihracı	:Ecanip kanununa tevfikân.

9/2/930

Hülâsa

Barlarda çalışan ecnebler

No 821

Vilâyet merkezlerindeki bar ve kafeşantnlarda çalışan ecnebi artistlerin miktarı tespit edilerek isimleriyle tabiiyetlerini ve ne vakitten beri orada bulduklarını mübeyyin bir cetvel tanzim edilerek irsali mütemennadır efendim.

9/2/930

Hülâsa

“Andon,, un vatandaşlıktan
ıskat edildiğine

No 823

İsmi ve hüviyeti aşağıda yazılı olan şahs Türk

.....

vatandaşlığından iskat edilmiştir. Bir daha memleketimize girmesine müsaade olunmayacaktır efendim.

İsmi ve babasının ismi : Köçe oğlu Andon.
 Doğum tarihi : 1871 .
 Memleketi :İstanbul.
 Müsccel olduğu yer :
 Yeni tabiiyeti :
 Iskatı sebebi :1041 No. lu kanun mucibince.
 Hey. Vek. kararı tarihi : 23/10/929.

23/2/30

Hülâsa :

Agopun vatandaşlıktan iskat edildiğine dair

No. 1164

İsmi ve hüviyeti aşağıda yazılı olan şahs Türk vatandaşlığından iskat edilmiştir. Bir daha memleketimize girmesine müsaade olunmayacaktır efendim .

İsmi ve babasının ismi : Agop oğullarından Artin oğlu Agop
 Doğum tarihi :1907.
 Memleketi :Erzurum.
 Müsccel olduğu yer :ErzurumSitavun kariyesinde.
 Yeni tabiiyeti :
 Iskat sebebi :
 Hey . Vek . kararı tarihi :12 - 2 - 930

24/2/930

Hülâsa:

“ Aris ,, in vatandaşlıktan iskat edildiğine dair

No. 1192

İsmi ve hüviyeti aşağıda yazılı olan şahs Türk

vatandaşlığından iskat edilmiştir. Bir daha memleketimize girmesine müsaade olunmıyacaktır efendim.

İsmi ve babasının ismi :Sinakerim oğlu Aris Fesciyan.
 Doğum tarihi :1286
 Memleketi :İstanbul.
 Müseccel olduğu yer :Pangaltı mahallesinde No. 46
 hane
 Yeni tabiiyeti :
 İskatı sebebi : 1041 No.lu kanun mucibince.
 Hey. Vek. kararı tarihi : 18/12 929

25-2-1930

Hulâsa:

“Kiğmes,, in Vatan-
 daşlıktan iskat olun-
 duğuna dair

1228

45

İsmi ve hüviyeti aşağıda yazılı olan şahs Türk vatandaşlığından iskat edilmiştir. Bir daha memleketimize girmesine müsaade olunmıyacaktır Efendim.

İsmi ve babasının ismi : :Karabet oğlu Kiğmes
 Doğum tarih: :331
 Memleketi :Ankara
 Müseccel olduğu yer :Hacı Doğan mahallesi. 65
 Yeni tabiiyeti :
 İskatı sebebi : 1041 No. lı kaun mucibince
 Hey. Vek. kararı tarihi : 20 11 929 No. 8565

Ş: 2

13/2/ 930

Hülâsa

Ecnebler hakkında.

No. $\frac{384}{44}$

Bazı mahallerden, memleketimizden mufarıkât eden ecneblerin vukuat pusulalarının muntazaman gönderilmemesi bu babtaki dosyaların intizamını haleldar etmekle beraber teşevvüşü muameleyide mucip olmakta bulunduğundan badema gerek memleketimizi terk eden ve gerek bir şehirden diğer şehre giden ve ya nakli mekân eyleyen ecanibin vukuat pusulalarının muntazaman irsaline devam edilmesi hususunun istikmalî ve yalnız bir defaya mahsus olmak üzere halen mevcut ecneblerin tabiiyetleriyle isimleri ve ita olunan ikamet tezkerelerinin numaralarını irae eden bir cedvelin bittanzim irsali hakkında Vilâyetlere tamamen tebligat icra kılınmıştır.

Binaberin keyfiyetiein ehemmiyetine binaen fimabat salifülzikir hususâtı lüzumu veçhile nazarı dikkata alınarak ana göre muamele ifası hususu ayrıca tavsiye olunur efendim.

Zat işleri

Kıdem tashihi

Teftiş hey'eti reisi Mustafa Arif beyin 11 Şubat 926 tarih ve 547/1 sayılı tezkereî vekâletpenahileriyle teftiş hey'eti reisliği uhdesine tevdi edildiği bu kerre icra edilen tetkikattan anlaşıldığı cihetle mumaileyhin kıdem mecmuasında sınıf ve derecesine tayin tarihinin 11 Şubat 926 olarak tashihi 5 Şubat 930 tarihinde vekâleti celilece tasvip buyrulmuştur efendim.

8/2/930

Hülâsa

Talî memurların tekaüt ve eytam maaşları hakkında

No. 898

Tayin hakları vilâyetlere ait olup merkezde sicilleri bulunmıyan talî memurlara tekaüt ve eytam maaşı tahsisine müteallik vüruteden evrakta bir çok nevakis görülmekte ve bu yüzden tahsis muamelâtı teehhura uğramaktadır.

Tekaüt ve eytam maaş tahsisi muamelesinin kaç şekilde cereyan edeceği ve her muamelenin şekline göre ne gibi evrakın tanzim ve ihzarı lâzım geleceği tekaüt ve eytam maaşatı hakkında yapılacak muameleyi mübeyyin talimatnamede sarahaten zikredilmiştir. Muamelât vakti zamaniyle intaç edilmek ve eshabının sefaletlerinin temadisine meydan

verilmemek üzere mezkûr talimatnamenin alâkadar memurlar tarafından dikkatle mütalâa edilerek bilhassa şu cihetlere ehemmiyet affolunması pek elzem görülmektedir.

1— Müddeti hizmet cetvellerinin evrakı müspite veya kuyudatı resmîyeye mütabakatının idare hey'etlerince musaddak olması ve her memuriyet arasındaki fasıla cetvelde sırasıyla ayrı ayrı gösterilmesi.

2— Maaşatın peşinen verildiğine göre memurun inîkâk eylediği ay maaşından fazlai mehuza olup olmadığının tasrih edilmesi

3— Tasfiyeye tabi tutulanlar hakkında miittahaz karar sureti musaddakasının evraka her hâlde merbut bulunması.

4— Aile efradının tahkiki hüviyetlerini mübeyyin ilmühaberdeki suallere verilecek cevapların pek vazih ve sarîh olarak yazılması ve aile efradından erkek olanlarının mümkün olduğu kadar hangi senenin hangi ayının hangi gününde doğduklarının tasrihi ve bunun nufus kaydına da mütabakatının tetkik ve tespiti.

5— Gerek mazuliyet gerek tekaüt gerekse aile maaşlarına ait kayıt suretlerinde maaşın başladığı tarihlerin ve esbabının behemehâl gösterilerek tasdik olunması.

6— Millî mücadele zamlarının tahakkuk ettirilmesi için işgâl altında kalan mahallerin hangi tarihte istirdat ve millî hükümet emrine geçtiğinin tasrihi suretiyle bu kabil evrakın her türlü nevakıstan arî olarak gönderilmesinin ve bu hususta merkezden yapılacak istilarınla derhal cevap verilmesinin temini rica olunur efendim.

25/2/930

Vilâyetlerin 1929
Adi ve fevkalâde varidat

Vilâyet isimleri	Adi		Fevkalâde		Yekûn	
	Lira	Kr.	Lira	Kr.	Lira	Kr.
Adana	783488	40	0		783488	40
Afyonkarahisar	812570	70	44260		856830	70
Aksaray	424172	94	0		424172	94
Amasya	433940		0		433940	
Ankara	1698167		11400		1709567	
Antalya	751129		0		751129	
Artvin	243954	70	0		243954	70
Aydın	891840		0		891840	
Balıkesir	1664897	56	0		1664897	56
Bayazıt	308120		0		308120	
Bilecik	488012	74	8500		496512	74
Bolu	773666		0		773666	
Bordur	407325		0		407325	
Bursa	1683971	30	0		1683971	30
Cebelibereket	416559		0		416559	
Çanakkale	731092	50	1250		732342	50
Çankırı	486132		15000		501132	
Çorum	815518		0		815518	
Denizli	1044200		0		1044200	
Diyarbakir	589250		0		589250	
Edirne	728695		0		785695	

.....

Husûsî Varidatları

YOL MÜKELLEFİYETİ

Nakdi mükellefiyet Lira	Bedeni mükellefiyet Lira	Yekûn Lira	Mükellef adedi
157500	99000	256500	28500
292000	8000	300000	37500
170410	42440	212850	21285
150000	25000	175000	17500
356904	243096	600000	75000
128000	128000	256000	32000
28000	99424	127424	15928
272000	20000	292000	36500
560000	56800	616800	77100
100000	58520	158520	19815
177584	77232	194816	24352
150000	150000	300000	15000
110080	22400	132480	16560
513248	62752	576000	72000
72604	72604	145208	18151
251960	8800	260760	32595
108160	92376	200536	25067
192000	168000	360000	45000
200000	225000	425000	53125
123464	67608	191072	23884
167568	66272	233840	29230

Vilâyet isimleri	Adi		Fevkalâde		Yekûn	
	Lira	Kr.	Lira	kr.	Lira	kr
Elâziz	473264		0		473264	
Erzincan	333236		0		333236	
Erzurum	826385		0		826385	
Eskişehir	722739		5000		727739	
Gazi-antep	538387		90745	54	629132	54
Giresun	389480		13923	75	403303	75
Gümüşane	321070		0		321070	
Hakkâri	143322	80	0		143322	80
İçel	373391		1200		374591	
İsparta	472865		0		472865	
İstanbul	4924121	50	53000		4977121	50
İzmir	2752701		0		2752701	
Kars	624624	50	0		624624	50
Kastamonu	982975		0		982975	
Kayseri	686900		10500		697400	
Kırklareli	501669		0		504669	
Kırşehir	384250	64	0		384250	64
Kocaeli	1163302	72	0		1163302	72
Konya	1998749		0		1998749	
Kütahya	1055679		7000		1062679	
Malatya	745970		0		745970	
Manisa	1413443		0		1413443	
Maraş	435248		3000		438248	

Nakdi mükellefiyet Lira	Bedeni mükellefiyet Lira	Yekûn Lira	Mükellef adedi
60000	140000	200000	25000
69896	90560	160456	18932
168000	192000	360000	45000
124030	135970	260000	32500
116100	132450	248550	24855
133600	28400	162000	20250
57600	72000	129600	16125
26000	26000	52000	6500
39656	93344	133000	21325
124400	38400	162800	20250
1000000	100000	1100000	110000
857540	46560	904100	113012
124000	124000	248000	31000
200280	178529	378809	47551
88000	192000	280000	35000
229400	600	230000	28750
160000	20000	180000	18000
360000	130000	490000	61250
560000	80000	640000	80000
156688	306408	463096	57887
174584	139504	314088	39261
511040	150960	662000	82750
128000	88000	216000	27000

Vilâyet isimleri	Adi		Fevkalâde		Yekûn	
	Lira	kr.	Lira	Kr.	Lira	Kr.
Mardin	413237	59	0		413237	59
Mersin	462135		0		462135	
Muğla	828117		30000		858117	
Muş	332359	86	0		332359	86
Niğde	470289		0		470289	
Ordu	546112		2700		548812	
Rize	466616		0		466616	
Samsun	1313558		0		1313558	
Siirt	303935		0		303935	
Sinop	528104		0		528104	
Sivas	848645		0		848645	
Şebinkarahisar	322581		0		322581	
Tekirdağ	564711		0		564711	
Tokat	719433	70	0		719433	70
Trabzon	666298	70	0		666298	70
Urfa	504333		0		504333	
Van	518927		0		518927	
Yozgat	617771		0		617771	
Zonguldak	1000000		0		1000000	
	49870639	35	297379	29	50168018	64

Nakdî mükellefiyet Lira	Bedenî mükel- lefiyet Lira	Yekûn Lira	Mükellef adedi
102880	72000	174880	23235
83000	52000	135000	11400
168000	78400	246400	30800
90240	65776	156016	19502
45000	135000	180000	22500
150000	100000	250000	25000
42856	128568	171424	21428
130000	300000	430000	53750
102652	42732	145384	15401
179856	86296	266152	32269
280000	112000	392000	49000
80000	40000	120000	15000
158952	24000	182952	22869
169496	140656	310152	38769
202856	47144	250000	31250
122120	25013	147133	18391
140000	60000	200000	20000
160000	80000	240000	30000
236570	249920	486490	48649
12334774	6138514	18473288	2295324

Maarif

Vilâyet isimleri	Maarif hissesi Lira Kr.	Üç ame- yevmiyesi Lira K4-	Emlâk ve akar Lira Kr.
Adana	229500	0	0
Afyonkarahisar	265719	0	0
Aksaray	49678 78	63855	17608 28
Amasya	106200	35000	10000
Ankara	413290 88	225000	0
Antalya	236000	64000	8000
Artvin	50013 66	23892	0
Aydın	263028	109500	0
Balıkesir	497582 94	168000	0
Bayazıt	93000	0	0
Bilecik	118533	44094	13794 94
Bolu	181000	60000	0
Bordur	102340	0	0
Bursa	391088	225000	0
Cebelibereket	112404	54453	1660
Çanakkale	237400	40943 50	0
Çankırı	121012	40000	0
Çorum	184930	80000	0
Denizli	223700	127500	0
Diyarbakir	84467	71280	0
Edirne	195236	87690	0

Vergileri

Yekûn Lira Kr.	Vilâyet hissesi Lira Kr.	İdareî Hususiye hissesi Lira Kr.
229500	64000	327000
265719	117689	38740
131142 06	20668 49	6927 54
151200	32730	15000
638290 88	209876 12	80000
308000	55422	37777
73905 66	23218 26	6287 75
372528	114149	31813
665582 94	186034 23	65000
93000	35100	11700
176421 94	58609	15775
241000	83653	31813
102340	44175	14500
616088	177117	50150
166857	33488	8961
278343 50	91856	30343
161012	57370	17313 94
264930	110362	21417
351200	91200	29200
155747	22825	8410
282926	62324	19520

Vilâyet isimleri	Maarif hissesi Lira Kr.	Üç amele yevmiyesi Lira Kr.	Emlâk ve akar Lira Kr.
Elâziz	110499	55000	0
Erzincan	84006	39864	0
Erzurum	195400	72000	0
Eskişehir	235083	0	6000
Gazi-antep	115208	49710	0
Giresun	82800	42000	0
Gümüşane	78160	48600	0
Hakkâri	28599	0	0
İçel	120869	33250	0
İsparta	141343	40700	0
İstanbul	2221648	0	0
İzmir	989400	0	0
Kars	207876 35	46500	50
Kastamonu	217526	40056	0
Kayseri	159500	105000	0
Kırklareli	175000	0	0
Kırşehir	82690	54000	0
Kocaeli	278000	147000	0
Konya	644949	0	120000
Kütahya	306180	0	0
Malatya	147909	117783	0
Manisa	482053	0	0
Maraş	95300	15000	0

Yekûn Lira Kr.	Vilâyet hissesi Lira Kr.	İdarei Hususiye hissesi Lira Kr.
165499	59910	14055
123870	32028	12120
267400	80220	22660
241083	95279	30377
164918	48800	21864
124800	48400	20400
126760	38530	9020
28599	9479	3920
154119	34588	17577
182043	62195	21233
2221648	279963	196813
989400	281210	154180
254376 35	43810	20859 62
257582	142416	41179
263500	55500	21000
175000	60000	25700
136690	36650	12250
425000	103000	26000
764949	304300	55000
306180	164000	42903
265692	54873	18839
482053	117265	61715
110300	31350	21930

Vilâyet isimleri	Maarif hissesi Lira Kr	Üç amele yevmiyesi Lira Kr	Emlâk ve akar Lika Kr.
Mardin	107334 35	13941	0
Mersin	152000	45000	0
Muğla	82510	92400	0
Muş	83156 46	29253	0
Niğde	77618	67500	0
Ordu	104900	67500	0
Rize	71500	64284	0
Samsun	320000	0	0
Siirt	62203 17	2861	0
Sinop	133000	33269	0
Sivas	203900	98000	798
Şebinkarahisar	56750	48000	0
Tekirdağ	174250	68607	0
Tokat	163261	0	0
Trabzon	143871 70	90625	0
Urla	154842	50056	0
Van	100786	0	0
Yozgat	264242	0	0
Zonguldak	266036	59000	0
	14078282 29	3256966 50	176201 22

Yekûn Lira Kr.	Vilâyet hissesi Lira Kr.	Idarei hususiye hissesi Lira Kr.
121275 35	37594	15172 09
197000	39800	21900
174910	102672	74000
112409 46	35329 59	11004 62
145118	45782	10866
174400	52839	14550
135784	41350	90000
320000	157000	60000
65064 17	37810 25	7384 97
166269	65120	19250
302698	76814	27000
104750	43507	10524
242857	45077	19400
163261	61874	18473
234496 70	58728	23774
204898	54184	23202
100786	30267	13424
264242	68329	12500
325036	91895	29217
17511450 01	5011104 58	1865584 53

.....

Muhtelif vilâyetlerin ahvali
umumiye raporlarından
bazı parçalar

İstanbul

Nafia işleri:

Yollar ve köprüler,

1929 senesinin 8 ayı zarfında Vilâyetimiz dahilinde geçen seneden müdevver ve evvelce kabulî kafilere icra edilen Ayapa-Nifos temdidi Alibeyköy -Küçükköy-mebde ve müntahası Küçükhalkalı - Büyükhalkalı, Sarıyer - Kilyos mebdeî Davutpaşa kışlayolu Şile- İskele; Çobançeşme-Sünnet köprüsü yollarının kafi kabul muameleleri yapılmıştır.

Kemerburgaz ve İnceğiz köprüleri inşaatı, Büyükçekmece köprüsü başındaki kaldırım, Küçükçekmece köprüsü üzerinin parke kaldırıma tahvil Kanlıca-Beykoz yolunun taş ihzaratı, Bozhane köprüsü pereduvarı, Üsküdar-Şile-mebdeinin parke kaldırımı ve Bakırköy-Kazlıçeşme asfalt şosesi ikmal edilmiş ve Üsküdar Şile yolunun 1 inci kısmı ile Çatalca istasyon yolu müteahhidinin mukavelenameye ademi riyeti vaki teftişlerde görülmesinden bu iki yolun mukavelenamelere feshine zaruret hasıl olduğundan müteahhidi nam ve hesabına hey'eti fenniyemiz marifetile ikmaline çalışılmaktadır.

Üsküdar-Şile yolunun ikinci kısmı olan Ömerli- Heciz

yolu güzergâhının tebdili dolayısıyla yeniden münakaşaya konularak talibine ihale olunmuş ve müteahhidi tarafından inşaatına devam edilmekte bulunmuştur.

Selâmiçeşme -Maltepe yolunun 10 senelik tamiratı müteahhidine ait olmak üzere bilmünakaşa talibine ihale edilmiş olduğundan tesviyei türabiye ve taş ihzaratı gibi inşaatı yapılmaktadır .

Topkapu - Çekmece, Rami - Derbent, Kartal - Yakacık, Büyükdere-Derbent, Sarıyer-Kilyos yollarile Çekmece, Silivri, Çanta, Alibeyköy Kâğıthane, Silâhtarğa, Sünnet köprüleri tamir ettirilmiştir.

Silâhtarğa-Sünnet köprülerinin mukaddema tanzim ve Nafia Vekâleti celilesinin tasdikine iktiran ettirilen projeleri mucibince betonarme olarak inşaları kararlaştırılarak münakaşaya konulmuş ise de daha uzun bir proje tanzimi maksadile vekâleti müşarünileyhaca ihalesine muvafakat edilmemiş olduğundan münakaşası feshedilmiştir.

Vekâletçe tanzim ve gönderilecek proje dairesinde bu köprülerin de bu sene zarfında yeniden münakaşa ve ihale muamelesinin icrası mukarrerdir.

Topkapı - Büyükçekmece yolunun da asfalt olarak ve 10 senelik tamiratı mütemediyesi müteahhidine ait olmak üzere münakaşası yapılarak ihale muamelesi icra edilmiş ise de kambiyo aliminin tanzimine matuf tedbirler hakkındaki karanameye tevfikan hariçten celbi lâzım gelen Bitum namında ki madde için me'zuniyet istihsaline mecburiyet hasıl olduğundan ve me'zuniyet henüz istihsal edilmediğinden mukavelnamesi teati edilememiştir.

Bu inşaat ve icraattan maada Vilâyet dahilinde mevcut turuku saire üzerine tamirat ameleleri vasıtasile tamiratı daime ifa kılındığı arz olunur efendim.

İzmir

Maarif:

İlk mekteplerde tedrisata vekâleti celilenin tayin eylediği kısmen on beş eylül ve kısmen bir teşrinievvel tarihlerinde başlanmıştır. Mekteplerde bu sene biraz fazlaca muallim boşluğu görülmektedir. Bu boşluğun vekillerle ve yarım gün tedrisatı usuliyle telâfisine çalışılmakta ise de kâfi görülmemektedir. Muallimler arasında istifa edenlerin gittikçe çoğalmakta olması nazarı dikkati caliptir. Maarif muallimleri arasında liyakati kâfi görülmiyenler tasfiye edilmektedir.

Gerek Vilâyetin yaptırdığı mektepler ve gerekse kazalarda köy kanununa tevfikana ve Maarif projelerine göre yapılan bir ve iki dersshaneli mekteplerin adedi mucibi şükran derecede artmaktadır. Ve bahar mevsimine kadar adetleri daha artacaktır.

Bu sene Millet mekteplerinden Vilâyetin icapeden yerlerinde A ve B kursu olmak üzere “539,, derslime açılmıştır. Bu dersshanelere “6064,, kadın ve “15415,, erkek devam etmektedir. Bu sahadaki mesaimiz dahi geçen devreden daha kuvvetli ve feyizli bir haldedir. Yalnız bu sene Meclisi Umumi daha az para verdiği cihetle daha geniş davranamadık. Buna dair mukayeseli bir liste rapora bağlıdır. Gerek devam işi gerek tedris işleri ehemmiyetle takip olunmaktadır. Ve mevsimlerin ve arızaların verdiği boşluklar mütemadiyen irşat ve tamim ile kapatmağa çalışılmaktadır. Millet mekteplerine bu sene Meclisi Umuminin daha fazla yardımı rica edilecektir. Büyük Fabrikalardan dahi Muallim tahsisatı alındığı gibi amelenin dersshanelerine devamı için fabrikatörler tarafından amele üzerine tesir ve icbar ettirilmektedir. Bu seneki

meşhudatımla daha ziyade anladımki İzmir Şehrindeki orta ve Lise derecesindeki mekteplerde Kız ve Erkek Muallim mektepleri miadına memleketin okumak aşkıyle hücum eden çocuklarına yüzde beş nisbetinde bile cevap verememektedir. Girecek mektep bulamadıkları için kafiye kafiye ağılıyarak Vilâyete müracaat eden çocukların hali cidden elemli olmuştur. Her halde bu mekteplerin kadrolarına bir az daha vüs'at vermek ve hiç olmazsa müracaat edenlerin yarısını bari kabul edebilmek imkânı behemehal temin olunmalıdır. Ödemiş ve Bergama gibi nüfus ve mektepleri kuvvetli olan kazalarımızın birer orta mektebe ihtiyacı ziyadedir. Köylülerin mektep ihtiyacı ve tahsil alâkası pek çoktur. Ancak şimdiki inşaat sistemde yeni bir mektebi "50,, bin liraya mal etmek suretile buna cevap veremeyeceğiz. Bu sene Meclisi Umumide köy guruplarının yaptıracağı mekteplerde inşaat malzemesi ve ayniyatı köylüden olmak üzere bir rakkam meselâ beş on bin lira vermek suretile eski sistemde yapılan bir mektebe aynı mükemmeliyette beş mektep yaptırmak kabil olacaktır.

Halk Okuma odaları,

Köylerde mahallelerde velhasıl muallime olan her semtte okuma odaları açmek ve onlara resmî ve hususî kanallerden anlıyacıkları tarzda kitap göndermek ve bu veçhile millet mekteplerinden öğrenerek çıkan ve yahut hariçte azacık öğrenmiş olanların okuma ihtiyacını tatmine çalışmaktadır. Şimdiye kadar "113,, okuma odası filen açılmıştır. Bunlar her yerden kendi paralarıyle ve bilhassa Vilâyetin tamim ve tavsiye delâletiyle küçük kitaplar celbetmektedir. İki sistemi muallimi olan her köye kadar teşmil için mütemediyen çalışıyorum. Ve muvaffak olacağım.

Mekteplere devam edip kâfi derecede gıda alamıyan fakir çocuklarımızın sıcak yemek yemelerini temine çalışmak

.....

üzere geçen sene teşkil edilmiş olan “Mektep çocuklarına yardım cemiyeti,, ilk hamlede 200 çocuğun iaşesini başarmağa muvaffak olmuştu. Cemiyetin bu seneki mesaisine daha ziyade ehemmiyet ve vüs’at verilerek bu mahrumiyetten kurtarılan çocuk adedi 500 e iblağ edildi.

Bu pek lüzumlu ve hayırlı cemiyetin faâliyetini gittikçe arttırmağa çalışmasını cidden meşkûr hizmetlerden addederim. Cemiyete varidat olarak tesbit edilen ve tatbikine başlanan membalar meyanında her ayın ilk cümasında vasaiti nakliye biletlerine ve sinamalarda değıştirilen filimlerin ilk günlerine mahsus olarak yapıştırılacak pullar, balolar hasılatının % 25 inin bu cemiyete verilmesi ve senede muayyen bir günün bu cemiyet için rozet günü olarak kabul olunması ve semt semt yüksek ailelerin bile iştirakiyle sıcak yemek teahhüt edenler arasında muntazam bir surette hazırlanan yemekleri yemek salonlarına ve mekteplere celbetmek gibi esaslı ve epiyce varidat teminine müsait maddeler vardır efendim.

Aramızdan ayrılanlar

Mülkiye Müfettişi Siracettin Bey

Mülkiye Müfettişi Mustafa Siracettin bey Ahmet Rüştü efendinin oğludur. 1307 senesinde İzmirde doğmuştur. İzmir İdadi mektebini ikmâl ettikten sonra mülkiye mektebine girmiş ve 329 senesinde mezun olmuştur.

Aydın maiyyet memurluğunda, Tozanlı, Köşk nahiyesi Müdürlüklerinde, Köyceğiz, Göynük, Burhaniye, Balya, Turgutlu kaymakamlıklarında bulunmuş ve 926 tarihinde Mülkiye Müfettişliğine terfi etmiş 25-2-930 tarihinde Kocaelide kalp sektesinden vefat etmiştir.

Haluk ve çalışkan bir memur olan mumaileyhin ziyayı teessürle karşılanmıştır. Dahiliye vekili Şükrü Kaya beyefendi merhumun ailesine aşağıdaki telğrafla teessürlerini izhar buyurmuşlardır:

Ankara: 25 2 930

Burhaniyede

Mülkiye Müfettişi Merhum Siracettin beyin ailesine:

Vekâlet camiası içinde iyi tanınmış ve güzel bir mevki ihraz etmiş olan Siracettin beyin genç yaşında Vatana çok nafi olacağı bir sırada vefatı bizi çok müteessir etti. Taziyetlerimi ve arkadaşlarının teessürlerini arzederim efendim.

Dahiliye Vekili

Ş. Kaya

Kığı Kaymakamı **Muharrem Remzi bey**

t

Muharrem Remzi bey müteveffa hacı Ali efendinin oğludur. 1286 tarihinde Debreibalâ kasabasında doğmuştur. İptidaî ve rüşti tahsilini ikmâl ettikten sonra Adliye meslek mektebine girmiş 22 Mayıs 320 tarihinde bir kıt'a müstantiklik şahadetnamesini almağa muvaffak olmuştur. İlk defa devlet hizmetine Kakalar kazası bidayet mahkemesi ikinci sınıf kâtibliğiyle 14 Nisan 301 tarihinde dahil olmuştur. Müteaddit mahallerde müstantiklik yapmış ve bilâhara polis mesleğine geçmiştir. Beyoğlu, işkodra, Bağdat, Adana, Ankara polis müdürlüklerinde bulunduktan sonra meslekini teptil ederek idareci olmuş ve sırasile Urla, Nif, Eğridir, Çıbıkabat, Edremit, Hassa, Çıbık kaymakamlıklarına tayin kılınmıştır. En son memuriyeti olan Kiğiye 28/8/929 tarihinde tayin edilmiş idi $\frac{12}{13}$ 2/930 gecesi vefat eylemiştir, geride kalan ailesine beyanı taziyet eyleriz.

Behisni kaymakamı **Yusuf Ziya Bey**

Yusuf Ziya bey askerî miralaylarından Tursun beyin oğlu olup 1299 tarihinde Erzincanda tevellüt etmiştir. 5 ikinciteşrin 318 tarihinde mektebi harbiyeye girerek 14 Mayıs 321 tarihinde piyade mülâzimi sanisi olarak neş'et etmiştir. Muhtelif ordu zabıtlıklarında senelerce hizmet etmiş ve piyade yüzbaşılığına terfi ettikten bir müddet sonra tekaüde sevk edilerek mülkiye memuru olmuştur. Bu meslekte ilk hatveyi Sivas iskân müdüriyetine 3 ikincikânun 341 tarihinde tayin e dilerek atmış ve bilâhare 8 birinciteşrin 341 de Pülümer kaymakamlığına nakline mebni ayrılmıştır. Dörtbuçuk seneye karip bir müddet burada bulunmuş ve ahiren 23 ikincikânun

930 tarihinde Behisni kaymakamlığına tayin kılınmışse da son memuriyetine gitmek nasibi kendisine müyesser olmadan

18 Şubat 930 da vefat etmiştir. Geriye bıraktığı ailesi efradına beyanı taziyet eyleriz

Kaymakamlar konferansı

Zonguldak

25/12/929

Dahiliye Vekâletine

Hülâsa:

Kaymakamlar konferansı
hakkında

10/11/928 tarih ve 4556/212 sayılı tahriratımla arzettiğim üzere kazalarındaki faaliyetleri hakkında etraflı izahat vererek ve 929 malî senesi nihayetine kadar yapacakları işlerin müfredatını beraberce tesbit ederek arkadaşların birbirinin tecrübelerinden istifade etmelerini ve 1930 senesi için kazaların talepttikleri ihtiyaçların bir arada görüşülerek bundan Vilâyetin Hey'eti umumiyesinin 1930 iş programını vücade getirmeyi muvafık buldum ve kaymakamları merkeze çağırdım.

Kaymakam arkadaşlarım ellerinde notları, krokileri ve 1929 senesinde vücade getirdikleri işlerin fotoğraflarını muhtevi albümleri olduğu halde merkezde toplandılar.

Her kazada Nafia, Köy yolları, Maarif, Sıhhat, Ziraat, Baytar, Belediye, Telefon, Hükümet konakları ve saire faaliyet şubelerine ait olmak üzere geçen sene olduğu gibi :

- 1— 1929 senesinde ne yapılmış?
 - 2— 1929 malî senesi nihayetine kadar daha ne yapılacak?
 - 3— 1930 senesi için ne istiyoruz?
- Suallerinin cevaplarını tesbit ettik.

Birinci sualin cevaplarından, 929 senesi icraat raporu vücade geldi, İkinci sualin cevapları, 929 malî senesi nihayetine kadar yapılacak işleri göstermektedir ki her kaza kaymakamı arkadaşlarının yanı sıra bu işleri sene nihayetine kadar yapacaklarını bana karşı imza ile teahhüt etmiş oldular.

Üçüncü sualin cevaplarını teşkil eden istekler dahi Vilâyet merkezindeki vazifeler dairelere tevdi olunacak ve İdarei Hususiye ve Belediyelerin 930 masraf bütçelerinin esasını teşkil edecektir.

Bu konferansta beraberce tespit edilen noktaların asılları berayı malumat leffen takdim kılındı.

Konferansta mevzuu bahsolan sosa ve köy yollarının hali hazır vaziyetleri 28/11/929 tarih ve V. İ. U. M. 7523/ 735 sayılı tahrirata cevaben takdim edilecek olan 1,200,000 mikyaslı haritada görülecektir.

Bu harita elyevm tanzim edilmekte olup hitamında yapılan işlerin fotoğraflarını muhtevi Vilâyet albümü ile birlikte takdim edilecektir efendi.

Zonguldak Valisi

Akif

*

Zonguldak

1929 senesinde ne yapıldı.

Nafia:

- 1— Zonguldak - Devrek 7 inci Km. ya kadar 42 burun kırıldı.
- 2— Kozlu yolu, tesviye tamam. 3 üncü km. ya kadar silindiraj.

3— Zonguldak - Çaycuma 2 X 700 tesviye.
 4— Ankara köprüsünün inşası tamamlandı, muvakkat kabulü yapıldı.

5— Zonguldak - Devrek yolunda 35 menfez yapıldı.

6— Zonguldak - Devrek, Zonguldak - Kozlu yolunun kilometre taşları yapıldı, ve dikildi.

Köy yolları :

1— Beycuma ve Çaycuma yolunda kagir ayak ahşap tabiiye 4 köprü yapıldı.

2— Beycuma-Sofular tesviyesi başladı.

Maarif:

1— Gazi Mustafa Kemâl mektebi inşa edilmektedir.

2— Mithatpaşa ve Namık Kemâl mekteplerinin tamirâtı ve elektirikleri tamamlandı.

3— Merkezde 4 Mektebe 200 sıra 21 Kütüphane, 20 sınıf dolabı 10 el işi masası, tesisat ve mefruşat,

4— Tedris levazımı tamamlandı.

5— Yatı evi tamiri tadil, ilave derdest,

6— „ “ „, tesisatı ikmal,

7— 78 A, 19 B-97 millet mektebinde 64 muallim 2226 erkek 1566 kadın 4792 vatandaş.

8— 1 Okuma odası yapıldı.

Ziraat:

Baytar :

1— 4 Kıbrıs eşiği alındı.

2— 1 Aygır deposu inşası ihale edildi.

Belediye :

1— Zonguldak iskelesi tamir edildi

2— Mezbaha inşasına başlandı.

Telefon:

1— Beycuma hattı tamir edildi.

2— Derecikviranı hattı tamir edildi

Hükümet:

1— inşaatının 2 inci kısmına devam olunmaktadır

1929 da yapılmasına devam olunan

Nafia :

1— Zonguldak - Devrek dönemeçlere korkuluk

2— Kozlu yolu, ferşiyata devam

3— Çaycuma tesviyesine devam

4— 0,60 lık menfezler tatbikatı

Köy yolları:

1 — Beycuma - Sofular tesviyesine devam

Maarif:

1— Gazi Mustafa "Kemâl mektebi inşaatı bitecek

2— Yatı evi ilâvatı bitecek

3— Millet mekteplerinde te risatına devam

Sıhhiye :

1 — Firengi mücadelesine devam

Ziraat:

1 — Kozlu yolu ağaçlanacak

Belediye.

1 — Mezbaha tamamlanacak

Telefon :

1 — Saraycık karakolundan Ereğli ile irtibat

Hükümet:

1 — İkinci kısım inşaatı bitecek

.....

1930 de istenilen

Nafia :

- 1— Zonguldak - Kozlu şosasının tamamı
- 2— Zonguldak - Kırete kadar tesviyenin İslahı
- 3— Zonguldak - Çaycuma devam

Köy yolları:

- 1— Beycuma - Sofular yolunun ikmali
- 2— Beycuma - Çaylıoğlu „ „

Maarif:

- 1— Beş yerde köy mektebi
- 2— Atelye tesisatı
- 3— Yatı pavyonu
- 4— İzci teşkilâtı

Ziraat:

- 1 — Ziraat parkı – ser-fıdanlık - tavukçuluk

Baytar:

- 1 — İki fers aygırını ilâvesi

Sıhhiye:

- 1 — Seyyar firengi teşkilâtı

Belediye: .

- 1— Elektrik şebekesinin tevsii
- 2— Dereye set ve rihtım
- 3— Su
- 4— Harita

Hükümet:

- 1 — Üçüncü kısım inşaata devam
Köy teşkilâtı

Zonguldak Valisi

Akif

Bartın
1929 da yapılan

Nafia:

- 1— Bartın - Safranbolu 2 X 700 silindiraj, hendek tat hiratı V. S. iki beton menfez
- 2— Bartın - Çaycuma 14 Km. tesviye
- 3— Bartın - Amasra tamirat - tathirat

Köy yolları:

- 1— Tasmaca - Bili baş - Serdaroğlu - Krapına 15 Km.
- 2— Karapınar - Çiftlik. 8 Km.
- 3— Karapınar - Tilkiözü - Karakoç. 11 km.
- 4— Kozcağaz 11 menfez kâgir.
- 5— Amasra - Şah - İnpiri

Maarif:

- 1— "Kızıl Kise - Çiftlik,, iki mektep tamam.
- 2— Bir köy mektebi "Gürgenpınar,, tamir.
- 3— Merkez beş mektep tamir.

Ziraat:

- 1 — 10 Kalbur ve 232 Pulluk dağıtıldı

Baytar:

- 1— 105 Köyde 2149 İhsa 50 ineğe bir boğa bırakılmıştır.
- 2— 11 sifit
- 3— Bartın ve Amasra merkezlerinde ve 6 köyde "Akbaba, karagöz, Ağdaclar, Akpınar, Furunlu Basanlar,, tavuk kolerası
- 4— Üç köyde "Durnuk, Göncü, Aladağ,, Şarbon,

- 5— Bir köyde “Beş köprü, Barbon .
6— “İnpiri,, bir köyde Uyuz mücadelesi.

Belediye :

- 1— 1145 Uzunlukta 7 yeni sokak açılmış
2— Haddi nizamîden dun 2800 m. uzunlukta 19 sokak tevsi edilmiştir.
3— 22 sokak 20723 m3 kaldırım tefrişi
4— Asker suyu 15 m3 yaptırılmış.
5— Mevcut Motopompa ilâveten 1 1/2 m3 lık arazöz celpedildi.
6— Furun, Kasap, Berber, aşçılar Şoförler hakkında talimatlar.
7— Varidata tealluk eden tarifeler yapılmış tatbik edilmektedir.
8— 106 m. uzunlukta beton iskele tamam.
9— Fennî mezbaha yapılmakta
10— Belediye binası istimlâk ve tamir edildi.
11— Belediye sinaması yaptırıldı.
12— Su projeleri yaptırıldı.
13— Elektrik projeleri yaptırıldı.
14— Hayvan pazarında hangar yaptırıldı.

Telefon:

- 1— 50 lik Santral merkezi.
2— Kozcağaz'a 6 lık santral 22 km. hat.
3 — Boğaz'a yeni bir makine, tamiren 10 km. hat.
4 — Bartın - Derecikviran ,, ,, 35 ,, ,,
5— Bartın- Karapınar 6 lık santral, tamiren 22 km. hat.
6— Amasraya 6 lık santral, tamiren 16 km. hat.

Hükümet konağı:

- 1 — Tamirat ikmal.

Sıhhiye:

- 1— 3 kg. Kinin 178 kişiye
- 2— 50 seri Neosalvarsan 234 şahsa
- 3— 7721 Şahsa cıva tedavisi.

1929 da yapılmasına devam olunan

- 1.— Köy yollarının mümkün olduğu kadar devamı inşası.

Maarif:

- 1.— Akpınar ve Çakraz karyelerinde yeniden yapılan kısmı küllisibiten iki mektebin ikmaline sa'y.

Ziraat:

- 1.— Pullukların tevzii ikmaline çalışılacak.

Belediye :

- 1.— Mezbahanın yanma hayvanların muhafazasına mahsus ağıl yapılacak.
- 2.— İskele rıhtımının arka tarafına baştan nihayete kadar 100 metre uzunluğunda araba kaldırımı yaptırılıp rüsumat dairesine kadar temdit olunacak.
- 3.— Henüz ikmal olunmayan esnaf talimatları tamamlanacak ve tatbik olunacaktır.
- 4.— Belediye binası civarındaki üç arsanın istimlak muamelesi hitama erdiği takdirde mezkûr arsalar tevhidden bahçe haline getirilecek.
- 5.— Belediyeye ait olup şimdiye kadar tescil edilmemiş olan tarik fazlaları ve meydanlar tapuya raptolunacaktır.
- 6.— Hükümet civarının tevsiine çalışılacak.
- 7.— Kırtepe mezarlığının bakıyei akşamı muamelatının hitamı halinde tamamen tesviye olunacak.

8.— 930 senesi haziranı iptidasından itibaren faaliyete geçmek üzere muhasebeye merbut emanet memurlukları teşkilâtı vucude getirilecek ve bunların vazife talimatları ve evrakı resmîye ve matbuaları ihzar olunacaktır.

9.— Asma ve kemer köprü arasında ve suyun sol tarafında yeniden tesviyesine başlanacak olan şosanın tesviye ameliyesinin hitamiyle beraber çarşı içine giren bilcümle köy arabalarının yol istikametleri tayin ve çarşıya girmek menolunacak

10.— Tesviye edilecek olan bahçe mahallerine ve tarik kenarlarına ağaçlar dikilecek.

11.— Alelumum sokaklar sınıflara taksim edilecek.

1930 de istenilen

Nafia:

- 1.— Boğaz - Bartın yolunun tamamen bitirilmesi.
- 2.— Bartın - Çaycuma yolunun yaptırılmasına devam.
- 3.— Bartın-Safranbolu yolu üzerinde tamiratı esasiye.
- 4.— Amasra tarikinin elden geçirilmesi.
- 5.— Kurucaşile - Amasra tariki.

Köy yolları :

- 1.— Kozcağaz yolu .
- 2.— Bartın - Hacıkırmaoğlu - Aşağı ihsaniye
- 3.— Epçiler.

Maarif:

1. — Celebeyoğlu, Nebioğlu, Ellibaş, Melentkıran, Gözpınar, köy mekteplerinin inşası ve bunlara yardım olmak üzere en az üçer yüz liranın verilmesi

Sıhhiye:

- 1.— Hastanenin keşfi veçhile tamiri.

Ziraat:

1. — Motörlü su tulumbaları.
2. — Tınaz “Harman savuran makina,,
3. — Tavukçuluk ve kuluçka makinası

} mubayaası

Baytar:

- 1.— Bir sıfat istasyonu inşası
- 2.— Bir gardiyan istihdamı
- 3.— Balyadan damızlık buğalar celbi ve bedeli mukabilinde köylere tevzii.

Telefon :

- 1.— Amasra - Arit hattı 55 km.
- 2.— Bartın - Aptipaşa hattı 25 km.
- 3.— Karapınar-Çaycuma iltisak hattı 10 km.
- 4.— Amasra-Kurucaşile hattı 60 km.

Belediye :

- 1.— İskele meydanına belediye emanet memurları için daire yapılacak.
- 2.— Belediye binasına müttasıl olmak üzere sinamanın üstüne bir kat yapılacaktır. Ve şu suretle daire tevsi edilecektir.
- 3.— Şehrin müstakbel plânının tatbikine başlanacak.
- 4.— Su ve elektririk işlerine başlanacak.
- 5.— Lüzumlu sokaklara lâğım yapılacak.
- 6.— Bakiye kalan bataklık sokakların kaldırılmaları döşenecek.
- 7.— Lüzumlu mahallere yeniden sokaklar açılacak.
- 8.— Üç mntakaya çocuk bahçesi yapılacak.
- 9.— Kırtape mezarlığı park haline getirilecek.
- 10.— Çarşıdan iskeleye yeni yol yaptırılacak.
- 11.— İskelede vinçle tahmil ve tahliye tesisatı yapılacak.
- 12.— Rıhtımın üzeri kapatılacak.

- 13.— Sıhî helâ yaptırılacak ve hali hazır helâ yıktırılacak.
- 14.— Belediye rûsum talimat ve tarifeleri tecdit edilecek ve basitleştirilecektir.
- 15.— Mezbahadan kamyonetle et nakliyatı temin edilecek.
- 16.— Cenaze arabası alınacak ve defni emvat bir şekli mahsusâ konulacak.
- 17.— Asrı Kabristan vucude getirilecek.
- 18.— Yangın tarassut mahalli tesis edilecek.
- 19.— Meydan saati alınacak.
- 20.— Asrı kasap dükkânları yaptırılacak.
- 21.— Hâl tesis edilecek,
- 22.— Odun pazarı vucude getirilecek.

Hükümet konağı:

Kurucaşilede Hükümet konağı yapılacaktır.

Bartın Kaymakamı

Arif

*

DEVREK

1929 da yapılan

Nafia:

- 1.—Devrek - Reşadiye 3X 516 Silindiraj, 25X000tesviye
- 2.—Devrek - Reşadiye 4 ahşap köprü, 30 ahşap köprü tamir 3127 amele çalışmış.
- 3.—Devrek - Ereğli 7X000 tesviye 735 amele çalıştı.
- 4.—Devrek - Yenice 11X000 tesviye 815 X 384.
- 5.—Devrek - Yenice 1 ahşap köprü, 2 büyük 4 küçük menfez

6. —Devrek - Zonguldak 0 X 800 Silindir 140/70 amele
7. — Devrek - Zonguldak 4 beton köprü başlandı.

Köy yolları:

1. —Gerze-Derebulaca-Üreyikli-Miskine-Aksu	}	48 km
tesviye
2. —Gerze Yolundan - Sipahiler – Kozlu
Kadı – Kozluçay		
3. —Gerze Yolundan - Pelitli.		
4. —Ereğli - Purturoğlu		
5. —Gerze yolunda 4 ahşap köprü “Üçpınar, Akpınar,
Karasu, Gerze,, 2 küçük köprü “Eğerci,,		
6. —Devrek-Eğerli km. 2 den Yılancaoz- Dabaklar-Yılan-
ca Şosa		
7. —Dabaklar - Müfettişler - Şosa	}	20 km.tesviye
8. — Yılanca-Dede oğlu - Şosa)		
9. — Müfettişler köprüsü ahşap.)		
10. —Devrek-Zonguldak km. 6 dan Çolakpehlivan - Kom
şular - Yazıcı oğlu Burhan oğlu - Bük - “Çorak arazisi,, 20 km.		
11.—Bük “Ahşap köprüsü ve varyanti,,.		

Maarif:

- 1—2 merkez mektebi tamir.
2 —2 köy mektebi “Çekenez, İbricak,, başladı.
3 —19 A Kadın 2430 — Erkek 1670
18 B = 830—= 615 } Köylerde
5 A 4B = 350—= 250 } Devrekte
2A = 193—= 117 }
2 B = 67—= 73 } Çaycumada

Seyyar teşkilatta kadın - erkek 1020 Şehadetname aldı.

Sabit = - = 2363 — =

Sıhhiye:

O.Doktor yoktur.

Ziraat

20 Dönüm bağ “Sarnuş, Sabunlar, Mülakimler,, beher dönüme 25 Lira prim verildi.

400 Pulluktan 280 dağıtıldı

5 Kalburdan 1 dağıtıldı

Bunlar Dedeoğlu, Mekekler, Müstakimler, Çomaklar ve Devrek köylerine dağıtılmıştır.

Geçen sene bakiyesi 86 pulluk dağıtıldı

Geçen sene bakiyesi 2 kalbur dağıtıldı

Baytar:

Sifat istasyonu tamir edildi.

3Sifat

İhsa

Salgın halde hastalık çıkmamıştır.

Kooperatifler:

Akçabe – Başyellüce

Hisar - Çeltik

Üçburğu - Veyisoğlu kereste satış kooperatifleri mecmu azası 160 kişidir.

Belediye:

1. — Yeni bir çeşme.
2. — Çarşı şadırvanına su getirildi.
3. — Zahire pazarı
4. — Set

Telefon:

1. — Devrek - Dirğine
2. — Devrek - Yenice
3. — Devrek - Beycuma
4. — Devrek - Çaycuma direk, fincan, tel, makine ve santıralları tamamen tecdit edildi.

HÜKÜMET:

1. — Tamirâtı esasîye tamam, “Sıva, badana, dam, kapı pencere, zemin betonu v. s.,,
2. — Makam odası tefriş edildi.

1929 da yapılmasına devam olunan**Nafia:**

1. — Reşadiye yoluna; taş hazırlanacak.
2. — Ereğli ve Yenice yollarında tesviyeye devam.

Köy yolları :

1. — İnşaata devam.

Maarif:

1. — Yeni Türk harfleri tedrisatına devam.

Belediye :

1. — Hâl ve rıhtımın ikmali.
2. — Motorlu tulumba alınacak

Ziraat:

1. — Pulluk tevziatına devam
Süvari köy kâtipleri teşkilâtının ikmali.
Köy bekçileri için kurs
Kasaba için altı bekçi.

1930 da istenilen**Nafia:**

1. — Bütün kuvvet Reşadiye yoluna, 4 silindir çalıştırılacak.

Köy yolları:

1. — Dirgene ve Bük-Çaycuma yollarında 7 ağaç köprü yapılacaktır.

"500 Liralık tahsisat kâfi gelir.,,

2. — Hacı Kadioğlu yolu, hizmet yoluna civar köylerin raptı.

Hükümet konağı:

Her halde lâzım.

Köylere telefon

600 Lira kâfidir.

Devrek
kaymakamı
Lütfi

Ereğli
1929 da yapılan

Nafia:

Ereğli — Devrek

1. — Arslan köprüsü tamamen ikmâl edilmiştir.
2. — „ köprüsünün iki tarafındaki varyantların silindirajı
3. — Yolun 42 X 900 — 43 X 283 km. luk Kabagöz varyantı 383 m.
4. — yolun 46 X 039 — 43 X 355 km. 1er arasında Armutlu Cuma varyantı 1316 m.
5. — Yolun 47 X 700 — 48 X 127 km. 1er arasında Kirancık varyantı 427 m.
6. — İşbu Varyantlar üzerinde 19, 11, 10,5 ve 3 m. tulünde beş adet müceddet ahşap köprü.
7. — Yolun 20 X 500 ile 21 X 500 km. arası tamiren esaslı surette silindiraj.

8. — Yolun 21 X 250 de 100 m. tulünde bir kısım imlâ, üzeri silindir.
9. — Yolun Çaylıoğluna kadar harçsız 13 adet menfez.
10. — Yolun üzerindeki Keçihisar köprüsünün beton korkulukları ikmâl.
11. — Yolun Kızılca köyü altındaki menfezin üzeri imlâ.
12. — 18 m. tulünde Kaynarca, 8 yörük, 16 Süleyman beyler, 25 Teke ahşap köprüler esaslı surette tamir.

Ereğli — Bolu — “Sulu Dere,, Yolu:

1. — 10 km. tesviyei turabiyesi ikmâl.	
2. — Bir köprü 27 m tulünde “	müceddet ahşap köprü fotoğrafları merbuttur.
İki “ 10 m “ “	
Bir “ 20 m “ “	
İki “ 8 m “ “	
Bir “ 12 m “ “	
Üç “ 11 m “ “	
İki “ 16 m “ “	
Bir “ 4 m “ “	
Bir “ 9 m “ “	
Bir “ 7,5 m “ “	

3. — Sulu Dere ile Alaplı arasındaki yol üzerinde üç ahşap köprü
4. — Sulu Dere ile Alaplı arasındaki Kınalıkaya mevkiindeki 30 m. lık uçurum kamyon müruruna müsait hale ifrag

Köy yolları:

1. — Alaplı - Ereğli yolunun tesviyei türabiyesi 15 km.
2. — Belen, Kasımlı, Hüseyinli köyleri Ereğli - Bolu yoluna rapt
3. — Yedigelli köyü

-
4. — Kaymassağır Çıtak köyleri
 5. — Başvıran Cuma beton arme köprüsü ikmâl 18, 5 m. tulünde
 6. — Başvıran Cumada, 2 adet menfez.
 7. — „ „ „ Müceddet bir ahşap köprü.
 8. — Kızılcapınarda ahşap köprü “Kagir,,
 9. — Başvıran Cuma yolunun bozuk mahallerinin tamiri.

Maarif :

1. — Kaza merkezinde bir mektep küşat “Akarca mektebi,,
2. — Kepez, Kışla, Balı köy mekteplerinin ikmâli inşaatı
3. — Elli Millet mektebi küşat edilmiştir, 15 B—35 A müdavam
1306.

Sıhhiye :

1. — Hastanenin harap olan kısmı bacalarına varıncaya kadar tamir ve telvin .
2. — Dahilinde ahşap kısmı yağlı boya diğer akşamı badana edildi.
3. —Yeniden lâboratuvar, takım odası inşa, ameliyathane tadilen islâh ve bir pansumanhane yapıldı.
4. — Koğuşlar ve koridorlar antreye kadar kâmilen muşamba ile tefriş edilmiş ve hastanenin her tarafında asrı ve fennî zil tertibatı vücade getirilmiştir.
5. — Zemin katta intizar mahalli, pansuman mahalli her bir evsafı camı asrı bir hamam, soyunma mahalli, poliklinik, kiler, depo yapıldı.
6. — Etüv makinesi tamir ve islâh, borular tefriş olunarak hastane dahilinde su tevziatı tulumaları yapıldı.
7. — Bir kısım alât ve edevatı cerrahiye ile tesisata ait levazım temin edildi.
8. — Bir sene zarfında 280 hasta muayene ve tedavi edilmiştir.

9. — Hastalar üzerinde 12 büyük ve 29 küçük ameliyat yapılmıştır.

10. — Uzun müddet tedavisiz kalmalarından üçüncü devrede bulunan ve azim tahribat ile müterafik bulunan Firengi hastalarıda tedavi edilmiştir. Tüberkülozdan beş vefat vardır.

11. — Hastanede 1929 senesi zarfında ücretli tedavi ve ameliyat olarak 1229 lira tahakkuk ederek bundan 675 lirası tahsil edilmiştir. Mütebakisi tahsil edilmek üzeredir.

12. — Firengi mücadelesine devam edilmektedir. Elyevm 362 kadın 228 erkek tedavi ediliyor.

Ziraat:

1. - Alaph mıntakasına 100, 000 fidan fındık dikilmiştir.
2. — 30 Pulluk köylere tevzi.

Baytar :

1. — Dört köyde sari uyuz hastalığı itfa.
2. — İki köyde sari hastalık taharrisi.
3. — Damızlık merkep aygırla 35 re's kısırağın sifadı icra
4. — 500 hayvanatı fersiyede ruam muayenesi.
5. — Han ve ahırlarda, pazar mahallerinde emrazı sariye takıp ve tahrri

Belediye :

- 1 — Çarşı dahilinde 790 ve Akarca caddesindeki ana lâğım üzerine 1470m.murabbaında müceddeden kaldırım inşa.
2. — Bey Çayırında beton köprü tamir.

1929 da yapılmakta olan

Nafia :

1. — Ereğli-Devrek yolu üzerindeki çaylıoğlu köprüsü tamir
2. — “ “ “ “ bozuk mahallerin tamiri
3. — “ “ “ “ ikinci kilometrede menfez.

Köy yolları:

1. — Levazımı tedarik edilmekte olan Gülüne köprüsünün müceddeden inşası .
2. — Alaplı - Ereğli yolu üzerindeki üç ufak köprü.

Maarif:

1. - Bezhane mektebi Ortaköy, Abdülmelik, Alaplı, Kilise, Gümeli, mektepleri tamir,
2. — Millet mekteplerine kermi verilecek.

Sıhhiye :

1. — Firengi mücadelesine devan olunacak.
2. — Hastanenin su deposu yaptırılacak.

Ziraat:

1. — Yalı kolunda 4000 Üzüm fidanı rekedilecek.

Belediye:

1. — Şehir dahilinde iki çeşmenin su yolları tamir edilecek.
2. — Belediyeye ait kasap dükkânları tamir edilecek.
3. — Vesaiti itfaiya mubayia edilecektir.

Telefon:

1. — Abdülmelik ile Saraycık karakoluna temdidine başlanılan telefon hattının ikmali

1930 de istenilen**Nafia:**

1. — Ereğli - Devrek yolu üzerinde çayhoğlu kızladeresi, tesviye,

-
2. — Aslanköprüsü varyantı ikmalinden sonra diğer mahalde de silindiraj tesviyesi.
 3. — Bolu yolu tesviye edilecek.

Köy yolları :

1. — Ereğli ile Kandilli arasında yol 15 km.
2. — Kırmacı, Balı köyleri bu yola raptedilecek.
3. — Alaplı ile Artıklar köyü arasına yol, 20 km .
4. — Aşağı Doğançılar Kefken, Çay, Sineyir, Durhanlı, Alaplı, Ömerli, İsa fıkıh, Musabeyli köyleri bu yola rapt.
5. — Alaplı - Ereğli arasında tesviyesi ikmal edilmiş olan yola mücavir bulunan köyler rapt.
6. — Alaplı - Ereğli yoluna lüzumu olan taş ihzarı.
7. — Keşkek-Niran yolu.
8. — Ereğli - Zonguldağ'a en münasip ve kısa yoldan rapt ve civarındaki köyler bu yola bağlanacak.

Maarif:

1. — Yedigelli, Çatak, Gühistan köylerinde yeniden mektep binası inşa.
2. — Millet mektepleri küşadı.

Sıhhiye:

1. — Firengi mücadelesine berveçhi sabık devam olunacak.
2. — Hastane dahilinde sari hastalıklara musap olanları kabul edebilecek bir şekilde tadilat ve İslâhat.
3. — Alât ve edevat, mefruşat ve melbusat ihtiyacı temin edilecek.

Ziraat:

- 1— Alaplı için fındık fidanı.

2. — Yalıkolu için Fındık fidanı.

Baytar:

1. — Sabıkı veçhile çalışılacak, İdiş amelîyesine kermi verilecektir.

Belediye:

1. — Mesai programı, mucibince şehrin harita ve pılanları tanzim edilecektir.

Telefon :

1. — Alaplı karakoluna Onluk bir santral temin edile rek Tekke, İzir, Dağ, Köy, Alaplı, Ömerli, Çatak, Kabalar, Hacıhasanlı, Yeniğelli, Kurtlar, işbu santrala raptolunacak.

2. — Kazaya ait olup tamir için geçen sene Vilâyetçe alınmış olan 20 lik santral iade edildiği takdirde Süleyman beyler, Dedeler, Gûhistan, Deliler, Apti, Gebe köyleri merkeze raptedilecektir .

Köy kanunu tatbikatı:

Köy konakları yaptırılacaktır.

Ereğli Kaymakamı

Halit

Safranbolu

1029 da yapılan

Nafia:

1. — Safranbolu eski pazar yolunda 12 km. tesviyei türabiye «Yeni varyant dahil ,,

2. —Safranbolu eski pazar yolunda 1X 900 silindiraj
 3. — ” ” ” ” ” 15 menfez
 4 — ” ” ” ” ” bir kemer köprü ya
 pılmıştır
 Bu köprünün yalnız korkuluğu kalmıştır

Bartın - Safranbolu yolunda:

- 5 — 55-81 arasında tamirata esasiye için 1500 m3
 nda ham taş ihzar ve kırılması,
 6— 22-27 arasında 5 km. lik kısmın tamirata esasiyesi için ham
 taş ihzar ve kırılması ve silindir geçirilmesi
 7 — Yeni yolda Ulupınar mevkiinde 35km. de 15km. yeniden
 hendek açılması
 8 — 1000 m3 tevsii tarik çürük kaya hafriyatı.

Koy yolları:

1. — Safranbolu-Bulak yolu tesviyesi tamam 7 Km
 2. — Safranbolu-Araç yolu ” “ 30 “ 1
 3. — Eflâni-Daday yolu ” “ 7 “ 1
 4. — Eflani-Araç “ “ 9 “ ,
 5. — Eflâni-Kutluveren yolu ” “ 5 “)
 6. — Aktasin “Belen, Çerçiler, Zobran, Kâhyalar, Zora Göl veren,
 Saitler, Cumaveren, Üçbaş,, köylerin de tesviyesi tamam
22 Km.
 80 Km.
 7. — Safranbolu-Eflâni yolunun tesviye tamirata ve hen
 deklerin temizlenmesi.
 8. — Öylebeli, Bostanbükü, Hocaoğlu köprüleri ikmal
 edildi
 9. — Safranbolu-Eflâni yolunda 33 menfez ve iki köp
 rü tamam.

-
10. — Ulus-Aptipaşa geçen sene tesviyesi yapılan köy yolu beş km. taş ferşiyatı ikmal edildi.
 - 11 — Bu yolda 20 tane menfez yeniden yapıldı.

Maarif:

1. — Merkez üç mektebin tamirâtı hitam
2. — Zora, Davutlar, Yazı, Çerçen 4 köy mektebinin tamirâtı hitam
3. — Gaziye - Saçak- Yalacık- Göller-4 köy mektebinin tamirâtı hitam.
4. — Bulak - Çalış - Dabaklar köy mektebinin inşaatı başladı.

5. — Seyyar teşkilât:

5 mntakada 295 kişiye vesika verildi.

6. — Millet mektepleri:

Merkezde A 6 erkek, 6 kadın - B 3 erkek.

Köylerde A 12 ,, , 14 ,, - B 2 ,, , 3 kadın olmak üzere 46 derslane açıldı. Bu dersanelerin umum mevcudu 2342 Vatandaştır.

Sıhhiye:

1. — 6 1/2 Kilo kinin tevziatı.
2. — 3271 Vatandaşa çiçek aşısı yapıldı.
3. — Hastanede 1212 vatandaş tedavi edildi.

Baytar:**Ziraat:**

1. — Gönderilen 700 pulluk 10 kalbur makinesi tevzi edildi.

Hükümet konağı:

1. — Eflâni hükümet konağı tamam.

Belediye:

- 1.— Eflâni Hükümet konağı önünden pazar nihayetine kadar 300 metre yeniden kaldırım yapılmış.
- 2.— Ulus kasabasını tehdit eden derenin önüne set inşası “inşaat daha bitmedi,,

Köy kanunu:

- 1 — Köy kâtip teşkilâtı yapıldı.
2. — Bulak, Yörük, Kanarı, Kırıklar, Gaziye, Dendek, Hacışaban, Ovaşlılar, Göller, Yalacık, Bakırcılar, Çukurgelik, Çelebiler köylerinde birer tane ki cem'an 13 köyde temelden: köy konağı yapıldı.
- 3 — 28 köyde eskiden mevcut köy konakları tamir edildi.
- 4 — 42 köyde helâlâr kuyu içine aldırılarak çirkin manzara kaldırıldı.
- 5.— Ulugeçit köyünde dahili kaldırımlar yapıldı .
6. —Yayıköy, Kavak, Seferler, Afşar köylerinde yeniden 4 köprü yapıldı.
- 7.— Apti paşada yeniden bir karakol binası yaptırıldı

Telefon:

1 — Ovacuma – Uluş	35 km tamam
2 — Ovacuma - Eflâni	20 “ “
3 —Merkez - Toprakcuma	4 “ Su yeniden tamam
4 — “ - Bulak	5 “ “ “ “
5 —Apti paşa – Bartın hududu direkleri dikildi, tel çekiliyor.	11 km.

1929 da yapılmakta olan

Nafia:

1. — Safranbolu - Bartın yolunda

55-81 km. arasında 29 km. üzerinde parça parça kısımlarda ihzar edilen kırılmış taş ferşedilerek silindir geçirilecek

2. — Bartından amele gelirse 27 inci Kilometreden 35 inci kilometreye kadar dağlardan kayarak yolu darlatan yerler genişletilecek ve hendekler açılacak.

3. — Safranbolu-Eskipazar yolunda:

Ayaklar kâğır, üzeri ahşap 4 veya 5 m. kadar açıklıkta 10 adet menfez yapılacak. “1500 Lira lâzım,,

Köy yolları:

1. — Safranbolu - Araç yolunun genişletilmesi ve bazı noksanlarının ikmali, 3 menfez ve iki köprü yaptırılması.
2. — Safranbolu - Eflâni yolunda taş döşenecektir.
3. — Eflâni - Aşağı ova yolunun Ovaşılılara birleştirilmesi, 6 km.
4. — **Aktaşta:** 17 köyde yapılmakta olan köy yollarının itmamı.

Maarif.

1. — Başlanmış köy mektepleri tamamlanacak.
2. — Millet mektepleri tedrisatına devam.

Sıhhiye

Ziraat:

.....

Baytar :

.....

Belediye:

.....

Telefon :

1. — Bartın hududuna kadar ikmali

Hükümet konağı:

.....

Köy kanunu:

1. — Köy konağı tamir veya yaptırılması keyfiyetinin bütün köylere teşmili.
2. — Helaların kuyu içine alınması.

1930 için istenilen**Nafia**

1. — Safranbolu-Eskipazar yolunun Karabük mevkiine kadar olan kısmının taş ihzarı ve kırılması ve ferşi.
2. — Bu yolun Kayaboğazı mevkiinden itibaren Misakı-milliyeye kadar olan kısmının genişletilmesi.
- 3_ — Bartın-Safranbolu yolunun esaslı tamirâtı.

Köy yolları;

- 1.— Safranbolu-Araç-Aktaş-Eflâni köy yollarında yapılacak menfez ve köprü için 500 lira muavenet.
- 2, — Ulus-Aptipaşa yolunda yapılması icabeden 3 köprüye muavenet olarak 1000 Lira.

Maarif;

- 1.— Derdesti inşa: Kızdap, Sipahiler, Mehterler, Kayı mekteplerine birer muallim.
- 2.— Saitlerde İdarei Hususiye tarafından verilen 2000 Lira ile inşasına başlanılıp natamam kalan mektep binası için 2000 Lira.
- 3.— Yeni yapılan Yalacık, Gaziye, Saçak, Çalış mektepleri için 2000 Lira.
- 4.— Ulusun Arpacık köyü için bir muallim.

Sıhhiye;

1. — Hastane ameliyathanesinin yaptırılması ve malzemesinin ikmali.

Baytar;

- 1— Kazada bir baytar istihdamı

Hükümet konağı.:

- 1.— Ulus Hükümet konağının tamirâtı için 300 Lira.
- 2.— Aktaş Hükümet konağının oturulabilecek bir hale getirilmesi için 800 Lira.

Telefon;

- 1.— Aktaş nahiyesinin yedi köyünün nahiyeyle telefonla bağlanması
- 2.— Eflânide 12 köyün telefonla nahiye merkezine rapıtı.

Safranbolu Kaymakamı

Fuat

Gayri resmî kısım

BELEDİYE HAYATI

Profesör “Berthelmy,, nin
hukuku idare kitabından
iktibas eden :

Alâettin Cemil

— Fransada belediyelerin idaresi —

3

Belediye Reislerinin vazife ve salâhiyetleri

İki evvelki makalemizde Fransada komünün tarihçesini ve sureti teşekkülü ile belediye meclislerinin intihap, vazife ve salâhiyetlerini yazmıştık. Bu nüshada dahi belediye reislerinin vazife ve salâhiyetlerinden bahsedeceğiz: Fransada her komünde bir belediye reisi bir veyahut müteaddit muavinleri vardır. Muavinlerin adedi: 2,500 nüfuslu bir komünde bir, ve 2,501 den 10,000 nüfusa kadar ikidir. On binden yukarı nüfuslu komünlerde her 25,000

.....

nüfus için bir muavin vardır, fakat, Paris ve Liyon şehirleri müstesna olmak üzere bu muavinlerin adedi on ikiyi geçemez.

Belediye reis ve muavinlerinin vazifeleri meccanendir. Yalnız, temsil masrafları için bir tazminat verilebilir.

Belediye reislerinin tayini usulü ötedenberi halli müşkül bir mes'ele olarak telakki edilmiştir. Zira, belediye reisi, komünün mümessili olmakla beraber diğer taraftan da hükümeti merkeziyenin mümessilidir. Şüphesiz, birinci sıfatı İkincisine galibtir. Fakat, (autoritaire) hükümetler, belediye reislerinin kendileri tarafından intihabını daima tercih etmişlerdir.

Hakikat halde, muhalif, partilerden intihap edilmiş bir belediye reisi şüphesiz dostlarının mücadelede bulunduğu hükümeti iyi temsil edemez.

Diğer makalelerde belediye reislerinin intihap ve tayini hakkındaki muhtelif şekiller izah edilmiştir. Burada tekrar edelim ki; belediye reislerinin intihabı 1882 de başlamıştır. 1884 belediye kanununda da bu intihap usulü muhafaza olunmuştur. Bu gün, bütün Fransada, Paris müstesna, belediye reisleri ve muavinleri belediye meclisi tarafından intihap olunmaktadır.

Belediye reis ve muavinlerinin intihabı için belediye meclisinin tamam olması lâzım gelir. Bunun manası, belediye azalarının hazır olması değil, fakat mecliste münhal bulunmamasıdır. Eğer münhal varsa kısmî intihap yapılır. Bu intihaktan sonra da yeniden münhal vaki olursa yeniden intihap yapılmaz. Elverir ki, meclis azalan dörtte üçünden azalması .

Belediye reisi ve muavinlerinin intihabı hakkı rey ile ve ekseriyeti mutlaka ile olur. Eğer iki defa da ekseriyeti mutlaka elde edilemezse üçüncü reydeki ekseriyeti nisbiye mer'idir.

Belediye reisi ve muavinleri, meclis azalarının arasından intihap olunur. Mamafih, bazı azalar intihap edilemez. Meselâ; maliye memurları, posta telgraf, orman memurları ve hususî veya umumî müessesat muhafızları belediye reisi ve muavini olamazlar. Belediyenin maaşlı memurları da belediye reis ve muavini olamazlar.

Belediye intihabatının yirmi dört saat zarfında (Sous - Prefet) ye tebliğ edilmesi lâzımdır. Beş gün zarfında her hangi bir müntahip, veya aza tarafından mefsubiyet talep olunabilir. Keza, (Prefet) dahi zabıt varakasının vürudundan onbeş gün zarfında mefsubiyeti talepedilebilir.

İtirazlar, belediye meclis intihabatı için mer'î şeraite tevfikan (Prefecture) meclisi tarafından muhakeme olunur.

Belediye reis ve muavinlerinin vazifeleri meclisin müddetince devam eder. Mamafih bu müddet zarfında istifa edebilirler, vazifelerinden azlolunabilirler. Kanun bütün bu ihtimalleri derpiş etmiştir:

a) - **İstifa** - Belediye reis ve muavinlerinin istifası (Sous - Prefet) ye verilir. (Prefet) tarafından kabulü vaki olmadığı takdirde bir ay zarfında teahhütlü mektup ile tekrar edilirse istifa kat'iyet kespeder.

b) - **Azil, talik, mümanaat**: Belediye reisi ve muavinlerinin azli (Decret) ile olur; bu suretle azledilen belediye reisi ve muavinleri bir sene zarfında aynı vazifeye gelemmezler. Elverir ki bütün meclis yeniden intihap edilsin.

Belediye reis ve muavinlerinin vazifeleri nazır tarafından üç ay ve (Prefet) tarafından bir ay için talik olunabilir. Bu gibi talikler belediye reisi ve muavinleri kendilerine isnat olunan mes'eleler hakkında şifahî veyahut tahrirî izahat alınmadıkça yapılamaz. Talik kararları, ve azil dekresi esbaba müstenit olmalıdır; bunlar tecavüzü salâhiyet için itiraza uğrıyabilir. 8 temmuz 1908 kanunu ile bu

itirazları puldan ve diğer masarifi adiyeden müstesnadır. Bunlar müstacel işler gibi rüyet olunur.

Azledilen veya talik olunan belediye reisi vazifesini derhal terkeder. Yerine vekil tayin olunur. Vekâlet, muavinine ve müteaddit muavin varsa birinci muavine intikal eder. Eğer muavin yok ise, meclis tarafından irae olunan aza vekil olur. Eğer mecliste tayin etmezse tablodaki azalardan birincisine intikal eder. Vekil, belediye reislerinin bütün vazife ve salâhiyetlerini haizdir. Bu kaide, belediye reislerinin bulunmadığı vakitlerde de caridir.

Belediye reislerinin ve muavinin mütakabil rolleri:

İdareye memur olan yalnız belediye reisidir. Muavinin rolü ise muzaaftır; muavinler, belediye reislerine vekâlet ederler. Belediye reisi isterse vazifelerinden bazılarını muavinlerini tevkil edebilir hattâ belediye azalarında böyle bir vazife ile tevkil edebilir. Demek ki, muavliner, belediye reisine vekâlet etmekten başka şahsî hiç bir vazifeleri yoktur. Muavinlerin diğer bir imtiyazı da, belediye meclis azalarından evvel belediye reisini temsil etmeleridir muavin varken meclis azalan belediye reisine vekâlet edemez. Vekâleten ifayı vazife ile alelade vekâlet arasında üç fark vardır:

1) — Vekâleten ifayı vazife; tekml hukuka şamildir. Belediye reisinin bütün hukuk ve vazائفını nakleder. Alelade vekâlet ise; kısmî ve müteadditir. Münkasımdır.

2) — Vekâleten ifayı vazife kanunidir. Diğer ihtiyaridir. Bundan çıkan netice ise vekâleten ifayı vazife eden muavinin ef'alinden belediye reisi mes'ul değildir. Halbuki, kendisinin tevkil ettiği muavinin veyahut meclis azasının ef'alinden mes'uldur.

3) — Vekâleten ifayı vazife, muavinlerin hakkıdır. Muavin yoksa meclis azasının. Fakat, belediye reisi, bir muavine veya meclis azasına vekâlet vermek için bu kaideye riayete mecbur değildir.

Hususî muavinler; Bazı ahvalde hususî muavinler tayin olunur. Meselâ bir komünün bir kısmı ile merkez arasındaki münakalâtın kazaen veya daimî surette güç bulunması halinde Şurayı Devletın reyile çıkan bir dekre hususî muavin tayin eder. Bu tedbir, belediye meclisinin talebi üzerine olabilir. Bir kerre, hususî muavinliğin ihdası takarrür ettikten sonra muavin intihap olunur; ve muavinlik te o kısımda sakin bir âzaya verilir. Eğer buda kabil değilse (komünün) o kısımda mukim her hangi bir kimse tayin olunabilir. Fakat, bu tayin belediye meclisine girmege hak vermez. Bu suretle tayin edilen muavinin yalnız iki vazifesi vardır: 1) — Mecburîdir. Hali medenî memuru vazifesini ifa eder. 2) — İhtiyarîdir. Komünün bu kısmında kanun ve nizamâtın tatbikine nezaret etmeğe memur edilebilir. Fakat, belediye reisinin vekâletile dahi belediye zabıtalığı baklandaki vazifesini ifa edemez. Ve kendiliğinden nizamî mukarrerat ittihaz edemez.

Belediye reisinin vazife ve salâhiyetleri: Belediye reisi mafevk idarenin emri altında menafii umumiyeye temas eden bazı vazifeler ile mükelleftir.

Belediye vazifelerini izah etmezden evvel bu İdarî vazifelerden biraz bahsedelim; belediye reisi, 1884 esas belediye kanununun 92 inci maddesine tevfikan mafevk idarenin emri altında:

1) Kanun ve nizamların icra ve neşrile; 2) — Emniyeti umumiyeye ait tedabirin icrasile. 3) — Kanunlar ile kendisine verilen hususî vazifelerin ifasile mükelleftir.

Bundan başka, müddei umumilerin emri altında zabıtai adliye vazifesini gördüğü gibi sulh ceza mahkemelerinde de hukuku umumiyeyi temsil eder.

Vali, belediye reisinin bu İdarî vazifesine iki suretle müdahale eder. Belediye reisi, ya kanunen muayyen bir vazifenin ifasile mükelleftir. Veyahut, valinin bir ajanı olarak bir vazifeyi ifa eder. Meselâ, emniyeti umumiyyeye ait tedabiri valinin bir ajanı olarak yapar. Bu takdirde, eğer belediye reisi vazifesini ifa etmemiş olursa vali derhal belediye reisinin yerine bu vazifeyi yapar. Fakat, belediye reisi, kanunen muayyen bir vazifenin ifasile mükellef olduğu takdirde bunu icra etmezse o vakit vali belediye reisinin yerine kaim olamaz. Evvelâ, belediye reisine bu vazifeyi ifa etmesini ihtar eder, belediye reisi bu ihtara riayet etmediği takdirde vali birini tevkil etmek suretile bu vazifeyi ifa ettirir.

Belediye reisinin kanunen muayyen bazı vazifeleri meyanında hali medenî memurluğu, intihap listelerinin ihzarına iştirak etmek, bilâ vasıta vergilerin cibayet ve tahsis muamelâtına iştirak etmek vardır. Askerlik meselelerinde de (recrutement), askerlerin iskânı, (requisition) ve ilâ gibi vazifeleri vardır. Belediye reisleri bundan başka, hayat vesikaları, husnû ahlâk vazifeleri verir; müteaddit komisyonlara, meclislere, komitelere riyaset eder; hapisanelerin, tımarhanelerin, mekteplerin nezaretine iştirak eder.

Belediye vazaifine gelince:

Bunlar için belediye reisi, mafevk idarenin emri altında değildir; fakat, yalnız mafevk idarenin tahtı nezaretindedir. Bu belediye vazifeleri de iki kısma ayrılır; İdarî ve zabıta vazifeleridir.

İdarî vazife ve salâhiyetleri; Belediye reisi, komünün mümessili sıfatile emval ve eşyasının muhafazasına nezaret eder; idare eder. Fakat, mühim muamelelerde belediye meclisininin tasvibini almağa mecburdur. Belediye meclisi müzakere ile karar verir, belediye reisi icra eder.

Belediye reisi, komün bütçesini hazırlar, teklif eder, ve tatbik eder. Komün işlerine nezaret ve idare eder. Belediye Yollarının muhafaza ve İslahına da memurdur, umuru nafia münakaşalarını ilân eder. Komün memurlarını, kanun ve nizamnamelerle muayyen bir usule tabi olmadığı takdirde, tayin eder. Keza tayin ettiği memurları da azil hakkına maliktir.

Zabıta vazifeleri; Belediye reisi, belediye zabıtasına memurdur. Komün dahilinde asayiş ve inzibatı temin için lâzım gelen her türlü tedbirleri ittihaz eder. Bu hususta tatbikine memur olduğu maddeler ceza kanununun 471-15 inci maddesinde muharrerdir.

Bir çok şehirlerde, belediye reislerinin zabıta vazifelerinin kısmı azami valilere verilmiştir. (1908) e kadar yalnız Liyon şehri bu suretle istisna teşkit ediyordu. O vakittenberi Marsilya, Tulon ve Seyne'ye de tatbik olunmuştur. Saint- Etienne, Brest, Souen, Lille, Briey şehirlerine de tatbik edilmek üzeredir.

Belediye reisi, bu vazifelerini komün cemiyetinin reisi olarak mı, yoksa hükümeti merkeziyenin memuru olarak mı icra ediyor?...

Mes'ele.zabıta işlerinin hangi şerait altında icra edileceğini tayin için ehemmiyeti mahsusayı haizdir.

Bu cihetle, belediye kanununun müzakeresi esnasında mühim münakaşalar olmuştur.

1884 senesine kadar zabıta vazifesi belediyenin vazai fi asliesinden telakki olunuyordu. Netekim 18 temmuz 1887 kanunu (10 uncu madde) belediye reisini mafevk idarenin emri altına değil, nezareti altına vermişti. Fakat, bunun çok mahzuru yoktu. Zira, belediye reisleri o vakit hükümeti merkeziye tarafından tayin ediliyordu. Reislerinin intihap ile tayini başladıktan sonra mesele ehemmiyet kespemmiştir.

Valiler, departmanlarda umumî zabıta vazifesini hükümetin mümessili olarak icra eder. Bu kaideyi umumileştirerek belediye reisinin zabıta vazifesini de hükümeti merkezîyenin mümessili olarak icra etmesi teklif olunmuştur.

Bu teklif âyân meclisinde haklı olarak tenkit edilmiştir. Nihayet, her iki şekil arsında bir vaziyet kabul edilerek nazarî meseleye kat'î bir şekil verilmemiş ve yalnız belediye reisinin zabıta işlerinde vali ve belediye meclisi ile olan münasebetleri tayin olunmuştur.

Bu sureti hal şu üç şekilde hülâsa edilebilir:

- 1) Belediye zabıta vazaifinin icrası belediye meclisinin ne emrine ve ne de nezareti altına verilmiştir.
- 2) Belediye zabıta vazifesi mafevk idarenin nezareti altına verilmiştir.
- 3) Belediye reisinin ihmali halinde vali; reisi vazifesini ifaya davet ettikten sonra, reisin yerine bu vazifeyi ifa edebilir.

Meselenin bu sureti halli nazarî vaziyeti ihlâl edemez. Belediye zabıta işleri mahallî bir mesele halinde kalmaktadır. Belediye reisi, yollarda, umumî mahallerde ve binalarda temizliğin, emniyet ve asayişin muhafaza ve teminine komünün mümessili olarak ve komün sakinlerinin menfaatine olarak memurdur. (17 kânunuevvel 1789 dekresi)

Umumî zabıta ile belediye zabıta işleri arasında tesis edilmek istenilen müşabehet zahiridir. Zira, komün dahilindeki asayiş şüphesizdir ki devletten ziyade komünü alâkadar eder.

Meselâ, Fransa devletinin Vire komününde sokakların temiz olmasında, sokakların tenvir edilmesinde ne menfaati vardır?!. Keza, bu komün sakinlerinin gece uykularında rahatsız olmasında ve köpeklere ağızlık takılmasında, araba ve volespitlerin fenersiz seyrü sefer etmemelerinde; ve lâğamların muayyen bir tarafa kanalize edilmesinde; halıların

pencerelerden tozlarının sililmemesinde ne alâkası vardır? Binaenaleyh bu gibi mes'elelerin hallini belediyeye bırakmak daha münasiptir.

Gerçi, bir komünde emniyet ve asayişin muhtel olması civar komün için de belki devlet için de bir tehlike teşkil edebilir. Fakat, bu hal müstesna ve fevkalâde olarak vaki olabilir,

Hükümeti merkeziye bu mahzuru, zabıta işlerini nezareti altına almakla temin edebilir.

Vali, belediye reisinin zabıta kararlarının icrasını ilga ve talik edebilir. Zabıta işlerine memur olan orman bekçileri müfettişler, polis efradı ve memurları belediye reisi tarafından tayin edilmekle beraber (Sous-prefet) tarafından da tasvip edilmesi lâzımdır. Bu memurların vazifesi belediye reisi tarafından yalnız talik olunabilirler, fakat, yalnız vali tarafından azledilebilir. Bundan başka, 40,000 nüfuslu şehirlerde zabıta memurları dekre ile teşkil ve tayin olunur. Bu dekre için evvel emirde belediye meclisinin müzakeresi lâzımdır. Zira, zabıta memurlarının maaş ve masraflarını belediye verir. Fakat, belediye meclisi bu masrafları kabul etmiş olmakla zabitanın işlerine müdahale hakkını haiz değildir.

Belediye reisinin kanunen mükellef olduğu bir zabıta işini yapmaması derhal valinin belediye reisi yerine o işi yaptırmasını amirdir. Bu hususta vali yalnız belediye reisinin yapmadığı bir işi değil, bu hususta münasip gördüğü her türlü tedbiri ittihaza da mezundur,

Belediye reisinin ef'alindeki icrai kuvvet. Belediye reisinin ef'ali, ya kuvvei umumiye namınadır veyahut idare maksadiledir.

Verdiği kararlarda ya nizamî veyahut ferdîdir. Nizamî kararlar ilân edilir. Ferdî kararlar, alâkadarlara tebliğ olunur. Daimî zabıta mukarreratı için istisna vardır. Bunlar, (Sous- prefet) nin (ampliation) undan bir ay sonra kabili icradır.

.....

Belediye idaresinin kontrolü. — Valinin belediye reislerinin yerine kaim olduğu haller. — Belediye reisi tarafından verilen kararlar, mevzuu ve şumuli ne olursa olsun derhal (sous-prefet) ye bildirilmelidir. Bu tebligten maksat, bütün belediye idaresine şamil olan kontrolü kolaylaştırmaktır. Vali, her vakit, belediye kararını ilga veyahut icrasını talik edebilir. Prensip itibarile, vali bu kararı tadil edemez. Ya ilga ettirir veyahut icrasını talik eder. Ve gayrı resmî olarak ta ne gibi tadilât ile kararı kabul edebileceğini bildirir.

Bu kaideye iki istisna var. Biri: Malî mes'elelerde meselâ belediye reisi kanunî bazı sarfiyatı reddederse, vilâyet meclisi belediye reisinin yerine kararını verir ve bu karar mer'î olur. Diğeri de: İnzibat meselelerinde vali belediye reisinin yerine kaim olur ve münasip gördüğü tedabiri ittihaz eder.

İsviçrede gıda kanunları

Alâettin Cemil

Avrupada gıda maddelerinin belediyeleri ne derece de alâkadar ettiğini şimdiye kadar bir çok fırsatlar ile yazdık. Geçen nüshamızdaki Avrupa yağ kanunları mevzuumuz için iyi bir misal teşkil eder; bilhassa, tağşiş noktai nazarından yağ hakkındaki ahkâm orada telhis olunmuştur.-

Halbuki, Avrupa ve Amerikanın her memleketinde yalnız yağ hakkında değil bütün gıda maddeleri ve mutfak malzemesi ve muhtelif eşya hakkında kanunlar vardır.

İşte burada da; umumiyet itibarile gıda maddelerine ve mutfak malzemesine dair en mükemmel ahkâmı ihtiva eden (İsviçre) kanunlarını göstereceğiz;

Belediyeciler için cidden çok mühim olan bu gıda teftiştai meselesi bu kanunlar ile bütün ehemmiyetile meydana çıkacaktır.

Bahsedeceğimiz kanun İsviçrenin 8 Kânunuevvel 1905 kanunudur; (59) kadrosu vardır; bundan sonrada bu kanun tatbikatına ait olarak 23 şubat 1926 nizamnamesini (Ordonnance) nakledeceğiz. Bu (ordonnance) de (366) maddedir ve başlıca gıda maddeleri ve muhtelif eşya hakkında ahkâmı havidir.

Bir fikir vermek için bu maddelerden bir kısmını yazalım.

Süt, Peynir, Yağ, Margarin yağı, diğer yemeklik şahmı maddeler: Zeytin yağlar, et ve et müstahzaratı; çorbalıklar; sebzeler Un; Ekmek; Pasta; Makarna ve unlu

şeyler; Hamur mayaları; krema; Püsküviler ve Püsküvi unları Yumurta; ve konserve yumurtaları; hububat; meyve; mantarlar; sebze ve meyve konserveleri; Bal, sun'î bal, şeker, Reçeller; şuruplar; içilecek su, Buz, ve maden suları; kazozlu sular; ve limonatalar: alkolsüz meşrubat; Kahve; Kahve müstahzeratı; Çay, Kakao: Çukulata; Mutfak tuzu ve biberler; şarap; Tatlı şarap envai; Bira; alkolsüz Bira; Bira haneler; alkol ve Likörler; Sirke; gıda maddelerini boyayacak maddeler; gıda maddelerinin muhafazasında kullanılan maddeler mutfak malzemesi gıda maddelerinin ambalajına yarayan şeyler; elbise imaline mahsus kumaş ve maddeler, ve boyalar, Kozmatik oyuncaklar; Petrol; ve Benzin;

İşte, bu maddelerden her birinin ticareti hakkında riayet olunacak şerait birer birer ta'yin edilmiştir. Halkın sihhat ve hayatına temas eden bu şeraite riayet etmeyenler için de kanunda ahkâm vardır.

Bu cezalar, bir seneye ve tehlikeli gıdalar için de iki seneye kadar haps ve (2,000) İsviçre Frangına kadar cezayi nakdiye çıkar.

Bir taraftan bütün gıdaların tabi olacağı şartlar en ince noktasına kadar halkın menfaatini te'min edecek bir tarzda yapılmış olduğu gibi mutfak malzemesi ve hatta elbiseler hakkında da muhtelif hükümler vardır. Meselâ, yemek kaplarının % 10 dan fazla kurşun ve çinkoyu havi olmaması ve elbise kumaşlarında arsenik bulunmaması maşruttur.

Bu nizamnameyi heman aynen tercüme ve iktibas edeceğiz.

Belediyeleri doğrudan doğruya alâkadar eden nizamnameden evvel de ahkâmı umumiyeiyi ihtiva eden esas kanunu nakletmek lâzımdır.

*

**

8 Kânunuevvel 1905 Federal kanunu, gıda maddelerinin ve muhtelif eşyanın ticareti hakkındadır. Kanun, 1 Temmuz 1909 tarihinde meriyete girmiştir. Üç faslı vardır; (- Ahkâmı umumiyye; 2) - Ahkâmı cezaiyye; 3) - Ahkâmı nihaiyye.

Ahkâmı umumiyyede: Kanton kontrolü; ve Federal kontorolu diye iki kısma ayrılır.

Belediyeleri alâkadar eden kısım kanton kontrolü olmakla beraber tekml kanunu gözden geçirmek faideden hali olmyacaktır:

Ahkâmı umumiye

Madde (1) - Bu kanun ile şu maddeler kontrole tabidir.

A) Gıda maddelerinin ticareti,

B) Sıhhat veya hayata tehlike dereceleri nisbetinde ve eşyaları ve diğer istimal olunan eşya,

Madde (2) - Kontrol, kantonların dahilinde ve Federasyon

Hükümetinin hududlarında icra edilir.

A- Kanton kontrolü

Madde (3) - Kantonlardaki kontrol Hükümetin idaresi altında şu makamlar tarafından icra olunur:

1) - Kanton kontrol me'murları;

2) - Kanton kimyakeri;

3) - Kanton gıda müfettişleri;

4) - Mahallî sıhhat müfettişleri;

5) - Et müfettişleri;

Madde (4) - Her kanton, gıda maddelerinin ve

malzemesinin kimyevî, bakteriyolojî, ve fizik tahlili için bir laboratuvarın teşkilâtı ve idamesine mecburdur.

Mamafih, müteaddit kantonlar müşterek bir laboratuvar kullanabilirler. Mühim kantonlar kanton hükümetinin müsadesele ayrıca bir laboratuvar yapabilirler.

Bu laboratuvarlar kantonun veya kanunun bir kimyageri tarafından idare olunur. Bakteriyolojî tahlilleri mutahassıslara havale edilebilir. Kantonlar bu laboratuvarların kanunda mezkûr tahlillerden başka tahlil yapmasına müsaade edebilir.

Madde (5) - Kantonlar, kâfi adette gıda müfettişleri tayin eder; bu müfettişlerin vezaifi kantonlarca tesbit ve federal meclisince tasvip olunur. Bu vazifeler tamamen veya kısmen kanton kimyagerine veyahut laboratuvarların evsafi haline diğer memurlarına havale edilebilir.

Madde (6) - Kantonlar, her kanunda veyahut bu maksatla birleşmiş müteaddit komünler için bir sıhhiye memurluğu tesis ederler.

Mahallî sıhhiye memurları kanton kontrol memurlarına tabidirler.

Memurlarından bir veya bir kaçını veyahut hususî memurlar tayin ederek teftişatın icrasını ve mevadî gıdaiyenin muayenesini temin ederler. (Mahallî eksperler ile)

Madde (7) - Her Komünde bir At müteşekkili tesis olunmuştur. Aynı müfettiş civar diğer komünlere de bakabilir. Bu müfettiş tercihan baytar olmalıdır.

Müfettişin bir muavini vardır. Eti satlık veyahut pansiyon ve lokantalarda yenecek kasaplık her hayvan muayeneye tabidir. Hasta hayvanlar kesildiği takdirde bunların etleri kati surette teftişe tabidir.

.....

Kantonlar, istihlâke mahsus her etin muayenesini mecburî yapabilir.

Mahallî sıhhiye memurları, satılığa çıkarılan ve kantona ithal edilen et, balık, kümes hayvanatını muayene eder.

Federal meclisi, bu muayeneler hakkındaki şeraiti bir nizamname ile ilân eder. (Mabadı var)

— Mahallî isler —

İtalyada

Vilâyet Hususî idareleri ⁽¹⁾

(6)

Yazan:

K. Naci

M. İ. u. m. müdürü

Vilâyet Bütçelerine ithal olunacak mecburî işler kanun ile tespit edilmiş olmakla beraber ihtiyarî işlerin çokluğu ve varidatın azlığı bu vezaifin bihakkın ifasında bazı müşkilâtı mucip olmaktadır.

Tefriki vezaif: Hususî idare vazifelerile Devlet vezaifi diğer memleketlerde olduğu gibi tamamile tefrik ve tahdit edilmemiş olmakla beraber bazı hususâtı tadat etmek kabildir. Bununla beraber, esasen devlete ait olup da vekâleten ifası vilâyetlere bırakılmış işler de vardır.

Bunun aksi olarak vilâyete ait olup da devletin nezareti mahsusası altında vilâyetlerce yapılan yahut doğruca devlet tarafından ifa edilen bazı hizmetler de mevcuttur.

Mecburî işler arasına dahil olanlardan bazıları:

A: Vilâyet yollarının geliş ve gidişe müsait bir halde hüsni muhafazası ve tamiri.

B : Delilere bakmak ve muhafaza etmek

¹ Baş tarafı idare mecmuasının 22 inci sayısındadır

C : Kimsesiz çocuk, kadın ve ihtiyarlara yardım.

D: Fennî ve İlmî müesseseler açmak ve idare etmek

Sıhhiye vezaifi: Bu işler vilâyet sıhhiye **meclîsine ait olmakla** beraber vilâyet bütçelerinden doktor ve kabile maaşları verilir. Aynı zamanda fıkraya tevzi olunacak meccani ilâçlar içinde mecburî olarak Vilâyet bütçelerine tahsisat konur. Vilâyet dahilinde umumî hıfzısıhhanın muhafazası için icap eden diğer bütün masraflar vilâyet bütçelerinden verilir.

Laboratuvarlar tesisi, verem hastalığı ile mücadele, kuduza karşı tedabir ittihazı, muhtelif aşılara ait seromlar ihzarı ve ya celbi, Sitma mücadelesinde devlet kinini tevziyatı bu meydanaadır.

Maarif vezaifi: Buda Fransada olduğu gibi mıntaka idaresine (administration regionale) aittir. Bunun için vilâyetler muhtelif derece ve vüsatte gruplara ayrılmıştır. Devlet tarafından açılmış ve devlet bütçesinden maaş ve masrafları tediye edilmekte bulunmuş yüksek mektepler, Tali tahsil mektepleri yanında vilâyet bütçelerinden idare edilmekte olan muadilleride vardır.

Teftiş vezaifi umumiyetle merkeze, maarif nizamatına aittir.

İçtimai yardım : Bazı vilâyetlerde (vilâyet umuru hayriye komisyonu) namı altında ve mahallî valisinin riyasetinde ki komisyon İçtimai muavenete ait vezaifi ifa eder.

Yol işleri : Vilâyet yollarının inşası ve hüsnü halde muhafazası ve vilâyet yollarının sınıflarının tesbit ve tadili meclisi umumiye aittir

*

Daimî encümen; Vilâyet meclisi kendi azası arasından altı kişi intihap eder. Ve icabında kendilerine hizmet tevcih edilmek üzere ikide yedek aza seçer. Altı âza, Vilâyet meclisi

münakıt olmadığı zamanlar meclis namına ifayi vazife eder. İtalyanlar Bu Encümene (Deputazione provinciale) depütazyone Provensiyale derler. Encümen, Vilâyet Meclisinin icra komitasıdır. Vilâyet bütçesini ihzar ve hesabı kafiyi tetkik eder. Hesabı kafi Vilâyet meclisi tarafından da tetkik edildikten sonra divanı muhasebata gönderilir.

Vilâyet meclisi, Daimî encümenenden maada, Vilâyet idare meclisine (giunta provinciale amministrativa) Dört sene müddetle beş Faâl âza intihap eder. Bu meclisin mahallî idare üzerinde teftiş hakkı vardır.

*

İcra kuvveti; balyada, Vilâyet icra kuvveti Valinin (Prefetto) elindedir. Yalnız mahallî memurların tayini meselesi ayrı bir şekil arzeder. Mahallî, memurların rüesa kısmını Vilâyet meclisi tayin eder. Diğer talî memurları Vilâyet daimi encümeni nasp eder. Fakat valinin daha mühim bir selâhiyeti vardır. Vali, Vilâyet meclisinin ve encümenin, Kanun, Nizam ve talimata mugayir Kararlarının icrasını tehir eder. Buna mukabil Meclis ve Encümenlerde Dahiliye Nezaretine muraceat edebilirler.

*

Mıntika teşkili meselesi:

Şekli idare itibarile Fransız usulüne çok yakın bulunan İtalya mahallî idarelerinde dahi, Fransada olduğu gibi Mahallî hizmetlerin bihakkın ifası için Vilâyet selahiyetlerinin tevsi ve takviyesi mevzubahs edilmekte olduğu gibi; mevcut Vilâyet teşkilâtının lağvile yerine geniş selahiyetli, vasi mintıklar ikamesi hususunu münakaşa edenlerde vardır. Fakat

Vilâyetlerin muhafazasile selâhiyetlerinin tevsii fikri daha kuvvetlidir.

*

Roma şehri; faşist idare usulu, her sahada olduğu gibi, bilhassa idari ve içtimai teşkilâta kendi sistemine mahsus yeni yeni şekiller ibda, ve icat ettiği ve bu yeni teazzuvarın en ziyade şayanı dikkat olanı Faşist belediye teşkilâtında görüldüğü cihetle belediyelere tealluk eden tetkikat, sırası geldikçe arz edilmek üzere, belediye teşkilatı şeklinden Vilâyet idaresi şekline geçen (Roma) hakkında 1925 tarihli bir kararnameyi zikretmek lâzımdır.

Bu kararname mucibince Roma şehri, Şhremini ve muavinleri ve müşavirleri lağvedilmiş ve yerine bir vali tayin olunmuştur.

Fakat bu valinin Unvanı, diğer İtalya Vilâyetlerinde olduğu gibi, (Prefetto) değildir. Sadece (gouverneur) dir. Vis Guvernör (vice gouverneur) namile iki muavini ve 10 (Recteur) ü vardır.

Bunlarda Hükümet tarafından teyin edilmiştir (80) azadan mürekkep bir müşavere hey'eti şehrin idaresine ait mesailde beyanı rey eder.

**

(Belçikada)

- Vilâyet Hususi idareleri –

Fransız inkılabından müteessir olmuş memleketler arasında, belçikada mühim bir mevki işgal eder. Belçika Vilâyet

idareleri 30 nisan 1836 tarihli olup muhtelif zamanlarda az çok tadit gören Vilâyet kanununa tabidir.

*

Belçika Krallığı arazisi Dokuz Vilâyete taksim edilmiştir. Vilâyetlerde Kral tarafından mansup valiler (gouverneur) hükümeti merkezîyenin mümessilidir. Aynı zamanda mahallî idarelere ait işlerde de valilere mühim hukuk ve selahiyet verilmiştir.

*

Vilâyet meclîsi : Burada da Meclisin ismi Fransada olduğu gibi umumî meclis değil, italyada olduğu gibi sâdece Vilâyet meclisidir. Vilâyet meclisi âzaları intihap kanunile seçilir. İntihap kanunu belçikada Hususî bir mahiyet arzeder. Belçikalılar, Kuvvei teşriyyeye ve Vilâyet meclislerde belediye ve kommünlere ait bütün intihap ahkâmını tek bir kanunda cem etmişlerdir.

Bu kanunun aslı 12 nisan 1894 tarihli olmakla beraber Vilâyet intihabatına ait ikinci kısmı 22 nisan 898 ve 18 nisan 903 ve 24 nisan 908 tarihlerinde esaslı surette tadil görmüş ve nihayet 1919 da halen müstamel şekil intihap kabul edilmiştir. İntihap için kuvvei teşriyye intihabı esas ittihaz edilmiştir. Bu esaslara göre Doğma belçikalı olmak ve asgarî 25 yaşında bulunmak, asgarî bir senedenberi bulunduğu kommün dahilinde ikâmetgâh tesis etmiş olmak lâzımdır,

Meb'uslar, ayan âzası, Vilâyet valileri, Vilâyet Grefiyeleri, Vilayet ve sancak memurları, Sancak komiseri ve sulh hakimleri, mahkeme âzaları, Vilâyet meclisine âza olamazlar. Mahkûmiyetle hukuku intihabiyesini gaip etmiş olanlarda intihap olunamazlar.

Baba ile oğlu, ikinci dereceye kadar Akrabalık da bir manii hukukidir. Bunlardan ikisi bir meclise intihap edildiği takdirde en çok rey alan, aldıkları rey müsavî ise en yaşlısı azalıkta kalır.

*

Belçika intihap kanununa göre, Vilâyet Meclisi, âza intihabının kanuna muvafık cereyan edip etmediğini bizzat tetkik eder . Her hangi bir Vilâyet intihabının feshi halinde, bütün intihap muamelâtı, Namzet takdimide dahil olduğu halde yeniden başlar. Her hangi bir Vilâyet meclisine, muhtelif kantonlardan intihap edilen meclis umumî âzası, hangisini kabul etliği hakkındaki fikrini Vilâyet daimî encümenine bildirir. Böyle bir iş'ar vaki olmadan evvel meclisi umumî içtima ederse iki gün zarfında, o Aza mütalâasını bildirmek mecburiyetindedir. Bu müddetin hitamına kadar bir tarafı tercih etmemiş ise, Vilâyet meclisi kararını kendisi vererek o âzanın hangi kanton mümessili olduğunu tesbit eder.

Vilâyet meclisi içtima ettikten sonra, icabında âzasının istifasını kabul edecek yegâne mercidir. Meclis hali içtimada değilse, istifa eden âza, keyfiyeti Vilâyet daimî encümenine bildirebilir.

Vefat veya istifa dolayısıyla inhilâl edecek azalığa gelecek olanlar, ancak yerine geldikleri azanın müddetini ikmâl ederler. Yeni intihap olunan aza, Vilâyet meclisinin, adi veya fevkalâde ilk içtimaında vazifeye başlar.

*

Belçikada Vilâyet meclisinin içtimai . — Vilâyet meclisi alelade olarak senede iki defa içtima eder . Bu

.....

içtimalardan birisi Temmuz ihtidasında, diğeri Teşrinievvel ihtidasında başlar .

Şayet, bu günler, tatil gününe tesadüf ederse, içtima ertesi gün aktolunur. Meclis en yaşlı âzasının riyasetinde açılır. En genç iki âza kâtiplik vazifesini görür. Âdi içtimadan on beş gün evvele kadar bir müddet zarfında lüzum görürse Vali, meclisi içtimaa davet edebilir. Bu içtimalar, bir günü kafiyen tecavüz edemez. Vali, 7 mayis 1912 tarihli kanun mucibince, İçtimain nihayet bulduğunu her an tebliğ edebilir. Bundan maada Vilâyet meclisleri, Kral tarafından fevkalâde olarak içtimaa davet edilebilir. Favkalâde içtimalar Vilâyet gazetesile ilân ve vali tarafından tahriren azanın ikametgâhına iblâğ olunur.

Mabadı var

K. Naci

Hukukî inkılâbımız
ve
Avrupa

Yazan: M. Akif

Türkiyenin demokrasi esası üzerinde garplılaşmasile icmal ve ifade edile bilen Türk inkılâbı bir çok cephe ve safhalardan mürekkep bir büyük eserdir. Türkün hayatı varlığından millî irade ve kudretinden doğarak tarihin semasına doğru fırlamış bir abide olan bu eserin asıl ve ana cephesi hiç şüphe yokturki hukukî inkılaba ait olan kısımdır.

Milletlerin hukuku kendisile o kadar yakından ve esastan alâkadardırki bir millet eğer bir heykele benzetilecek olursa hukuk o heykelin dış tarafını teşkil eden kalıptır ve zarfır, millet ise bu kalıbın içi ve mazrufudur.

Bir millet hakkında fikir edinmek için onu tetkik lâzım gelince, onun ruhiyat ve maneviyatı, müşahede ve tetkik çerçevesine girebilecek bir maddiyeti haiz olmadığından, milletin vücudunun olduğu kadar fikrinin, ruhunun ve vicdanının kalıbı olan hukukunu tetkik etmek icabeder. Bir milletin hukukunda onun adet, ahlâk, temayülât hissiyatı fikir ve beyan halinde âdeta tebellür etmiştir. Bir milletin içtimai hayatının ve medeniyetinin esası istinatgâhı hukuktur; Bir milletin kısa ve ya uzun zamanda mahrumiyetine katlana bileceğı bir çok zariretleri ve ihtiyaçları vardır; fakat hiç bir insan cemiyeti yokturki hukuktan mahrum kalacağı bir an zarfında medeniyetin şahikasından bedeviyet seviyesine hatta hayvanlık derkesine sukut etmesin. Hukuk cemaat

ve cemiyetle yaşamak itiyadında olan insanın, hava gibi öyle zarurî ve mübrem ihtiyacıdırki bir lahza onu teneffüs etmeksizin yaşayamaz. Allahı “Cenabı hak,, “Hak teala,, diye tavsifeden İslamlar eğer üluhiyeti hakka izafe etmemiş iseler, hakkı üluhiyete ilave etmişlerdir; ve hakikaten “Hak,, beşerin mahdud rüiyet ufkunda tasavvur edilebilecek her hangi bir “Allah,, fikrini ifade edebilecek kadar kuvvetli, ve fazaların beşer dimağına sığmıyan hudutsuz boşluklarını dolduracak derecede taşkın bir mefhumdur. Tarihi kadim Adem ile Havvâdan kurduğu cemiyeti beşeriye bir hukuk hadisesile başlatır.

Fakat şurasını itiraf edelimki kuvvei İlâhiye ile kuvvei hukukiye kutsiyet ve ulviyet gibi yüksek sıfatları itibarile bir birine benzemekle beraber, tamamen ayrı mefhumlardır, birini ancak hadsimizle ve diğerini aklımızla idrak edebiliriz; ve Allah aklımızın, hukuk hadsimizin obejektifi içine giremeyen mevzular olduğundan insanlar bunları karıştırdıkları müddetçe bir çok dalâletlere sapmışlardır. Bu dalaletin filiyat sahasında en mühimmi dünyevî olan hukukun masivaî olan İlâhî mahiyetle karıştırılmasıdır. Şurası da bir hakikattirki bilerek bilmiyerek, isteyerek, istemiyerek Avrupada bu dalâlette kalmakta İsrar eden biz Türkler idik. Cümhuriyet bizi kanunu medenî ki Borçlar kanununu onun mütemmimatından addederiz ve onu takip eden diğer Avrupai kanunların kabul ve meriyetile bundan kurtardı ve Türk milletinin İçtimaî hüviyetine bir hamle ve nefhada dünyevî ve medenî bir mahiyet verdi.

Kanunu medeniyei heman heman aynen almak suretile hukukî inkilabımızın temelini İsviçre teşriyatı üzerine kurduk, ve İsviçre hukukunu kendimize model ittihaz ettik.

Malumdurki dünyevî hukukun menbaı milletlerin âdât ve teamülleridir, bu âdât ve teamüller git gide mahakim

.....

mukarrerat ile kuvvet bulur ve nihayet kanun vazılarının elinde birer formül haline girerler. Bu halin tabii bir neticesi olarak, bir milletin kendi kaynağından doğmuş olmayupta başka bir millitten alınan kanunların tatbikat sahasında yaşayamıyarak cansız –caduç-kalması tehlikesi vardır. Bu tehlikenin tahakkuk etmemesi için meğerki kanunu alan milletin seviye ve idraki ve hayat telakkisi, kanunu asıl doğurmuş olan milletin seviyye idrak ve hayat telakkisi derecesinde genişlemiş ve yükselmiş olsun.

İmdi biz İsviçre kanunlarını hayatımızın en harim ve hususî hadisatına kadar tatbik etmek üzere aldığımız zaman bütün medenî cihan hayretle beraber halkı bir tereddüde düştüler ve dedilerki. “Türkler bu medenî kanunları iktibas etmek dirayetini gösterdiler amma. bakalım tatbik etmek kabiliyetini haizmidirler?.,

Tabiidirki Türk milletinin bu kabiliyeti göstere bilmesi ancak şu şartın tahakkuk etmiş olmas ile mümkündür: “Türk İctimaî hayat ve kabiliyetinin diğer Avrupa milletleri derece ve seviyesinde terakki ve inkişaf etmiş olması,, Avrupalılar bize karşı pek samimî ve hayırhah oldukları zamanlardaki bu tereddüdü izhar etmekten fariğ olmadılar.

Hakikati söylemek lâzım gelirse bu tereddüt varit idi; bir çok asırlar dinî ahkâmın çerçevesi içinde yaşamış olan bir milletin tabayı, temayülât ve ihtiyacatına en demokrat milletlerin en modern hukukî ahkâm ve kavaninin uymaması ihtimali elbette mevcuttu.

1928 senesi Kânunvevelinde Türkiyedeki hukukî inkılap hakkında Lozan Darülfünununda bir konferans vermiştim; bu konferansı kendi himayesine almak nezaket ve kadirşinaslığını göstermiş olan Darülfünun ulumu içtimaiye ve siyasiye mektebi namına içtimai açan mektebin kıymettar ve

değerli müdürü professor P. Boninsegni nutkunun hatimesinde şunları söylemiştir: “Bir millet için efradın hukukunu kafi ve sarih surette tayin eden kanunlara malik olmak şüphesiz çok bahtiyarlıktır. Fakat iş bununla bitmiş olmaz. Bu kanunları tatbik edebilmek için kudretli teşkilat kuvvetine, ve kanunlara riayet edecek kabiliyete vatandaşlara malik olmak lâzımdır. Dante haklı olarak diyorki: “Le leggi son, ma chi pon mano ad esse?,,

“İmdi ben temenni ederimki gene Türkiye Cumhuriyeti İsviçre hükkâm ve memurları gibi ve o derece ve ayarda müstakil münevver, ve doğru hükkâm ve memurlara ve İsviçre halkı gibi aharin hakkına hürmetkar ve millî davaya nefsinı vakfemiş halka malik olsun.,,

Profssör P. Boninsegni cenaplarının Türkiyedeki hukuki inkılap hakkındaki gerek takdirleri gerek mütalaa ve mülâhazaları kitap ve gazetelerden aldığı intibaat ve fikirlerden mülhemdir. Aceba mumaileyh memleketimize ve hemde kanunu medeninın mevkii mer’iyete girmesinden üç sene sonra gelse ve bu kanunların ne yolda tatbik edilmekte olduğunu görse ne fikir ve mütalaada bulunurdu?

“Yeni Türkiye fiiliyat sahasında kendisi için yeni bir şey olan Avrupa hukukunu ne yolda telakki etmiştir. Türkiye hükümeti bunları tatbik için lâzım gelen kudret ve dirayeti, Türk milleti bu kanunlara layık olmak ehliyetini acaba göstere bildilermi,, sualleri hakkında ne intiba edinirdi?

Kezalik Türkiyeyi görüp tetkik ederek giden Avrupalı mütefekkir ve hukukşinasların Türkiye hakkında vatandaşlarına bildirmek lüzum ve ihtiyacını hissettikleri mühim mevzular ve intibalar nelerdir?

Bu suallerin, bir kaç ay tetkik ve müşahedeye istinaden edinilmiş ve vukuf, ehliyet ve samimiyetle yazılmış cevabım kari aşağıya derçettiğimiz satırlarda okuyacaktır:

İsviçre hukukunun Türkiyeye girmesi

Zürichte intişar eden “ Nene
Zürcher zeitung „ gazetesinin
5 Şubat tarihli nüshasında
intişar eden makalenin
tercümesi.

Dinî vakıflar hakkında bir kanun lâyihası hazırlamak hususunda Türkiye hükümeti tarafından kendisine tevdi edilen işi icra etmek için geçen yaz bir kaç ay yeni Türk paytahtı Ankarada ikamet etmiş olan Fen mektebi âlisinden profesör Doktor H. Leemann zürich hukukşinasan birliğinin 27 Kânunusani tarihli celsesinde Türk hukukunun ne suretle tamamen asrileşmiş olduğunu beyan ve izah etmiştir. Mumaileyhin bu husustaki çok yüksek ve faideli beyanatının en esaslı noktalarını berveçhi ati iktibas ediyoruz:

Türkiyede bir kaç seneden beri çok esaslı inkılâbat vukua gelmiştir. 29 Teşrinievvel 1923 tarihinde monarşi idaresi Cümhuriyete inkılâp etmiştir. Bir kaç ay sonra (4 Mart 1924) hilâfet ilga edilmiş ve hükümet işleriyle din işleri bir birinden tamamen ayrılmıştır. Son tahavvül yani hükümetin dünyalaştırılması ve bu suretle şerait tesirinden azat olması hiç şüphesiz bunların en mühimmidir. Avrupada çok defa asırlarca devam eden muharebelerle elde edilen bir netice Türkiyede az günde elde edilir.

Türk hukukunun dini mahiyeti haiz olduğu, ve hukukun prensiplerini kurandan aldığı düşünülürse burada dinin

dünyadan ayrılmasının hukuku medeniyede ve onun me hazlarında husule getirdiği inkılâp kendiliğinden tezâhur eder. Bu hukukun dinî olması vazii kanunlar İlähi hukukun elleri içine bırakmıştır. Bu dinî hukuk (Şeriat) din gibi binnefis hakâiki İlähiye gibi gayrı mütebeddil idi. Hayatın ebedî tebeddülâtının ve ileri yürümesinin tabii olduğu hukukî inkişafatın mebedeinden bağılı olması tabiaüle her türlü terakkiyi gayrı mümkün kılıyordu. Böylece Türk hukuk kavait ve müessesatının büyük bir kısmı tamamen Kurunu Vustayî mahiyetini muhafaza evliyor ve tatbikat sahasında bir az daha iyi ve daha asrî bir eser vücuda getirmiyerek sabit halde kalıyordu. 1876 tarihinde vücuda getirilen eski Türk hukuku medeniye düsturunun (Tabir mahsusile mecelle) 1850 maddesi kafîyen asrî fikir ve ihtiyaçlara tekabül etmiyordu.

Hükümet işlerinin din Umurundan ayrılmasile dinî hukukun rolünü nihayete erdirmişti; Binaenaleyh hayatı yani hukuk temeli üstüne kurmak için yeni ve modern bir hukuk manzumesi vücuda getirmek lâzımdır; ve bunun için Avrupa en iyisini vermek mecburiyetinde idi.

Netekim hukuku medeniye olarak İsviçre kanunu medenisinin tamamen ve İsviçre borçlar kanununun birinci ve ikinci kısımlarını verdi. (Madde - 1 - 551) her iki kanun 4 Teşrinievvel 1926 da ve Millet Meclisi tarafından kabulünden altı ay sonra mevkii meriyete girdi, usulü hukukiye için Neuenburg kantonunun usulü hukukiyesî Alman usulü hukukiyesinin mülâhazatı altında olarak ve borçlu hakkında takibat icrası için icra ve iflâs kanunu kabul edildi. Ticaret kanunu olarak Alman kanunu ve ceza kanunu olmak üzere İtalyan “Codice penale,, ceza kanunu iktibas edildi.

İsviçre kanunu medenisile ve borçlar kanununun zikredilen kısımları kelimenin manasile hemen hiç değiştirilmeksizin alınmıştır; ve Millet Meclisi maddeler üzerinde

müzakere etmeksizin kabul etmiştir. Adliye Vekili İsviçre kanunu medenisinin kabulü hakkındaki teklifinin esbabi mucibesinde diyor ki: “İsviçre kanunu medenisi kanunu medenilerin en iyisi ve en demokratik olanıdır. Bu kanunun milletimizin hissiyatına muhalif tek bir hükmü yoktur.

Ancak kanunu medenimiz Türkiyenin arzusuna uygun düşmek için pek cüz’i tadilâta uğramıştır. Evlenmeye ehliyet yaşı şarttaki bundan evvelki cinsî olgunluk çağı nazarı mülâhazaya alınarak tadil edilmiştir. Nişanlı erkek Onsekizini (İsviçrede Yirmisini) ve nişanlı kadın On yedisini İsviçrede On sekizini) bitirmiş olmak lâzımdır. Türkiyede evcele izdivaca yalnız kan akrabalığı değil sut da mani teşkil ederdi. Bir erkeğin kendisine süt veren kadınla (süt annesile) ve onu emzirdiği kadınla (süt hemşire) izdivacı memnu idi. Karı ve koca için mal hakkı tıpkı bizim kanunu medenide olduğu gibi üç vaziyette kabul edilmiştir. (mal birliği, mal ortaklığı, ve mal ayrılığı) bu esasta bizden ayrılan cihet şudur: Bizde mal birliği halbuki Türkiyede mal ayrılığı asıldır. Kezalik bizim kanunun hüküm koymaktan sarfı nazar ederek kanton hukukuna bıraktığı vaziyetler bittabi Türk kanununda yoktur.

Türk hükümetinin bir hamlede İslâm hukukundan ayrılması ve hukuk düsturlarım hayret veren bir suretle modern fikirler üzerine yeniden bina etmesi nasıl kabili izahtır. bunun asıl derin sebebi şudur ki islâmiyete Türkler için esaslı bir yabancılığı haiz idi ve bu yabancılık hiç bir vakitte bertaraf edilmemiştir. İslâmiyette arap kültürü tecessüm eder, bu Türkün hayatıyatına yabancı olan sahra evlâdı kültürüdür. On dokuzuncu asırda Avrupaya karşı olan pençede kırılıp açılmış olduğundan buradan Garp fikirleri girdiler ve Türkler yavaş yavaş İslâm muhitinden ayrılmaya başladılar: artık onun İçtimaî vicdanı uyanıyordu.

Türk halkının büyük bir kısmı o vakit eski vaziyetlerinden kurtulamamış ve Avrupalı ruhu onlara temas edememişti. Lâkin tam işte bu kitlede dahi devlet adamı, ve harp kahramanı Mustafa Kemal arkasını dayayacak istinat noktası buldu ve sarsılmaz bir iman ile onun içine kök saldı. Halk için o Türkiyenin halaskârı ve yeni banisidir. Halk diyor Gazi ne emrederse bizim için iyidir; binaenaleyh o ne söylerse biz yaparız. “Acaba yeni hukuk Türkiyede ciddi surette kabul edilecekmi ve hakikaten tatbik olunacak mı? sualine Profösör Leman Ankaradaki müşahedatına istinaden kemali kat’iyetle “Evet diyor., Kanunu medenî yeni Türkiyede boş bir yıldız değildir, belki bir hakikati temsil ediyor bu hakikati bilhassa sicilli emlâkin tesisine esas olmak üzere Kadastronun icrasına kemali gayret ve muvaffakiyetle çalışmakta olması gösterir. Bir sıra büyük şehirlerin Kadastroları halen bitmiştir. Bunu doğrudan doğruya sicilli emlâk nizamnamesi mucibince yapılmış şayanı itimat bir sicil takip "edecektir.

İsviçre kanunu medenisinin kabulünden doğrudan doğruya istifade edenlerin en büyük kısmını Türk kadınları teşkil eder. Zorla izdivaç ve taaddüdü zecvat ortadan kalkmıştır. Artık boşanma zevcin bir taraflı beyanı ile (boşama kâğıdı) olamaz. Kezalik kadınlarınıza tariklerde talâkı istihsâl etmekten filiyatta men edilmiş değildir. Bu mevzuda erkeklerle kadınların müsavi kılındığı haller pek çoktur. Kadınla erkeğin müsavi kılındığı yerlerden biri de irs hakkıdırki; evelce kadınlar ancak erkek hissesinin nısfına istihkak edebilirdi.

Türk hükümeti yeni kanunu medeniye bihakkın ve muvaffakiyetle tatbiki hususundaki ciddî arzularına binaen adetleri pek çok dinî vakıflara asrî hukuk esasatına iptinaen tanzim için ihatalı bir kanunu mahsus hazırlattırmaktadır

Hali hazırda takriben 20000 kadar böyle vakıf mevcuttur. Bunlar (Cami, mezarlık, mektep, kütüpane, mütalâa salonu, çeşme, köprü, V. S.) gibi amme hizmetlerine mahsustur. Vakıfla vâkıfların malî vaziyetlerini emniyet altına almak için vakıflar bu mevzua en ziyade ev ve arazi gibi gayri menkul tahsis etmişlerdir; çünkü kuran vakıfta daimiyeti emir ettiğinden bunlara tebdil ve temlike imkân yoktur.

Vakıf tesisinin sebebi çok defa gayri menkulü sık sık tehdit eden müsadere tehlikesinden masun bulundurmak idi. Vakıf servet üzerinde Allahın hakkı taalluk ettiğinden bunlar sultan karşısında dahi tecavüzden masun idi: Vâkıflar vakfa bir şey tahsis ediyorlardı, fakat vakfın mütevellisi sıfatile kendi sine ve varislerine o maldaki intifamın kısmı âzamim ayırıyordu; aynı zamanda vakıflar bu suretle mallarının ileride varisleri tarafından elden çıkarılmasının önüne geçmiş oluyorlardı. Vakfa ait arazi ve arsaların aynı vecihle satışı memnu olduğundan 1642 tarihinde islâmın büyük müfessiri şeyülislâm üzerine bina inşa edilebilecek, intifa hakkı temin edecek bir vaziyete tahvilini kabul ediyordu. Bu tahvil için bedelin büyük bir kısmı derhal tediye edilecek ve bakiyesi için senevi mukataa tesviye olunacaktır. Bundan mütevellit hukukî vaziyet artık tasfiye edilecektir. Evkafa ait iken bu şekilde üzerine bina yapılmış olan arazi ve arsalar, senevi verdikleri mukataa yüzde beş üzerine resulmale kalpedilerek vakfa tesviye edilmek şartile bu gayri menkullerin vakıfla alâkası kesilecek ve bu tazminat evkafa verilinceye kadar gayri menkuller evkaf lehine birinci derecede kanunî ipotekli olacaktır. Bu mevzuda tatbik edilmek üzere profesör Leemannın teklif ettiği ve ehemmiyeti azimeyi haiz bir değişiklikte mütevelliler tarafından idare edilmekte olan vakıfların bunlardan alınarak resmi bir teşekkül olan, evkaf müdüriyeti umumiyesine tevdiidir; çünkü bu vakıflar mütevellî denen hususî fertler

.....

tarafından matlup vecihle idare edilmemiş ve menafii amme hakikaten tehlikeye düşmüştür.

Bu mevzua dahil 7000 kadar vakfa tesadüf olunur. Bu hususî şahsiyetlerin elinden vakıfları idare etmek hakkı münasip bir tavizat mukabilinde alınacaktır. (Türkiye hakka hürmet eden bir hükümettir, fertlerin meşru kazanılmış haklarını görür.

Profösör Leemann Türkiye halkından pek büyük hürmetle bahsetmekte ve ona ve onun işkûzar ve gayesini bilen hükümetine kalbi saadet temenni etmektedir.

İzahat ve münakaşatı vakıa neticesinde sureti kâfiyede tebeyyün etmiştir ki İsviçre örnek ittihaz edilerek Türkiyede yapılan hukukî inkılâp İsviçreye ve bilhassa İsviçre kanunu medenisini yapan prof. Leemanna yüksek şeref bahsetmiştir.

Asrı hazır hukuku idaresinin
ana hatları

Nakili:

M. Celâl

İstatistik U. M. Vekili

Geçen sene mösyö Kombotekra (Combothecra) (medenî âlemin hukuku ammesi) namile mühim bir eser neşretmişti. Bu eser hukuku ammeden maada birde İdarî kısmı ihtiva etmektedir. Asrı hazırda başlıca memleketlerde idare teşkilâtının ana hatlarını pek veciz bir surette ihtiva eden bu bahsi telhisen nakletmeği faydalı addettik:

Asrı hazırda en yüksek merkezî idare otoritesi umumiyetle icraî hükümet teşkilâtının heyeti umumiyesidir. Mahallî idare otoriteleri ya meclisler, ya kollejler (heyet) veya tek bir fert veyahut bu üç unsurun üçünün veya ikisinin birleşmesinden ibaret bulunmaktadır.

Sureti umumiyede İdarî otoriteler ya müntahap yahut devlet reisi veya diğer bir hükümet organı tarafından mensupturlar. En yüksek idare merkezi, umumiyetle icraî hükümet teşkilâtının heyeti umumiyesinden ibaret bulunduğundan bu idarenin tayinide hükümetin tarzı idaresine tabi bulunur, mahallî, veya kommüne, eyaletlere ait otoriteler ya mahallî teşkilât tarafından müntahap, ya hükümet merkezi tarafından mansup vayahutta kısmen mansup kısmen de müntahap olabilirler. İntihapta ya umumî rey usulü ile veyahut daha mahdut şekilde ya müntahap heyetler, yahutta ilk

.....

müntahaplar arasından intihap edilmiş ikinci derecede müntahaplar vasıtasile yapılır.

Yüksek idare makamları için hükümeti merkeziye müteaddit makamlara ayrılır. Ve bunların her birinin başında umumiyetle nazır, vekil hatta bazen de bir kollej (heyet) bulunur.

Bu makamlar ya kendi kendilerine hareket ederler veyahut hükümetten emirler telekki ederler. Tarzı mesailerine gelince ya umumî hükümet ajansları vasıtasile veya mahallî ve hususî memurlar vasıtasile ve bazen de müntahap mahallî otoriteler vasıtasile çalışırlar.

Bununla beraber hükümeti merkeziye, gerek devlet menafii umumiyesi için gerek bir mahallin menafii için resen hareket etmek selâhiyetini haizdir. Devlet idarei âliyesi için hükümetin inkısam eylediği bu makamlar her memlekette devrin hatta bir anın ihtiyacına göre muhtelif isimler alırlar.

Devlet idarei âliyesi memleketin dahilen ve haricen idaresi demektir.

Haricî idarei âliye, umumiyetle hariciye nazırı ve İsviçre politika dairesi denilen bir makam tarafından idare olunur.

Devletin şebhenderi ve diploması memurları bu makamın en yakın uzuvlarıdır ve memaliki ecnebiyede bu makamdan alacakları talimat ve esasata göre çalışırlar.

Dahilî idarei âliye her memleketin itiyadatına göre müteaddit makamlar tarafından idare olunur.

Dahilî idarei âliyede selâhiyeti az veya çok vasi olmak üzere her zaman bir dahiliye nezareti vardır. Bu dahilî idarei umumiye makamının yanında da harbiye, bahriye, maliye, adliye, maarif, mezahip... ilâ. gibi daha bir kaç nezaretler bulunur.

Bunlardan bilhassa maliye nezareti mutlaka bulunur,

ve bu nezaretin bazen varidat ile meşgul olmak üzere hazine nezareti ve sarfiyat ile meşgul olmak üzere maliye nezareti şeklinde tefrik edildiği de vakidir.

Keza Polis, telgraf ve telefon, şömendöfer, mesai nezaretleri de buluna bilir bazı memleketlerde iktisadı, millî, muvasele ve münakale nezaretleri vardır

Harbi umumiden sonra harap olan sahalar nezareti; tekaüt nezareti, tayyare nezareti namlarile de nezaretler teşkil edilmiştir. Müstemlekesi çok olan memleketlerde de ayrıca bir müstemleke nezareti mevcuttur.

Bazı memleketlerde (heyeti vekileye memur nazırlar - Ministre sans portefeuille) vardır. Bunlar muayyen bir teşkilâtın idaresile muvazzaf olmaksızın heyeti vekilelerde yalnız rey verirler.

Nezaretlerde bir çok memurlar bulunur. Bunlar dairenin icraat ve kararlarına ait anasırı esasiyeyi hazırlarlar.

Nezaret kalemlerinin heyeti umumiyesi bir silsile! meratıbe merbut müdürü umumiler, müdürler, şefler ve muavinler tarafından idare edilir. Nazır kabinesi (kalemi mahsus) umumiyetle nazırın şayanı itimat bulduğu kimselerden mürekkep bulunur. Bu teşkilâttan maada nezaretlerde heyetler; komisyonlar komitalar vardır ki nazırlar icabında bunların reylerine müracaat eylerler.

Avrupa memleketlerinin ekserisinde idare mekanizması bu eşkâli arzeder. Yalnız İngiltere bu hususta emsali bulunmayan hususiyetleri haizdir.

Halen İngilterede altı nazır vardır; Hariciye, Dahiliye, Hindistan ve müstemlikât, tayyare. Her nazırın, birisi parlamentoya mensup diğeri daimî olmak üzere iki müsteşarı bulunur. Âzamî beş nazır avam kamarasına ve lâakâi bir tanesi lortlar kamarasına mensuptur. Binaenaleyh nazırlardan birisinin müsteşarı lortlar kamarasına mensup bulunuyor demektir.

Her nezaretin parlamentoya mensup bir şefi vardır ki nezaretin umumî siyasetini idare ve murakabe eder, ve maiyetinde bittabi bir çok memur vardır. Bu şef nezaret umurundan parlamento muvacehesinde mes'ul addedilir. Hariciye nezaratı vazifesi ekseriyetle lortlar kamarasından bir âzava ve bazen başvekile tevdi edilir.

Dahiliye nazırının vazifesi iki katlıdır.

Harbiye nazırının yanında bir ordu meclisi vardır. Bu meclis nazırdan maada altı âzadan mürekkeptir. Azanın dördü askerdir, beşinci âzava maliye âzası altıncı âzava sivil aza denir.

Amirallik sekiz kişilik bir komisyona mevdudur. Bunlarda amirallik birinci lordu ile dört bahriye lordu bir sivil lort, bir parlamento müsteşarı ve bir de daimî müsteşardan ibarettirler.

Kabineye mensup olan birinci lort bahriye işlerinde parlamentoya karşı mes'uldur, ve amiralliğin şefidir.

Hazine işleri; birinci hazine lordu ile, şanseliye (chan- cellier de l'echiquier) ve üç hükümet âzasından mürekkep bir komisyona verilmiştir. Hazine lortları denilen bu üç hükümet azası kabine âzası olmamakla beraber, kabine ile beraber, değişirler. Hazine lortluğu vazifesine mutat olduğu üzere başvekil deruhde ettiği zaman bu makam ancak bir ünvan mahiyetinde kalır. Zira başvekilin meşagili hazine işleriyle uğraşmasına imkân bırakmaz.

Şanseliye döleşkiye halen kabineye mensup bir nazır vaziyetindedir, ve hâzinenin devlet mâliyesi ile komiserlerinden biri addolunur. Diğer komiserler ancak figüran vaziyetinde kaldıkları halde bu şanseliye, bu büyük nezaretin şefi demektir. Bütçeyi o hazırlar, ve vergilerin tarh veya ilgasına ait tekâlifi parlamentoya arzeder.

.....

Bundan maada parlamentoda bir de maliye müsteşarı vardırki şanselyeye yardım ile beraber maliye işlerinin teferruatına ait malumatı cemedir.

Bunlardan maada 1919 da bir sıhhiye nezareti ihdas edilmiştir ki bu nazırda kabineye dahildir. Bunun da yanında diğerleri gibi bir parlamento müsteşarı bulunur.

Keza 1916 senesinde ihdas edilen mesai nezaretide kabineye dahil olup bunun parlamento müsteşarından maada bir de daimî bir müsteşarı vardır.

Bütün bu teşkilât haricinde birde ticaret bürosu vardırki bir reis ile idare olunur.

1916 da ayrıca bir tekaüt nezareti ihdas edilmiştir, Kanun zabıtları (officiers de loi) denilen ve baroların reisi olan zevat ise kabineye merbut olmamakla beraber hükümet ile beraber değışirler. Bu kanun zabıtları İngilterede müddeî umumî (attorney general) ve (solicitor general) namını alırlar. İskoçyada (lord avukat) ve (solicitor general) ünvanını taşırlar. Müddeî umumî avam kamarasında bulunur. deavii hukukiyede saltanatı temsil eder, ve solicitor general ile birlikte mühim deavii cezaiyei takip eder. Müddeî umumî aynı zamanda hükümetin hukuk müşaviridir. Solicitor general ise nev'ima müddeî umuminin maiyyetinde olarak onunla beraber beyanı reyeder.

Müstemlekât dairesine, maiyyetinde bir parlamento müsteşarı ve bir daimî müsteşar bulunan bir nazır riyaset eder.

Bu dairenin üç şubesi vardır:

a — kendi kendine idare olunan (self government) dominyonlar ve (conference imperiale) şubesi

b — Mahmiyeler ve müstemleke işlerle işğal eden müstemlekât şubesi

c — Umumî ve hukukî şube

Bu teşkilâtı umumiye içinde bir de (meclisi has) teşkilâtı vardır kabine kralın iradesini bu meclis vasıtasile ifade eder, ve buda ya bir beyanname veya kabinenin kararı ile bir emir şeklinde tecelli eder.

Bu meclisin hukukî mahiyeti haiz bir komitesi da Hindistan ve sair müstemlikât umuru hakkındaki muamelâta istinaden rüiyet eder. Fakat kararlar hüküm mahiyetinde değildir, yalnız krala şu veya bu tarzda halli mesele çarelerini telkin şeklindedir

Meclisi hastan maada müdafaa meclisi denilen bir meclis daha vardır ki bidayette sade kabinedeki nazırlardan mürekkep dian bu heyette kabineye dahil olmıyan sair zevat ta bulunmaktadır.

Bu meclisin vazifesi hükümete fırkacılıktan azade olarak müstakil bir siyaset göstermektedir. Bu heyete reis olarak başvekil, harbiye müsteşarı, Hindistan müsteşarı, amirallik birinci lordu ve bazı mütehassıslar bulunur.

*

**

Mösyö Kambotekra kitabının bir kısmını da merkezîyet ve ademî merkezîyet meselelerine temas ettirerek şöyle diyor: Devletin idarei mahalliyeye merkezden naspeylediği memurlar ile iştirak ve mahallî işleri bizzat idare etmesine merkezîyet, ve mahallî işlerin idaresini mahallî otoritelere bırakmasına da ademi merkezîyet denir.

Merkezîyet veya ademi merkezîyet sistemleri idare noktai nazarından sadece teşria münhasır olabileceği gibi aynı zamanda hem icra ve hem de teşria müstenit olabilir.

Hakikat halde devletin heyeti umumiyesinin idaresi prensip itibarile merkezî olmak lâzımdır. Her ne olursa olsun bir devlette merkez kuvvetinin mahallî otoriteler ile az çok sıkı bir temas halinde bulunması icap eder.

Devlet bir vahdet temin edebilmek için nezareti umumiye kuvvetini hiç bir zaman elden bırakmamak zaruretindedir.

Buna mukabil idarei mahalliye kendi sahası dahilinde az veya çok merkezî veya gayri merkezî olabilir.

Sureti umumiyede idarei mahalliye tali memurlarının idareye olan tesirâtı kat'î olamayacağı için bunlar mahallî otoritelerin emri altında bulunabilirler .

Kuvvei kazaiyeye gelince gayri merkezîyet sistemini takip eden memleketlerde bile bu teşkilât daima merkezîdir, bununla beraber mahallî otoriteler tarafından mansup hakimler de bulunabilir. Federal hükümetlerde bilhassa İsviçre kantonlarında - yüksek adlî otorite hariç olmak üzere - hakimlerin küçük hükümetlerin intihap heyetleri tarafından nasbedildiği vakidir.

İdarei askeriye, kâfi ve matlup bir kıvamı haiz olmak için daha ziyade merkezî olmak icap eder.

Şehbenderi ve diplomasi idaresi de umumiyetle merkezîdir.

